

autorin

magazín OSA nejen pro autory

04/2021

**Autorské odměny
za hudbu, kterou
posloucháme
z internetu**

strana 5

**Michal Rataj –
Snažím se budovat
zvukem obrazy**

strana 22

**Jan Burian & Jiří
Burian – Jen tak si
hrajeme a máme
štěstí, že to navíc
někoho baví**

strana 50

AUTORIN VYCHÁZÍ
OD ROKU 2009

**myslíme
na hudbu**

JIŽ OD ROKU 1919

**TÓNY CHUTÍ DOKÁŽÍ POVZNĚST,
INSPIROVAT, PŘINĚST RADOST
I SPOJIT NÁS STEJNĚ JAKO HUDBA.**

**NAMIXUJTE SI VÁNOČNÍ SYMFONII
CHUTÍ A UŽIJTE SI DOKONALE
VYLADĚNÝ ROK 2022.**

Úvodní slovo

**Vážené kolegyně,
vážení kolegové,**

v minulém čísle magazínu OSA Autor in (03/2021) byl ve stručném výběru v rámci „úvodního slova“ věnován prostor úsilí OSA o pomoc české hudební kultuře v nelehkém období 2020/2021. Šlo zejména o projevení vzájemné solidarity ve vztahu k pořadatelům hudebních produkcí i k uživatelům hudby v rámci podnikatelské činnosti, jakož i o finanční pomoc autorům z fondu podpory hudební tvorby. Pojďme si nyní připomenout další rovinu, v které Ochranný svaz autorů pomáhá realizaci zajímavých a hodnotných hudebních projektů. Mám na mysli program Partnerství OSA (v roce 2021 běží již dvanáctý ročník tohoto programu). V roce 2020 bylo v rámci programu Partnerství podáno 365 projektů, z toho podpořeno bylo 282. V letošním roce (v rámci prvních tří kvartálů, tj. ke 13. 9. 2021) bylo podáno 338 projektů, podpořeno bylo 278. Z uvedených čísel jasně vyplývá, jak počet podaných projektů narůstá – toho, co v roce 2020 pokrývalo celý rok, bylo v roce 2021 dosaženo za první tři kvartály. Odhadem to znamená, že nárůst bude cca o 120 projektů. Je to zcela pochopitelné, jelikož první třetina roku 2021 byla covidovou pandemií velmi výrazně postižena, přes léto to vypadalo nadějně, a nyní bohužel čísla opět rostou. Na druhé straně to svědčí o velkém a vzrůstajícím významu podpory OSA (nejenom) prostřednictvím programu Partnerství. Je to jedna

z kýchlených cest k návratu kulturního života do normálních kolejí a k obnovování duchovních hodnot v rámci naší společnosti. Program Partnerství v tomto smyslu představuje pro mnohé významnou pomoc. Mám radost, že od letních měsíců se opět koncertuje, proběhly některé festivaly i jiné kulturní akce – a to nám mimo jiné otvírá jistý předpoklad, že závěr roku snad i přes opět narůstající epidemiologickou křivku přinese autorům alespoň malé zlepšení ekonomické situace.

Nyní se obraťme k dalšímu aktuálnímu tématu. Začátkem října se konaly volby do sněmovny. Tyto volby zobrazily výrazné změny v postoji občanů. Je naděje, že dojde k postupnému přehodnocování systému hodnot, že bude (alespoň trochu) upozaděna hrubá politika se sníženým morálním rozměrem. Přejme si, aby výsledky voleb přinesly též více prostoru pro kulturní nadstavbu v lidských srdcích. Všichni bychom se měli snažit, včetně členů sněmovny, popř. vlády, aby zvítězil základní hodnotový vzorec – krása, harmonie, láska, pravda, mír a víra. Otevřeně řečeno, kdybychom byli schopni celý tento vzorec uvést v život, co více bychom si mohli přát. Vždyť láska, jako středový bod tohoto vzorce, je jedinou měnou, která má skutečnou a trvalou hodnotu. Skončily by záměrné lži a lživé kampaně, byl by otevřen prostor pro nové světlo v našich životech.

Na závěr mně dovolte připomenout jednu velmi starou lidovou moudrost: kouzelný starý dědeček a malý vnouček vzájemně rozprávějí o existenci lidské pospolitosti. Dědeček vnoučkovi říká, že v každém člověku jsou dva vlci – jeden

hodný a jeden velmi zlý. A vnouček se ptá: Dědečku, a který z nich nakonec zvítězí? A dědeček odpoví: Ten, kterého budeš více krmit. Vždyť není možné mít jednu nohu ve dvou botách...

Přeji vám, abyste měli do úst, obrazně řečeno, vložena slova života, ať již jsou ztvárněna hudbou, jazykem či jakýmkoliv jiným způsobem, aby byla přijata přednost moudrosti před žezly a trůny. Přeji vám dobrou a šťastnou cestu!

Ivan Kurcz
předseda dozorčí rady OSA

- 3 úvodní slovo
- 4 obsah
- 5 zprávy z OSA

Obsah

- 5 Autorské odměny za hudbu, kterou posloucháme z internetu
- 6 Nakladatelé jsou stále agenty a „advokáty“ autorů
- 8 Anketa – Jaký byl váš kulturní zážitek roku 2021?
- 10 Nedívej se na boty! aneb Jak francouzský producent cepuje české muzikanty
- 12 V roce 2021 byli všichni hladoví po společné tvorbě

15 články a rozhovory

- 15 Petrof – Klavíry a pianina, které zná celý svět
- 18 Štěpán Rak „Všichni máme své pomocné anděly“
- 22 Michal Rataj „Snažím se budovat zvukem obrazy“
- 26 Tak pravil Sahara...
- 30 Trenéři písní
- 34 Pohled do zákulisí – Marek Vrabec
- 38 Marie Rottrová „Za každou písničkou si stojím“
- 42 Štěpán Kozub „Vždy si říkám, hlavně neublížit té písničce“
- 46 Kaczi „Baví mě spojovat tradici s popem“
- 50 Jan Burian & Jiří Burian „Jen tak si hrajeme a máme štěstí, že to navíc někoho baví“

- 58 Michal Skořepa „Rozhodně nejsem filmař, spíš hudebník, který natáčí videoklipy“
- 61 Muzika v obrazech – Alexandr Janovský
- 64 Thomas Lichtag „Jsem rocková hvězda s letenkou do ekonomické třídy“
- 68 Roman Holý „Vždycky jsem měl neuvěřitelně nenasytěné hudební chutě“
- 72 Kde selhávají slova, mluví hudba
- 74 Matěj Homola z kapely Wohnout „Písničky o lásce nepíšeme, nejsme extra romantické duše“
- 78 Platforma českých nezávislých výrobců zvukových záznamů

80 šuplíky textařů

81 nástěnka

83 nové projekty

- 83 Nová alba
- 85 Filmové premiéry
- 86 Nové knihy

87 vzpomínáme

- 87 Opustili nás
- 89 Zemřel slovenský hudebník Miro Žbirka (Mekey)

90 závěrník

- 90 Láska k umění

Autorské odměny za hudbu, kterou posloucháme z internetu

Pokud je autorsky chráněná hudba streamovaná (hraná) nebo stahovaná z různých on-line platforem a služeb, její autoři mají za užívání takového obsahu nárok na spravedlivou odměnu. S provozovateli nejpopulárnějších on-line služeb Spotify, Facebook či YouTube má proto OSA uzavřené licenční smlouvy, díky kterým mohou tyto platformy šířit český repertoár zastupovaných autorů do celého světa. Za užívání autorských děl platformy platí autorské odměny, které OSA následně vyplácí zastupovaným autorům.

JAK YOUTUBE POZNÁ AUTORY HUDBY, KTERÁ JE NA INTERNETU NAHRANÁ? A CO SE DĚJE DÁL?

YouTube hudbu rozpoznává pomocí systému content ID, což je v podstatě databáze nahrávek, podle které zjistí, o jakou hudbu se jedná a komu patří práva k nahrávce. Prakticky všechny populární on-line platformy (např. Spotify, YouTube, Facebook) nám, tedy OSA, posílají hlášení veškeré užití hudby ze všech zemí v podobě přírůstků počtu zhlédnutí za uplynulé období (měsíc nebo čtvrtletí). Je namístě zdůraznit, že platformy hlásí pouze „přírůstky zhlédnutí“, nikoliv celková čísla například přehráni videoklipu. Po zpracování hlášení u nás posíláme platformám informace s vyznačením, ke kterým skladbám OSA spravuje práva. V 90 % se jedná o automatické zpracování dat pomocí našeho informačního systému, ale některé položky dohledáváme ručně.

Pokud máte nějaké pochybnosti o identifikaci neboli rozpoznávání vašeho hudebního díla on-line platformami, obraťte se na nás, a my je můžeme upozornit na nesrovnalosti v rámci reklamace.

ROZÚČTOVÁNÍ AUTORSKÝCH ODMĚN ZA HUDBU NA INTERNETU

Platformy platí autorské odměny za přírůstky zhlédnutí, tedy nikoliv za celkovou stavu přehráni.

Pojďme si situaci rozebrat na ilustračním příkladu. 1. ledna jste na YouTube umístili videoklip, který na konci měsíce října dosáhl 1 milionu zhlédnutí. Popularita videoklipu se vyvíjela následovně: v lednu měl videoklip 250 tisíc zhlédnutí, v únoru 200 tisíc zhlédnutí, v březnu už jen 50 tisíc zhlédnutí a v říjnu si videoklip nepřehrál nikdo.

A jak bude v tomto konkrétním případě vypadat hlášení od YouTube? Za leden dostaneme hlášení s informací o 250 tisících zhlédnutí, v únoru o 200 tisících, v březnu 50 tisících a v říjnu o 0 zhlédnutí. Pokud YouTube nevykáže žádné zhlédnutí, nevyplatí autorům žádnou autorskou odměnu. Bez ohledu na to, že za celé období videoklip dosáhl 1 milionu zhlédnutí.

JAKÁ JE VÝŠE HONORÁŘŮ AUTORA Z ON-LINE PLATFÖREM?

Ta se odvíjí od toho, zda je služba zpoplatněná, nebo volně k dispozici. Dalším

faktorem je výše předplatného a tržby z prodané reklamy umístěné na platformě. U předplatitelských služeb se autorská odměna hrazená platformami pohybuje od 0,0087 Kč do 0,0185 Kč za jedno zhlédnutí nebo přehráni. Aby si autor svojí tvorbou **vydělal přes on-line platformy 14 600 Kč měsíčně**, což byla v roce 2020 minimální mzda v České republice, musely by všechny jeho skladby každý měsíc dosáhnout zhruba 2 200 000 nových přehráni. **Tedy za celý rok by musely mít zhruba 26 milionů přehráni.**

Když se na to podíváme jinou optikou, je to, jako by si skladby stejného autora denně přehrálo přes 72 tisíc lidí. Například Sting na taková čísla nedosáhl ani se svým celosvětovým hitem Desert Rose. Ten za 12 let nasbíral 264 milionů zhlédnutí, což dělá ročně 22 milionů.

Není tedy divu, že autoři a umělci jsou celosvětově velmi nespokojení s tím, jak se dělí výděly z on-line platforem mezi výrobce a autory/umělce. Tento obchodní model je dlouhodobě neudržitelný, a na mezinárodní úrovni se již rozproudila debata o férovějším dělení výdělků platforem mezi jednotlivé nositele práv. ☒

Magazín OSA
Číslo 04/2021
Obálka: Jan Burian & Jiří Burian
Fotografie: Roman Černý

Magazín Autor in vydává OSA – Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, z. s., Čs. armády 20, 160 56 Praha 6, oddělení PR a komunikace, telefon: 220 315 121, e-mail: komunikace@osa.cz
Registrace MK ČR E 19237 / Náklad 8 150 výtisků, místo vydání Praha
Redakce si vyhrazuje právo upravovat a kráti příspěvky. Děkujeme za pochopení / Toto číslo vyšlo dne 15. 12. 2021.
Redakce: Šárka Chomoutová / Redakční rada: Jan Krůta, Zdeněk Nedvěd (předseda), Michal Prokop, Tomáš Roreček
Koncept, design a sazba: Jiří Troskov / Korektury: Petra Helikarová
Vychází již od roku 2009

Nakladatelé jsou stále agenty a „advokáty“ autorů

Témata spojená s nakladatelskou profesí jsme probrali s Jolanou Zemanovou, členkou dozorčí rady OSA a bývalou dlouholetou ředitelkou EMI Music Publishing ČR, která dnes působí jako regional managing director RICO M Publishing CZ (zastoupení Universal Music Publishing).

Většina lidí nerozlišuje mezi pojmy vydavatel a nakladatel. Asi by bylo dobré začít právě tímhle.

Vydavatel je ten, kdo vydává hudební nosiče a nahrávky, zatímco nakladatel nakládá s právy autorů, kteří mu je prostřednictvím licenční smlouvy postoupí nebo ho pověří, aby je spravoval. Nakladatel je tedy ten, kdo by měl díla svých autorů dostávat k vydavatelům a nabízet je případně také různým interpretům, aby se dál šířila. Úloha nakladatelů bývá i v tom, že propojují autory mezi sebou, když vycítí, že skladatel a textař, kteří spolu předtím nedělali, by si mohli „sednout“ a vzájemná spolupráce by je posunula dál.

Jak se změnila role nakladatelů od dob jejich vzniku do současnosti?

Myslím, že podstata se nezměnila, nakladatel je stále zejména agent a „advokát“ autora. Jen tištěné noty byly vystřídány nosiči zvukového záznamu a dnes se přidaly i streamingové služby. Nakladatel se, stejně jako dříve, snaží šířit autorská díla tím správným směrem. Jsme našim autorům prostředníky pro rádia, televize, filmové produkce, reklamní agentury, producenty a nahrávací společnosti. Snad nejlépe to svého času vyjádřil Honza Muchow, jeden z prvních autorů, které jsem měla možnost zastupovat: „Autor má psát a nakladatel se má starat o to ostatní.“ Úspěšný autor totiž bude mít těžko čas řešit všemožné typy reklamací, různá neoprávněná užití a další právnícké, daňové a finanční záležitosti. Bez nakladatele to mají autoři

Jolana Zemanová při přebírání ceny Nejúspěšnější nakladatel Universal Publishing v rámci vyhlášení Výročních cen OSA, foto: Petr Klapper

přinejmenším složitější. Samozřejmě trochu jiné aktivity děláme pro pouze písničičky autory a jiné pro umělce, kteří si své skladby sami interpretují. A je tady ještě jedna oblast, která rozhodně stojí za zmínku – původní české muzikály. Kolega nakladatel, který spravuje autorská práva k muzikálu Dracula, už díky svým kontaktům v zahraničí dokázal toto dílo prosadit v pěti jazykových verzích a v osmi zemích – Jižní Koreji, Japonsku, Německu, Polsku, Rusku, Švýcarsku, Lichtenštejnsku a Belgii. Pokud jde o Jižní Koreu, tam úspěch Draculy navíc otevřel dveře dalším českým muzikálovým dílům, jimiž jsou Hamlet, Jack

Rozparovač, Muž s železnou maskou, Tři mušketýři nebo Mefisto.

Zmínila jste fenomén streamingu. I v této oblasti je role nakladatelů stejná?

Ano, je to v podstatě stejné jako u normální distribuce, tedy jako dříve u fyzických nosičů. Důležité je, že díky iniciativě českých hudebních vydavatelů sdružených do skupiny Platforma se nedávno podařilo prosadit český playlist na Spotify. To se – na první pohled možná trochu paradoxně – příznivě odrazilo i na výši honorářů, které našim autorům chodí ze zahraničí.

Je vůbec možné prosadit se jako český autor v zahraničí bez spolupráce s nakladatelem?

Tak třeba pokud jde o streamovací služby v Americe, tam když autor nemá nakladatele, tak ho vůbec nezařadí do svých playlistů. V USA neexistuje jednotná instituce, která by autorská práva spravovala. Jejich systém spoléhá na nakladatele, kteří inkasují 100 % mechanických práv, kam částečně spadá i streaming, protože i ten se částečně rozúčtovává jako prodej. A nakladatelé pak vyplácejí autory. Ale jde i o jiné věci, například o to, že díky nakladatelům se lépe daří dostat díla českých autorů na alba zahraničních umělců nebo prosadit české umělce jako předskokany na koncertech zahraničních hvězd.

Když se na to podívám z pozice textaře, týká se prosazování českých autorů do zahraničí logicky spíše skladatelů.

Ano, pro zahraniční trhy se skladba většinou přetextuje, ale nakladatel vždy trvá na tom, aby autor původního českého textu dostal svůj podíl. To je také klíč k vysvětlení, proč se jeden z našich textařů dostal v minulých letech opakovaně na první místo žebříčku nejúspěšnějších českých autorů provozovaných v zahraničí.

V anglosaském světě je běžné, že například televizní stanice vytvářejí tlak na autory, aby svá díla prodávali jednorázově. A tenhle model se snaží prosadit i u nás. Takže autoři dostanou na začátku nějaký honorář, ale už nemají podíl na opakovaném vysílání. Jenže nikdy nemůže být dopředu jasné, z čeho se stane nadčasový hit. Autor bude vůči velkým institucionálním hráčům vždy ve slabší vyjednávací pozici, a když nebude mít za sebou někoho, kdo hájí jeho zájmy, prodá svá díla „za hubičku“.

Přesně. I tady je velmi důležitá role nakladatele, který uděluje souhlas k jakémukoli užití děl svých autorů do reklamy, do filmu a podobně. Nakladatel zná situaci na trhu, má know-how a dokáže vyjednat lepší podmínky, než by zvládl autor sám.

Jaký je vztah nakladatelů a OSA?

Nakladatelé byli s organizací OSA, zastupující práva autorů, spjati už od jejího vzniku v roce 1919. Vždyť třeba Karel Hašler, jeden ze zakládajících členů, byl zároveň autorem i nakladatelem. S nástupem komunistického režimu byla kontinuita na 40 let přerušena a autorský svaz byl bolševickými praktikami zdiskreditován. Když se pak po roce 1989 OSA znovu konstituovala a nastoupil cestu návratu k idejím, na nichž byl původně založen, byli nakladatelé od začátku u toho.

Ano, vedle sekce skladatelů a sekce textařů vznikla také sekce nakladatelů, jejíž zástupci jsou ve všech volených orgánech a komisích OSA. Jako svým způsobem stěžejní – vedle dozorčí rady – vnímám z tohoto hlediska ekonomickou komisi.

Ano, v této komisi jsou zastoupeni dva nakladatelé, jeden textař a jeden skladatel. Snažíme se, aby OSA měl jasné cíle, byl ekonomicky expandující a pro

autory generoval co nejvíc peněz, což se nám, i díky současnému představenstvu OSA, opravdu daří.

Vedle toho, že jsou nakladatelé zastoupeni v OSA, existuje ještě samostatný Svaz českých nakladatelů. Jaká je jeho role?

Tento svaz byl založen už na počátku 90. let, je to spolek, který dnes sdružuje kolem 15 členů. Ne všichni nakladatelé sdružení v OSA jsou zároveň i členy svazu. Jako Svaz českých nakladatelů se pravidelně scházíme a řešíme aktuální otázky, které se týkají rozúčtovávání, inkasování do OSA, synchronizací a podobně. Do náplně činnosti svazu patří rovněž předkládání návrhů, které jsou v zájmu hudebních nakladatelů, příslušným úřadům a na vyžádání také poskytování odborných analýz a dobrozdání. Spolupracujeme s organizacemi podobného druhu doma i v zahraničí, s ochrannými organizacemi autorů, s hudebními vydavateli, vysílacími subjekty. Důsledně vystupujeme proti porušování soutěžního a autorského práva, zejména v oblasti nakladatelské činnosti. O všem podstatném se snažíme informovat i nečleny a věříme, že někteří se k nám časem přidají. Někdy „nábor“ jsme ale nikdy nedělali, členství je otázkou svobodného rozhodnutí každého nakladatele. ☒

NAKLADATELÉ A OSA V HISTORICKÉM KONTEXTU

1. V roce 1919, kdy vznikl OSA, byli mezi devíti zakládajícími členy tři nakladatelé, a to Karel Barvitijs (zvolen předsedou), Emil Štolc (zvolen revizorem účtů) a Karel Hašler (stal se členem představenstva).

2. První výroční zpráva, která byla vydána v roce 1921, uvádí, že OSA měl v tu dobu 162 členů a z toho bylo 15 nakladatelů. O 8 let později, v roce 1929, měl OSA již 281 členů a 36 z nich byli nakladatelé.

3. Po znárodnění firmy Ultraphon v roce 1946 byla veškerá činnost kolem výroby desek zastřešena národním podnikem Gramofonové závody a nakladatelé už nemohli být členy svazu, ale jen zastupovanými. V době komunistické éry nicméně OSA zastupoval pouze dva nakladatele, a to Supraphon a Panton.

4. Na přelomu tisíciletí, tedy ke konci roku 1999, OSA zastupoval 38 nakladatelů, přičemž 7 z nich byli členové. K říjnu 2021 OSA zastupuje již 156 nakladatelů, z toho je 28 členů svazu.

Anketa – Jaký byl váš kulturní zážitek roku 2021?

Rok 2021 se stále ještě nese ve stínu pandemie, minimálně polovina roku byla kultuře nepřející a koncertní sály i divadla byly kvůli vládním restrikcím uzavřeny. Ale i tak jsme se zeptali hudebních publicistů, kteří do Autoru in přispívají, co pro ně bylo v tomto roce nejzajímavějším kulturním zážitkem.

Vojtěch Tkáč, foto: Marek Musil

Vojtěch Tkáč (Radio 1, Headliner)

Největším i nejpodivnějším zážitkem pro mě bylo vystoupení estonského rapera a konceptuálního umělce Tommyho Cashe. Na prvním ročníku brněnského festivalu Pop Messe posunul svou meta show, která svévolně přeskakuje mezi ravem, trapem a hyperpopem, na další úroveň. Třebaže působí jako vetřelec z jiného vesmíru, u své show myslí na každý detail. Všechny jeho skladby tak doplnily projekce lo-fi vizuálů a internetových memů. Bonus a klenot dramaturgie Pop Messe nastal, když se Tommy vrátil na pódium, aby doplnil berlínskou elektronickou dvojici producentů Mode-selektor. Odehráli svůj společný hit Who, který pro mě uzavřel jeden z nejtřetelnějších hudebních momentů léta 2021.

Václav Hnátek (Akordy Václava Hnátka)

I druhé pandemické léto mělo naštěstí co nabídnout. Pro mě je jedním z vrcholů výstava malíře Michaela Rittsteina

Václav Hnátek, foto: David Kaufman

v českokrumlovském Egon Schiele Art Centru. Rittstein je vždycky skvělý, ale do Krumlova jsem jel hlavně na divadlo, které na zdejší točně dost propršelo, a pak už jen přespat. Tuhle výstavu jsem vychytil vlastně náhodou, a o to větší zážitek mi přinesla. Na Rittsteinova obří plátna je prostě radost koukat. Škoda jen, že na ně nemám peníze, ani dostatečně velké zdi.

Jiří Vejvoda

(Harmonie, ČT Art, rádio Classic Praha) Zážitků jsem měl letos naštěstí požehnaně. Nade všechny ale u mě ční skvěle připravený a zdařile zrealizovaný 6. ročník Lednicko-valtického hudebního festivalu. Uskutečnění – včetně prologu v Lichtenštejnském paláci ve Vídni – mezi 23. zářím a 16. říjnem. Ředitel festivalu Jiří Partyka, sám exhouslista SOČR, a jeho španělský kolega Eduardo García Salas, světoběžník žijící v naší zemi, připravili objevnou Poctu Antonioví Vivaldimu. Sedm koncertů a jedna opera, vše v nádherných prostorách včetně barokního divadla na valtickém zámku. Vždy

Jiří Vejvoda, foto: Radovan Šubín

plná hlediště (v době mezi covidovými vlnami). A především naprosto špičková účast souborů z celé Evropy, zaměřených na interpretaci barokní hudby.

Josef Vlček (Headliner, RockZone)

Půl roku nebylo nic a v druhé půlce roku zase příliš mnoho. V paměti mi zůstal bujarý koncert Trautenberku v Ledárnách v Braníku, vystoupení nezničitelné Marie Rottrové na Mejdanu s Rádiem

Josef Vlček, foto: archiv Josefa Vlčka

Impuls a zvláštní atmosféra koncertu Berta and Friends v jednom pražském soukromém klubu. Pořád si pouštím klip Vladimíra Mišíka Šedesátý léta. Krásně vystižené moje mládí. A co se desek týče, užil jsem si nejvíc energie alba Věci a sny od Jelenů a v posledních týdnech hodně poslouchám desku Františka Skály Pojd se mnou děvče mé. Je to pozoruhodné spojení městského folkloru s dechovou hudbou a excentrickým písničkářstvím na nekrofilní bázi.

Miloš Skalka, foto: Ing. Daniela Dušková

Miloš Skalka (hudební publicista a moderátor, Český rozhlas Dvojka)

Co jsem dělal posledních devadesát let – tak zní název první skutečné retrospektivy výtvarné tvorby renesančně rozmáchlého divadelníka, jubilanta Jiřího Suchého, kterou hostila pražská Galerie Smečky. Autor k expozici poznamenal: „Já, notorický neslavič, musím slavit, protože si to prostě veřejnost přeje. Tak jsem tady shromáždil jakýsi průřez, od svých dětských, naivních, blboučkových kreseb, když mně bylo pět šest let, až po ty blboučkové kresby, když je mně devadesát.“ Kresby, grafiky nebo koláže Jiřího Suchého, jejich poetika a humorný nadhled jsou tak nádherně okouzující, že jsem do návštěvní knihy vepsal: Tu krásu nelze popsat slovy!

Milan Tesař (vedoucí hudební redakce Radia Proglas, hudební publicista)

Festival Folkové prázdniny v Náměšti nad Oslavou letos nabídl navzdory pandemii jeden z nejlepších programů

Milan Tesař, foto: Pavel Sanek

ve své historii. Krásný koncert portugalsko-španělského dua Lina_Raül Refree, sólové vystoupení italské zpěvačky Marie Mazzotty, recitál bosenského zpěváka Damira Imamoviče, moravská premiéra italsko-britského dua Mauro Durante & Justin Adams nebo noční koncert arménského hudebníka Arsena Petrosyana v náměšťské Staré tkalcovně – každý z těchto recitálů by mohl aspirovat na koncert roku.

Josef Martínek (iReport, musicserver.cz, iDnes Revue)

Na tomto místě by klidně mohl být zářijový koncert Marie Rottrové v Praze na zahradě hotelu International nebo poslech posmrtně vydaného alba Dýchej Davida Stypky a Bandjeez. Stopa, kterou ve mně zanechalo říjnové vystoupení Lenky Nové v Jazz Docku, se však nedá s ničím jiným porovnat. Zpěvaččin lidsky prostý přednes, nádherné příběhové texty čerpající z každodenní reality i citlivý přístup doprovodných muzikantů vytvořily celistvý zážitek, který se mě nesmírně dotkl. Ať šlo o starší

Josef Martínek, foto: Daniel Košťál

písně z alba Čtyřicítka, které vydala ve spolupráci s Michalem Horáčkem, nebo o skladby z loňské koncepční nahrávky Dopisy, všechny spojovalo cosi důvěrně známé, snad i všední, ale o to skutečnější. Každý totiž něco nebo někoho postrádáme, občas spíláme naivitě svého mladšího já nebo vzpomínáme na chvíle, které se do nás nesmazatelně otiskly. Koncert Lenky Nové takovým momentem, na který „nejde zapomenout“, byl.

Robert Rytina (hudební publicista, Hudební rozhledy, Klasika Plus, Týdeník Rozhlas)

K výrazným kulturním zážitkům tohoto roku řadím premiéru nové inscenace Beliniho Normy v drážďanské Semperově opeře 2. října 2021. Renomovaný němec-

Robert Rytina, foto: Roman Kašparovský

ký režisér Peter Konwitschny prezentoval příběh z antických dob sice provokativně, ale nikoliv samoúčelně jako dramatickou komiksovou jízdu od časů Asterixe a Obelixe až do současnosti. V hudebním nastudování italského dirigenta Gaetana d'Espinozy se ve slavném belcantovém díle představili vynikající pěvci, mezi nimiž ovšem jednoznačně vynikla česká mezzosopranistka Štěpánka Pučálková, která je v Semperoper už třetí sezonu ve stálém angažmá. Největší aplaus večera patřil Štěpánce naprostým právem – předvedla v roli Adalgisy pěvecky i herecky komplexní výkon na evropské úrovni. Do Drážďan to není daleko, takže doporučuji jet se tam podívat na Štěpánku Pučálkovou co nejdříve, než si jí všimnou v dalších prestižních operních domech na kontinentě i mimo něj... ☒

Nedívej se na boty! aneb Jak francouzský producent cepuje české muzikanty

Karlovarské kapely Funky Monx a The Sideways si vyzkoušely, jaké to je, když se jich ujme profesionální kouč a posune jejich vystupování na vyšší úroveň. Takto zaměřené workshopy jsou v cizině běžné, u nás jej pořádá Institut moderní hudby za podpory OSA.

Pondělí, jedenáct hodin dopoledne. Netypická doba na provozování muziky, ale kapela Funky Monx je v plné polní na pódiu pražského klubu Cross a právě startuje svůj koncertní set. Publikum však tvoří jen dva lidé. Francouzský

že se bojíte, tlačte sebe samé kupředu, uvědomte si, co se kolem vás děje, a dělejte to pro publikum, ne pro sebe," vysvětluje mi Mathieu později, když se dohraje, kapela se chystá na oběd a já si ho ukradnu na chvíli pro sebe.

publikum," cepuje producent mladé hudebníky, kteří si účast na téhle akci vysoutěžili v rámci Top Rooftop Festu.

Celá „lekce“ se odehrává v angličtině, jazyková bariéra už zjevně padla, protože hudebníci jsou tu od neděle a stihli se navzájem poznat. „Pokaždé je to jiné, někdy trochu komplikované. Teď je to sedm na jednoho, tak jsem trochu ve stresu, ale musíme si rychle začít věřit. Nechci nikomu ublížit, musím zjistit, kdo je v kapele lídr, kdo ho inspiruje, kdo je spíš skrytý vůdce...“ líčí Mathieu, jenž studoval na londýnském SAE institutu, je sám kytarista a studiový zvukař a patnáct let působil jako lektor v pařížské škole Les Studio des Varietes.

I přesto, že hudebně prý Funky Monx nemají moc co zlepšovat, pár drobností společně vychytávali. „Věci, které jsou matoucí nebo které bylo potřeba zjednodušit. Dám příklad. V jedné písni měli tři refrény. A před posledním refrémem bylo sólo, kde si kytarista musel vybrat, jestli ho dokončí, nebo začne zpívat s ostatními. Z nějakého důvodu většinou obětoval zpěv, což je z pohledu publika prostě špatně. Publikum kašle na to, jestli je dohrané sólo. Ale chce, aby do nich napálil ten refrén,“ říká Mathieu.

„Včera jsme odehráli celý set a Jean-Pierre nás po jedné dvou písničkách zastavoval a dával připomínky,“ říká zpěvák a saxofonista Štěpán Kordík. „Daleko víc ovšem řešíme komunikaci s publikem,“ dodává zpěvačka Ema Nováková.

Teď však nacvičují nástup na pódium, což pro sedmičlenné těleso na poněkud stísněném prostoru není zrovna nejjednodušší úkol. „Klávesák začíná intrem? Fajn, tak ať jde první. Pak baskytaristka, později už by neprošla. Pak zpěváci... Stop! Nedívej se na boty. Nestyď se! Jakmile jsi na pódiu, musíš se dívat na

V CIZINĚ BĚŽNÁ VĚC

Workshop s francouzským producentem pořádá Institut moderní hudby už od roku 2009, od začátku jej v tom podporuje OSA. „Jsme asi jediní v Česku, kdo se tomu věnuje, přitom v zahraničí je to standardní postup. Vezmete si kouče, projdete si s ním materiál na chystané turné nebo desku a on vám pomůže vychytat chyby a zlepšit se,“ líčí Jaroslav Raušer, jenž kdysi pomáhal s exportem tuzemských kapel jako Sunshine nebo Khoiba do zahraničí.

„Tehdy jsem si uvědomil, že ani jedna z nich se neprezentuje tak, aby se lidi posadili na zadek. Prostě to nemělo ty koule. Doma to fungovalo, ale v zemi, kde kapely neměly vlastní fanoušky, prostě ne. Tak jsem pátral a přišel jsem na to, že na profi

Kapela The Sideways a Jean-Pierre Mathieu

show potřebujete choreografa, osvětlovače a tak dále.“ První byli na Mathieuově workshopu Hentai Corporation a podle Raušera byli tak spokojení, že si jej nakonec stříhli třikrát. „Říkali, že bez něj by dodnes byli bramborárna. Že to strašně pomohlo.“

Workshop se koná nepravidelně, protože ani jeho financování není stoprocentně jisté. „Praha v průběhu 10 let k projektu udržuje sympatie, občas nově trochu pomáhá SoundCzech. Na ministerstvu kultury však projekt za 10 let neuspěl ani jednou. Mnoho kapel, které workshopem prošly mohou OSA jen děkovat, protože jim nahrazuje zcela nefunkční roli státu a labelů,“ krčí rameny Raušer.

Mathieu už v Česku kromě zmiňovaných Hentai Corporation pomáhal kapelám jako Charlie Straight, Luno, No

Distance Paradise nebo zpěvákovi Thomu Artwayovi.

„Jsou to asi čtyři roky, a když na to vzpomínám, hned se mi vybaví, že nemám začínat vystoupení zády k lidem, vzít si kytaru a až pak se na ně podívat. Nesmím se schoulit do klubíčka, ale musím se otevřít lidem. Nevím, jestli je to nejlepší věc, co mi řekl, ale rozhodně ta první, kterou si vybavím,“ vzpomíná Artway. „Nástup jsme zkoušeli taky. Profíci to vědí a dělají,“ dodává, když zmiňuju, jak dlouho a pečlivě trénovali Funky Monx pódiovou choreografií. „Dost mi to otevřelo oči a na tyhle věci už se s kapelou koukáme jinak. Ale možná bychom si to zase mohli připomenout, protože když nad tím teď přemýšlím, trochu na některé rady zapomínáme.“

NEBÝT RUŠIVÝ ELEMENT

V Crossu mezitím došlo na další drobnosti, které však dohromady rozhodují o tom, jak bude kapela na publikum působit. „Když dohraješ sólo, dej si načas. Nežeň se tak rychle přepínat pedály. Vypadá to, jako bys měl technické problémy,“ upozorňuje Mathieu kytaristu Davida Moudrého. „Díky za radu!“ oduší David. „To je moje práce,“ odpovídá producent. „Vlastně ne... Moje povinnost!“ směje se Mathieu a s ním už i celá kapela.

Kapela tak podle vlastních slov postupně přichází na to, co by vlastně mělo být cílem koncertů. „V létě jsme v Lokti předskakovali Kryštofu, to byl náš největší koncert, vyprodaný amfiteátr, neuvěřitelný zážitek. A teď tam máte obrovské pódium, a co na něm teda budete dělat? A pod ním není sto lidí, které musíte zabavit, ale dva tisíce. Navíc nepřišli na nás a naším úkolem je rozehrát je. Považoval jsem za úspěch, že někdo, kdo dorazil na český mainstream, dostal nálož funku s anglickými texty... a i tak to vzali,“ pochvaluje si Kordík.

Jak přetavit fajn zábavu v partě muzikantů do skutečné prezentace třeba pro úplně cizí publikum, to zjevně Mathieu ví dobře. Ostatně některé oči otvírající rady jdou předat i na papíře. „Vždycky jsem měla pocit, že když někdo hraje sólo, já mám najednou volno. Že publikum vnímá jen jeho,“ líčí zpěvačka.

Jean-Pierre Mathieu

„Jenže když se během toho sóla půjdu napít, působí to jako rušivý element.“

Mathieu říká, že se ke každé kapele snaží přistupovat jako k čerstvé záležitosti. Třeba si ani předem nepouští jejich videa, aby nebyl ovlivněný. „Navíc tady měníme věci hlavně pro živé vystupování, tam jsou klipy k ničemu,“ říká. Navíc tvrdí, že k vytvoření působivé pódiové prezentace není nezbytně nutné mít vybavení za miliony: „Je jich sedm a pódium je malé. Nicméně i když nemáte fyzické místo, kam ustoupit, dá se nějak symbolicky vyjádřit, že někomu ze spoluhráčů dáváte prostor. Vzpomínám si, že když jsem byl mladý, přijela do Francie americká kapela Blue Öyster Cult. Když hrál kytarista sólo, stál ve světle a ostatní ve tmě. Když začal zpěvák, tak se to jen vystříдалo. Velmi efektní trik, na který nepotřebujete drahé vybavení. Dynamice hudby něco takového hrozně pomáhá.“

Se svými českými svěřenci zůstává francouzský producent v kontaktu aspoň prostřednictvím sociálních sítí. „Upřímně řečeno, mám na Facebooku víc českých než francouzských přátel. Nebo aspoň srovnatelně. Začínal jsem tu s Hentai Corporation, pak přišli Luno, No Distance Paradise, Thom Artway... Všichni si uvědomovali, že na sobě musí pracovat a musí být dobří, aby uspěli. Marcell z No Distance Paradise je skvělý zpěvák. Oba bráchrové z Hentai jsou sice blázniví, ale jsou velmi dobří v tom, co dělají,“ uzavírá Jean-Pierre Mathieu. ☒

Kapela Funky Monx

producent a kouč Jean-Pierre Mathieu, který tu pro české hudebníky vede workshop, a já.

„Co se týká hudby, jsou sebejistí. Ale ohledně pódiového chování a pohybu je to jiné. Dokážu vycítit ostych nebo strach a můžu se pokusit na tom s nimi pracovat. Moje rada: nikdy neukazujte,

V roce 2021 byli všichni hladoví po společné tvorbě

SONGWRITING CAMP CZ POWERED BY OSA

Letos počtvrté se uskutečnil unikátní projekt, při kterém dochází k propojování producentů, autorů a umělců přímo při tvorbě písní. Songwriting camp se od roku 2018 osvědčil jako dokonalá laboratoř, která je schopna posouvat české autory dál a také je skrz tvorbu propojovat se zahraničím.

Nathalie Blue, Lukáš Mutňanský a Niko Jalauzidis

Všichni účastníci songwriting campu

Albert Černý

Z minulých ročníků jasně vyplynulo, že při společné práci českých a zahraničních autorů v improvizovaných studiích může přímo „v hotelovém pokoji“ vzniknout ne jeden hit. Jako třeba song Lake Malawi, který nás reprezentoval na Eurovizi, nebo píseň Ewy Farné No Ne, která ohlašuje její aktuální album. Píseň

pojednávající o umění říct ne vznikla v česko-polsko-švýcarském propojení autorů. Tým kvůli pandemii covidu musel čelit i výzvě, kdy švýcarský producent mohl být k dispozici jen on-line. I tak vznikla píseň, která téměř „do roka a do dne“ koluje českým i polským éterem. A kromě Ewy Farné se píseň z loňského

roku objeví třeba i na aktuálním albu skupiny Mirai.

Letos se tedy songwriting camp po „covidovém ročníku“ vrátil v plné síle a všichni autoři byli fyzicky přítomni. Zúčastnilo se jich zatím nejvíce (celkem 29) a kromě českých zástupců mezi nimi byli také autoři z Norska, Finska, Velké

Británie, Polska, Maďarska, Německa nebo Nizozemska. Vzniklo také nejvíce písní, celkem 32. Potvrdilo se, že po roce, kdy kultura byla ne vlastní vinou odstavena na vedlejší kolej, jsou všichni hladoví po společné tvorbě.

Jedním z autorů, kteří se takové akce zúčastnili poprvé, byl i Štěpán Hebík vystupující pod uměleckým jménem 7krat3, aktuální držitel Ceny Anděl v kategorii Sólový interpret. „Překvapilo mě, jak jsou někteří producenti technicky daleko, jak dokážou pracovat rychle a efektivně a za den složit hit, který má všechny parametry úspěchu,“ říká k tomu. „Obohatilo mě to o to, že jsem na chvíli opustil komfortní zónu svého vnitřního světa, ve kterém skládám. A potkal jsem spoustu skvělých lidí z celé Evropy, kteří

nejdotaženější novou skladbou. Z hotelových pokojů se tak, i díky dnes už přenosné a dostupné technice, na chvíli stanou malá nahrávací studia a mozkové závity jedou naplno. Stačí vlastně studiové monitory, midi klávesy, mikrofon a hudební nástroje.

Songwriting je dnes už odvětvím, které propojuje hudbu, text, ale i produkci a zvuk. To vyžaduje kreativní tvoření v týmech lidí, kde každý svým dílem přispěje ke zdárnému výsledku. Není náhoda, že dnes pod aktuálními světovými hity najdete podepsaný tým čtyř a více lidí.

Ondřej Brejška ze skupiny Poetika dodává: „Máte možnost dělat hudbu, kterou milujete, každý den trochu jinak a pokaždé s někým jiným. A každý ten

národní a kulturní identity. Propojování autorů, interpretů a producentů z různých koutů světa je aktuálně velmi vyhledávaným způsobem vzniku nových písniček. Ve sdílení zkušeností se zahraničními umělci spatřujeme cestu k posilování konkurenceschopnosti české tvorby, aby se znovu stala zajímavým a úspěšným vývozním artiklem, jako tomu bylo v minulosti. První roky songwriting campů nás naplňují nadějí, že se jedná o cestu správným směrem. Vzniká kvalitní hudba s mezinárodním přesahem, na níž spolupracují autoři a interpreti, kteří by se k takové spolupráci jinak možná nikdy nedostali. Přejme si společně, aby nová česká tvorba dostávala více prostoru v rádiích a televizi,“ komentuje Roman Strejček, předseda představenstva OSA.

se navzájem podporovali a naslouchali si. Necítil jsem jakýkoliv náznak rivality, kdo složí lepší song,“ dodává.

Princip práce na songwriting campu je zdánlivě jednoduchý, ale o to dobrodružnější. Na začátku dne jsou účastníci rozděleni do skupin o 3–4 lidech a úkolem je do večera přijít s co možná

den se od každého z těch talentovaných lidí naučíte něco nového a spolu dáte vzniknout něčemu naprosto unikátnímu, co by vás samotného nikdy nenapadlo.“

OSA tento projekt podporuje od samého počátku. „Tvorba je základ hudebního průmyslu, bez ní by neexistoval. Investice do vzdělávání autorů je investicí do naší

Letošní novinkou bylo také větší zapojení autorů s přímým zastoupením zahraničních nakladatelů (Arctic Rights – Norsko, HMC Publishing – Finsko, DWB Music – Velká Británie). Stoupá tím šance, že se o složené píseň z campu někdo dále v zahraničí „postará“ a vdechne jim život. ☑

Už 25 let pomáháme producentům, muzikantům, zvukařům DJům i filmařům se zvukovým vybavením.

Když to se zvukem myslíte vážně.

Jsmo hrdým dodavatelem profesionálního studiového vybavení světových značek:

Petrof

Klavíry a pianina, které zná celý svět

„Petrofův nástroj vám poskytne vyšší hodnoty než obnos, který naň vynaložíte, a přitom vás bude nejen těšiti, ale i reprezentovati,“ hlásá dobový slogan, pod který by se mohli podepsat například Paul McCartney, Herbie Hancock nebo australský pianista David Helfgott, kteří jej vlastní.

TEXT: MAGDALÉNA ŠORELOVÁ

Už šest generací rodiny Petrofových pokračuje v poctivém řemeslu a rodinné tradici. Jak jméno napovídá, Petrofovi mají ruské kořeny. Jeden z jejich předků přišel do Čech v polovině osmnáctého století. Měl vnuka, ten se vyučil truhlářem a otevřel si dílnu v Kuklenách – dnešním královohradeckém předměstí. Tam se také v roce 1839 narodil zakladatel firmy Antonín Petrof, který zdědil otcovo řemeslo. Když mu bylo osmnáct, vydal se do Vídně, kde působil jeho strýc – výrobce klavírů. Zůstal tam čtyři roky, naučil se vyrábět všechny klavírní součástky a byl uznán za „na slovo vzatého stavitele a ladiče pian“. S tímto uznáním se mohl vrátit domů do Hradce Králové a už v roce 1864 postavit svůj první klavír. Otcovu truhlářskou dílnu přestavěl na klavírnickou a začalo se mu skvěle dařit.

Vzhledem k tomu, že o rok později získal Antonín Petrof živnostenské oprávnění, mohl se z něho stát samostatný podnikatel. Zanedlouho ovšem nastala krutá doba. Krajem se prohnala prusko-rakouská válka, se kterou přišla i epidemie cholery. Naštěstí Antonínova vyvolená Marie Götzová přišla

do svazku s poměrně velkým věnem, díky kterému firma nejen dobu ustála, ale navíc se i rozrostla. V místě, kterému se říká Na Brně, vyrostla nová továrna.

Jako správný podnikatel se Antonín Petrof nevyhýbal technickému pokroku, a dokonce sám přišel s řadou vylepšení. Možná proto byl stále o krok dál než konkurence. V roce 1880 otevírá pobočný provoz v Temešváru v Uhřích. A co víc, rozjíždí souběžně i výrobu pianin a začíná s výrobou vlastních klaviatur i mechaniky.

Jeho práce si všímají na různých soutěžích a výstavách a tím značka „Antonín Petrof – Fortepiano Fabrikation“ získává věhlas i v zahraničí. Postupně začal přebírat malé konkurenční výrobce v okolí, a dokonce i podnik svého vídeňského strýčka.

Se svou ženou Marií měl Antonín tři syny, které postupně zapojoval do práce.

Továrna Petrof – pohled od Brněnské ulice (kolem roku 1935)

Firma se v té době přejmenovává na „Antonín Petrof – továrna na piana“ a stává se veřejnou obchodní společností. V té době je největším výrobcem klavírů v Rakousku-Uhersku.

Když od prvního vyrobeného klavíru uplynulo padesát let, začíná první světová válka, která tóny nástrojů umlčuje. V roce 1915 umírá Antonín, o rok později jeho žena Marie a vedení firmy se ujímá nejmladší syn Vladimír (oba starší bratři jsou na frontě).

Po válce se do řízení továrny zapojují všichni tři bratři – nejstarší Jan se stává ředitelem, Antonín má na starosti obchod a Vladimír technický úsek. Firma úspěšně pokračuje v předválečné spanilé jízdě. Zaměstnává kolem tří set padesáti dělníků a vyrábí více než dva tisíce hudebních nástrojů ročně. Přichází s celou řadou inovací, patentů i nových nástrojů – zkrátka a dobře opět přišly zlaté časy.

*„Piana Petrof
Dejte učiti své dítko hře na klavír, abyste zušlechtili krásou hudby jeho duši, umožnili mu přednost ve společenském styku a poskytli pramen obživy. Kupujte mu všestranně dokonalý nástroj proslulé značky Petrof, neboť jeho lahodně zpěvný zvuk bude vám pro potěšení, usnadní vašim dítkám učení i rozvinutí jejich vloh a jeho cena je nižší*

Antonín Petrof – reklama

První česká největší v rak.-uhers. mocnářství
parostrojně zařízená továrna na
piana, pianina, harmonia a varhany
(cottageové varhany amer. rozl. soustav)
Ant. Petrofa
v Hradci Králové,
nabízí za nejlevnější ceny rozličné druhy svých továrních výrobků s 5letou zárukou nástroje.

Školní a salonní harmonia též na měsíční splátky počínaje od 4 zl. výše.
Piana a pianina na splátky dle vzájemného dohodnutí.

než byste třeba dali za mnohý brak. Ústřední prodejna pian Petrof – známý klavírní dům RENDL – uchází se o vaši důvěru.“ (Lidové noviny, 31. srpna 1930)

Zlaté časy ovšem končí s druhou světovou válkou. Nejenže klesla poptávka a tím i výroba, ale spousta zaměstnanců byla odvedena na nucené práce do Německa. Továrna byla navíc přinucena

změnit výrobu. Ale i tentokrát to Petrofovi ustáli. Ovšem ne nadlouho. Píše se rok 1948 a továrny jsou znárodněny. A nejen to, nastaly i vykonstruované procesy, po kterých rodina zakladatele nemohla desítky let do své továrny ani vstoupit.

Zuzana Ceralová Petrofová (představitelka páté generace Petrofových) v jednom z rozhovorů uvádí: „Ze dne na den jsme se stali třídími

Klavír Petrof před papežem (1963)

Třetí generace rodiny Petrofových – Dimitrij, Eduard, Eugen

nepřáteli. Tři tehdejší majitele Petrofu, což byl můj děda a dva jeho bratřanci, naložili do kárky a lidé si na ně měli jít plivnout. Někteří si skutečně plivli. Dědeček skončil jako kopáč, později jako archivář. Babička jako hajzlábba na záchodcích na nádraží, kde prodávala za padesát haléřů toaletní papír. Chodily tam za ní její kamarádky, dámy v kožších.“

Jak tomu bylo u mnoha (ne-li u všech) československých značek po roce

1948 – kvalitu nahradila kvantita. Z názvu firmy se vytrácí Petrof a továrna je postupně včleněna do monstrózního podniku Československé hudební nástroje. Trochu naděje přináší rok 1953. V továrně vzniklo vývojové oddělení, které navrhlo nové prototypy klavírů Petrof. Ty pak na světové výstavě v Bruselu získaly zlatou medaili. O deset let později továrna vyrábí hudební nástroj s pořadovým číslem 100 000 a v dalším

desetiletí počet opakuje. V 80. letech mohou Petrofovi trochu slavit – podnik se osamostatňuje, a je mu dokonce navrácen název.

Naštěstí přichází revoluční rok 1989 a potomci se mohou přihlásit o dědictví svých předků. V roce 1997 vzniká v Hradci Králové akciová společnost Továrna na pianina. Přichází nejdříve čtvrtá a poté pátá generace zakladatele (již zmiňovaná Zuzana Ceralová Petrofová). Bohužel v rámci restituce byla Petrofovým přiznána pouhá 4 % podílu, a tak si museli počkat až do roku 2001, než získali ve firmě opět vliv. A to není všechno – ještě větší absurdita byla, že si zbytek firmy museli odkoupit od Fondu národního majetku, a to za 250 milionů korun.

Ekonomicky krušný rok 2008 se nevyhnul ani firmě Petrof. V tu dobu byla takřka bez zakázek, a zkušení dělníci byli nuceni vyrábět i nábytek, kuchyně nebo reproduktorové skříně (například ve spolupráci se švýcarským výrobcem highendových audiosystémů Daniel Hertz). Ale i ty se staly světovou špičkou.

Spolupracovník firmy Mark Levinson, současný švýcarský jazzový hudebník proslulý svými mimořádnými schopnostmi slyšet hudbu, a proto přezdívaný „zlaté ucho“, říká: „Z každé aktivity a z každého produktu od Petrofu je jasné, že lidé z této firmy hudbou žijí, že nejsou jen obyčejnými dělníky, obchodníky nebo manažery. Petrof rozumí nejen hudbě, ale i důležitosti vibrací, zvuku a kvality provedení, jež vychází z ruční práce a řemeslného umu, který se z dnešního světa vytrácí. Každý reproduktor Daniel Hertz je tedy jak hudebním nástrojem, tak uměleckým dílem a sběratelským kouskem.“

Nedávná historie v datech:
2009: přichází nová generace klavírů a o tři roky později je představeno nové pianino moderního designu P 127 NEXT (nová řada Modern Collection)
2013: otevřeno Muzeum Petrof
2016: projekt Petrof Art Family (PAF)
2017: otevření nového kulturního a obchodního centra Petrof Gallery

Štěpán Rak

„Všichni máme své pomocné anděly“

Psal se rok 1982, když kytarový virtuos, skladatel a pedagog Štěpán Rak, tehdy sedmatřicetiletý, svedl vyčerpávající boj o založení oboru kytara na pražské HAMU: „Vždyť je to nástroj dobrý leda k táboráku,“ vyslechl si posměšnou poznámku od jednoho z vedoucích činitelů. Naštěstí se za Raka postavil děkan Ceremuga, a klasickou kytaru se podařilo na akademické půdě zrovnoprávnit. Štěpán Rak si tak na své konto připsal další vítězství na své životní pouti, jejíž dramatický start těsně po válce jej zjevně vyzbrojil energií a vytrvalostí. Uběhlo dalších osmnáct let plných Rakovy umělecké i pedagogické činnosti – a roku 2000 jej prezident Václav Havel jmenoval historicky prvním profesorem kytary v České republice. Hovor s ním vždy byl a stále je inspirativní, plný příběhů a podnětů k zamyšlení.

TEXT: JIŘÍ VEJVODA

Štěpán Rak v dětství,
foto: archiv Štěpána Raka

Na svém kontě máš, Štěpáne, bezpočet kompozic. Kterých si sám nejvíc vážíš a proč?

Mám-li sáhnout opravdu hluboko do paměti, pak se vrátím do 70. let minulého století, kdy jsem napsal skladbu Hirošima. Hlavním důvodem byla skutečnost, že jsem se narodil v době, kdy na druhé straně planety přišly o život v okamžiku statisíce lidí – přišel jsem totiž na svět 8. srpna 1945 a atomové bomby na Hirošimu a Nagasaki byly svrženy 6. a 9. srpna. Potřeboval jsem se s tím vyrovnat. A proto se z původní kytarové improvizace zrodila roku 1974 dvouvětá symfonická skladba pro velký orchestr, která v témže roce získala 2. cenu

v celostátní soutěži mladých skladatelů. Premiéru měla ve Dvořákově síni Rudolfiny v provedení Symfonického orchestru hlavního města Prahy FOK.

Do téhož období patří i skladba inspirovaná básní Vítězslava Nezvala Sloky o Praze, která mě zvlášť ve své instrumentální podobě dostala do světa. Pod názvem Vzpomínka na Prahu ji po svém odchodu z Československa zařadil do svého repertoáru Vladimír Mikulka a hrál ji během svých turné na všech kontinentech. Díky Vzpomínce na Prahu mě pozvali do Finska, na Nový Zéland, do Austrálie a dalších zemí. Hrál jsem tuto skladbu jako přídavek na svých koncertech včetně setkání prezidenta

Václava Havla s krajaný v Ottawě, kde jsi tenkrát také byl. Pak jsem ji panu prezidentovi zahrál i na jeho poslední cestě – na koncertě Pocta Václavu Havlovi 23. 12. 2011 ve Velkém sále Lucerny. Stejně tak jsme ji zařadili jako přídavek do všech našich koncertů s Alfredem Strejčkem po celém světě a lidé, nejenom krajané, byli vždy hluboce dojatí.

Nicméně skladba, která se v mém životě stala stěžejní, a také dvakrát získala Výroční cenu OSA jako nejuspěšnější v oblasti klasické hudby, je Píseň pro Davida. Existuje jak v podobě sólové kytary, tak v obsazení kytara, smyčcový orchestr, hoboj a anglický roh. Před několika lety

zazněla i v přímém přenosu úvodního koncertu mezinárodního televizního festivalu Zlatá Praha. Právě píseň pro biblického krále Davida, který dokázal hudbou léčit a uzdravovat, mě provází na všech mých koncertech po celém světě. A přinesla mi mnoho nezapomenutelných zážitků. Zahrál jsem ji například v roce 2004 jako přídavek na benefičním koncertě v severoosetinském Beslanu jen několik měsíců po teroristickém útoku na tamní základní školu, kterou přepadlo ozbrojené komando. Vyžádal si bezmála dvě stě dětských životů... Koncert se konal ve prospěch pozůstalých této hrůzostrašné události. Po něm za mnou přišel plačící muž. S pohnutím mi sdělil, že v tomto peklu byl přímo před očima své sestry, dvojčete, zastřelen jeho syn. Sestra od té doby přes veškeré lékařské snahy nepromluví. Po Písni pro Davida však náhle zvolala: „Tati, já bych chtěla umět hrát jako pan Rak!“ Byl to opravdový

Štěpán Rak, foto: Lenka Jarošová

zážrak, který mě – a nejen mě – utvrdil v přesvědčení o léčivé síle hudby.

Srovnáš-li se s množinou domácích i zahraničních virtuosů ve hře na kytaru, v čem se od nich – ať už úmyslně, či neúmyslně – lišíš?

Především v tom, že podobně jako mnoho kytaristů-skladatelů minulosti, například Fernando Sor, Mauro Giuliani nebo Luigi Legnani, hraju především vlastní tvorbu. Pak také v tom, že jsem vzal vážně radu svého drahého profesora hry na kytaru a skladby na Pražské konzervatoři Štěpána Urbana: „Nedělej z malíčku pravé ruky invalidu!“ Naopak jsem jej, stejně jako třeba klavíriste, plně zapojil do hry. A zrodila se technika hry pravé ruky, které kytarový svět začal říkat Rakovo tremolo. Tento způsob hry mi umožňuje využít kytaru, byť je to nástroj drnkací, k obrazu čehosi jako orchestrální zvuk. Na delších plochách mohu vytvářet táhlé dynamické vlny, obdobně jako to činí nástroje dechové, smyčcové anebo pěvecký sbor či orchestr. Významná osobnost světové kytary John William Duarte před lety v kritice na můj koncert v londýnské Wigmore Hall napsal: „Beethoven mluvil o kytáře jako o komorním orchestru, ale ten, kdo dokázal, že je to i orchestr

symfonický, se jmenuje Štěpán Rak.“ Toho si nesmírně vážím.

Jsi také respektovaným pedagogem. Učíš své žáky „jen“ hrát, nebo jim předkládáš svět a pohled na něj v souvislostech? Jinými slovy, dbáš jak o jejich hráčskou techniku, tak o jejich lidskou duši?

Zmíněný profesor Štěpán Urban mi na otázku, co bych měl a neměl dělat jako učitel, řekl: „Snaž se svým žákům co nejméně překážet.“ Po letech své pedagogické činnosti jsem mu víc a víc dával za pravdu a dnes už vím, že to byla rada nad zlato. Jsem rád, že se mnoho z mých studentů, ať už u nás, či v zahraničí, vydalo cestou tvůrčího hledání vlastních cest. Jsem hrdý na to, že mezi mými absolventy jsou pojmy jako Pavel Steidl či Marek Velemínský, duchovní otec Pražského kytarového kvarteta, nebo profesor Hudební akademie v Bělehradu Alexandar-Hadži Dordevič a mnoho dalších.

Kytaristou se stal i jeden z tvých synů. Z tvé vůle, či spíš proti ní? Je ve hře na kytaru tvojí věrnou kopií, anebo se naopak výrazně – a čím – liší?

Koncert s Alfredem Strejčkem v Divadle U stolu v Brně – Tulák po hvězdách (2018), foto: Lenka Jarošová

Pokud jde o mého staršího syna Jana-Matěje, rád říkám, že šel vždy svou vlastní cestou. Jako písničkář, ale především coby vyznavač a obdivovatel Jaroslava Ježka. Na svém albu Ježkovy vwoči se před lety vydal trnitou cestou, když začal hrát na kytaru Ježkovu hudbu při maximálním respektování autorského klavírního originálu. Což byl v případě Bugatti stepu či Tří strážníků pro kytaristu téměř nadlidský úkol. Syn však komponuje i vlastní skladby a také upravuje hudbu barokních a klasických

skladatelů. Jsem přesvědčen, že právě z tohoto důvodu je tak žádaný náš společný projekt RAK+RAK, neboť nabízí posluchačům tolik potřebnou rozmanitost stylů a žánrů.

Procestoval jsi s hudbou desítky zemí světa. Vyhmátni jednu dvě z nich a popiš, čím tě oslovily jako člověka a jak jsi tam uspěl v roli umělce.

Na prvním místě jmenuji Finsko. Jednak proto, že se tam narodili oba synové,

Jan-Matěj a Štěpán. Ale i z toho důvodu, že se jednalo o pět let, během nichž jsem měl možnost učit, koncertovat a soustředěně komponovat. Mnoho mých skladeb vzniklo právě v této zemi, ať sólových, komorních či orchestrálních. Řada mých tamních studentů dnes učí na konzervatořích, hrají sólově či v nejrůznějších souborech. A například Kai Nieminen dosáhl věhlasu na skladatelském poli. Finsko je navíc země s pohnutou historií a statečnými lidmi, kteří se jen tak nevzdávají. Jsou-li Finové vašimi přáteli, zůstanou jimi do konce života.

Štěpán Rak v době studií na Státní konzervatoři hudby v Praze (1967), foto: učitel kytary prof. Štěpán Urban

Druhou zemí, k níž mě vážou hluboké vzpomínky a nezapomenutelné zážitky, je Austrálie. Nikdy nezapomenu na paní Glorii Svoboda, která mě oslovila ve věci svého syna Paula, který se rozhodl u mě studovat poté, co slyšel mou skladbu Vzpomínka na Prahu. Vše se zdařilo, a nakonec se paní Gloria, která mluvila skvěle česky, zasadila o moje koncertní turné po Austrálii. Její syn hrál na kytaru od legendárního australského výrobce Grega Smallmana. Snil jsem o tom, že ji také musím mít. Jenomže jak to zařídit?

Její cena byla závratná, navíc se na ni čekalo dlouhá léta a Greg ji nevyrobil jen tak pro každého. A pak to hlavní – jak se k němu dostat do vzdáleného, těžko přístupného deštného pralesa bez terénního vozu s náhonem na všechna čtyři kola? Ale víra je mocná čarodějka. A všichni máme své pomocné anděly, musíme jim však věřit a nechat věci na nich.

Na závěrečný koncert mého turné pozvala Gloria svoji kamarádku Terry Pekárek, jejíž manžel byl zakladatelem Symfonického orchestru hlavního města Prahy FOK. Jako přídatek jsem pro ni zahrál Vzpomínku na Prahu. Po koncertě za mnou přišla se slzami v očích: „Když jsem do Prahy chtěla, tak jsem nesměla, a teď, když to jde, tak vzhledem ke svému věku a podlomenému zdraví už nemohu...“ A rozhodla se, že mi za moji Vzpomínku na Prahu, která ji hluboce dojala, koupí jakoukoli kytaru, kterou si budu přát! Trvala na svém, ovšem problém byl v tom, že jsem měl za pár dnů letět domů a nemohl jsem na vysněný nástroj v Austrálii čekat... A vida, zařídili to andělé. Gloria Svoboda zjistila, že druhý den bude mít nedaleko od Brisbane, kde jsem pobýval, koncert světová kytarová jednička John Williams, který hraje na nástroj značky Smallman. Po koncertě jsem ho vyhledal s prosbou, zda bych si na jeho nástroj mohl chvíli zahrát. Stalo se, a já jsem spontánně vykřikl: „Tuhle kytaru musím mít!“ Williams se zeptal, jestli na ni mám peníze. A když jsem přitakal, řekl: „Poslyšte, Greg sem zítra přijede se dvěma kytarami, jednu z nich si můžete vybrat!“ Takže jsem dva dny před odletem svůj vysněný nástroj získal.

Tvým dlouholetým jevištním partnerem je Alfred Strejček. Navzdory jeho náročné chorobě jste stále v kontaktu, a dokonce jsi 11. září 2021 zorganizoval vystoupení v jeho léčebně, které zaznamenala televize Noe. Jaké to bylo, jaký byl on?

Fred už bezmála čtyři roky hrdinně bojuje s ochrnutím končetin, ale ani v nejtěžších chvílích se nikdy nevzdal. Naopak, rozdává kolem sebe optimismus a pomáhá druhým nalézat sílu v těžkých

Koncert s Jitkou Hosprovou a Mauriziem Sciarrettou (2018), foto: Lenka Jarošová

Štěpán Rak jako host Spirituál kvintetu, Smetanova síň Obecního domu (2015), foto: Lenka Jarošová

chvích života. Naše nádherná spolupráce se datuje od roku 1988 a přinesla třiadvacet celovečerních pořadů. S naším Komenským jsme projeli bezmála čtyřicet zemí čtyř světadílů a zhlédli jej jak prostí lidé, tak univerzitní studenti, vědci, a dokonce prezidenti či králové. Neskutečný výkon, jaký Fred podával při

ztvárnění na smrt odsouzeného vězně Darrela Standinga z Londonova slavného románu Tulák po hvězdách, jej dál provází životem, když se mu svěrací kazajkou stalo jeho vlastní ochrnutí. Vede dál svůj statečný boj, na jehož konci bude, jak věřím, vítězství.

Štěpáne, náš první, tehdy titulní rozhovor pro týdeník Mladý svět vyšel v polovině 80. let. Dnes je nám o hodně víc. Co tě stále baví? Co chceš ještě dokázat?

Baví mě především život sám a vše, co nám přináší. Profesor Urban mě kromě kompozice a kytarové hry zavedl i do fascinujícího světa „mezi nebem a zemí“. V rámci astrologie mě ale nikdy nevedl k tomu, abych někomu vykládal horoskopy, nedejbože pak budoucnost. Mluvil o tomto světě jako o nevyčerpatelném zdroji uměleckých inspirací, které – jsou-li patřičně ztvárněny – mohou být opravdu ku pomoci. Proto jsem také napsal celovečerní pořad hudby a zpěvu nazvaný Znamení zvěrokruhu.

A čeho chci ještě dosáhnout? Především věcí trvalých hodnot, jakými jsou víra, naděje a láska. Tam mě vede mé srdce a tam směřuje i moje současná tvorba. ☒

Michal Rataj

„Snažím se budovat zvukem obrazy“

Michal Rataj patří k nejvýraznějším osobnostem střední skladatelské generace. Původně vystudoval muzikologii, poté kompozici a již patnáct let je pedagogem skladby na HAMU, kde se věnuje zejména instrumentální hudbě a hudebním technologiím. V posledních letech vede výuku filmové a scénické hudby – což je oblast, v níž se sám autorsky velmi úspěšně etabloval.

TEXT: JAKUB HORVÁTH

Hra Nauka o afázii, Michal Rataj a Andrej Gál, foto: Martin Popelář

Kde se zrodil impulz k tomu, že jste začal studovat hudební vědu na FF UK?

V šestnácti letech mně do života vstoupil Jaromír Bažant, plzeňský pedagog a skladatel, který byl mým vzdáleným

příbuzným a začal mi vyprávět o muzikologických studiích, o nichž jsem vůbec netušil. Navrhl (kulantně), ať se jdu o hudbě nejdřív něco dozvědět, a získat tak lepší pozici v dalším směřování. To jsou takové situace, které člověk ocení

a pochopí až zpětně. Za Jaromírem (již na věčnosti) jde můj dík, protože jsem se dostal například ke studiu gregoriánského chorálu, objevil jsem ohromnou pestrost současné hudby, naslouchal jsem analýzám Milana Slavického nebo jsem se věnoval hudební sociologii... To studium úplně změnilo mé přemýšlení o hudbě.

Proč jste se poté rozhodl přihlásit na HAMU – obor skladba?

Protože jsem se komponování vždycky chtěl věnovat, jenom to asi chtělo trochu času a muzikologická sonda v tom byla celkem formativní.

Kteří kantoři nejvíce formovali váš tvůrčí projev?

Nejprve Ivan Kurz, který se mi nezištně věnoval, když jsem za ním přišel doslova z ulice. Začal mně vysvětlovat řadu základních věcí týkajících se vedení hlasů v hudbě, polyfonie, základních harmonických konceptů, připravil mě na přijímací zkoušky a provázel mě pěti lety základního studia. Jeho podpora v něm byla klíčová a zpětně ji cítím jako závazek i pro sebe. V průběhu

Ve studiu, foto: Karel Cudlín

muzikologických studií a pak během doktorátu to byl hlavně Milan Slavický. Měl schopnost vidět svět z leteckého pohledu, vnímat ve věcech souvislosti a hudbu napříč staletími skvěle analyzovat – pro skladatele klíčový nástroj k pohledu do kuchyně kolegů a k přemýšlení o hudební struktuře. Později mě velmi ovlivnil Franz Martin Olbrisch, s nímž jsem několik měsíců pracoval v Berlíně, a v USA David Wessel, interdisciplinární vizionář ze sanfranciské Bay Area, díky němuž jsem se začal dost věnovat improvizované hudbě a začal jsem jinak přemýšlet o elektronické hudbě, zvukovém prostoru a psychoakustice. Ten americký čas byl v tomto strašně podnětný.

V letech 2007–2008 jste získal Fulbrightovo stipendium pro práci v Centre for New Music and Technology na University of California v Berkeley. V čem byla tato zkušenost nejpřínosnější?

V Kalifornii (zejména kolem Silicon Valley) se žije bez zbytečných předsudků, nikdo se nebojí přemýšlet i o kravinách, které se vždy mohou vyvinout v něco potenciálně zajímavého. Je tam koncentrace velmi vzdělaných lidí nejen na univerzitách, ale vůbec ve veřejném prostoru. V hudbě převažuje experimentální přístup, což byl důvod, proč jsem tam chtěl. Začal jsem intenzivně programovat v MAXu, věnovat se ambisonickému zvuku, analyzovat repertoár hudby pro

sólové nástroje s elektronikou a pak jsem objevil svět senzorů v hudbě, které přinášejí do světa elektroniky pozoruhodné interpretační impulzy – jinými slovy jsem začal objevovat, jak lze přemýšlet ve vztahu k počítači o roli skutečného hudebníka, ne jenom DJe.

Kdy jste se začal zajímat o filmovou hudbu?

Přitahovalo mě to vždy, ale reálně jsem v té oblasti začal pracovat až kolem roku 2006, kdy jsem se poznal s režisérem Robertem Sedláčkem, s nímž mám možnost od té doby spolupracovat. Postupně k němu přibýli samozřejmě další partneři jak ve světě hraného, tak dokumentárního filmu.

Kteří skladatelé (čeští i zahraniční) vás v tomto žánru nejvíce ovlivnili?

Myslím, že filmová hudba není žánr, je to druh intermediálního propojení. Žánr v hudbě odkazuje k nějakému kánonu v zacházení s hudebními výrazovými prostředky. V tomto smyslu mě filmová hudba nikdy nezajímala. Zajímá mě primárně jako polyfonie zvuku a obrazu, jak se proměňuje vizuální informace v momentě, kdy vedle ní zazní hudba – a nejvíc, jaké pozoruhodné impulzy lze do filmu přinést „odjinud“, a dát mu tak emoci, která má sílu proměnit jeho atmosféru. V posledních dvou dekádách je to hlavně velmi úzká symbióza zvukové kompozice (řekněme kompoziční práce s ruchy) a tradiční práce skladatele, která se ale u filmu i tak velmi proměnila. Dle mého názoru je české prostředí v tomto směru dost pozadu. Baví mě, jak s hudbou zachází David Lynch, Jean-Luc Godard, z novějších skladatel Jon Brion ve filmu *Eternal Sunshine of the Spotless Mind*. Těch impulzů je strašně moc od různých lidí, ale hlavně si myslím, že to nikdy není „ta hudba“, kterou má cenu nějak vypichovat, protože hudba sama je ve filmu vždy jedním z elementů celého díla a jednou z tvůrčích linek. Samotná hudba nic nezmuže, a už vůbec ne, když zní jak od Rímského-Korsakova či Mahlera (pokud to není Korsakov nebo Mahler). Koncerty s filmovou hudbou v tomhle smyslu považuji za úplně absurdní.

Co by neměla postrádat kvalitní hudba ve filmu?
Ochotu nebyť slyšet.

Na tento žánr někteří skladatelé umělecky pohlíží s despektem. Jak vnímáte toto stanovisko a v čem vám scénická hudba jako tvůrci konvenuje?

Tomu přesně nerozumím... Když někomu nevyhovuje jakákoli poloha hudebního vyjadřování, tak se jí samozřejmě jako tvůrce nemůže věnovat.

Filmová hudba vyžaduje schopnost zcela se oprostit od nějakých žánrových představ, dostat se vysoko nad ně a po skladateli v dlouhodobém horizontu spíše chce, aby byl na jedné straně schopný

Michal Rataj s trumpetistou Oskarem Törökem a Lubošem Soukupem, foto: archiv Michala Rataje

napsat orchestrální partituru, na straně druhé udělat skvělou hudbu z drobných kapek deště, které se promění ve fascinující rytmickou strukturu. Nejvíce mi konvenují situace, v nichž zmizí rozdíl mezi tím, co je atmosféra, dialog, monolog, hudba a ruchy, a vznikne totální soundtrack. Myslím, že se to povedlo na řadě míst například v novém filmu *Promlčeno*, který půjde do kin na jaře – hudbu jsme natočili s Oskarem Törökem a Lubošem Soukupem.

Od roku 2006 vyučujete na HAMU, kde jste garantem předmětu filmová a scénická hudba. S jakou vizí k této výuce přistupujete?

Pokouším se studentům ukázat, že když jako skladatelé vstupujeme do filmu, je třeba odevzdat většinu našich egomaniakálních postojů a připustit, že hudba je součástí společné struktury s obrazem, rytmem střihu, zvukovými atmosférami a nějakou linkou vyprávění. A potom je samozřejmě potřeba pochopit, že studio se stalo hudebním

(i když to zní dost pateticky) a v různých koncertních situacích k tomu používat prostorový zvuk – někdy jsou to čtyři reproduktory, jindy šestnáctikanálové akusmonium. (JH: systém šíření zvuku, skládá se z reproduktorů různých velikostí a tvarů) Myslím, že zážitek ze zvuku komponovaného s prostorem je něco, co v obýváku ani ve sluchátkách nezažijeme.

Lákalo vás někdy v rámci žánrové pestrosti zabrousit jako skladatel do jazzu?

Není to věcí žánrů. Ale dostal jsem se v posledních deseti letech k nějaké vlastní hudební gramatice, která hodně

a Oskarem Törökem jsme natočili desku, zahráli jsme pár koncertů, pak evolučně vzniklo trio bez rytmiky a teď momentálně hrajeme nový projekt jen s Oskarem. K hraní však používám svůj počítač, protože se moje instrumentální zdatnost nedá nikterak srovnávat s virtuozitou jmenovaných. Zdá se mi ale, že jsem v živé elektronice našel cesty, které mi umožňují rychle reagovat a být na pódiu partnerem, a to mě strašně těší, baví a dost to prospívá, alespoň myslím, i mé vlastní koncertní tvorbě.

Na čem nyní pracujete?

V létě jsem dopsal skladbu pro sólovou marimbu a komorní soubor, kterou nyní

Foto: Martin Popelář

nástrojem, je třeba jej umět tak používat a hledat uvnitř něj jakousi virtuozitu napříč různými profesemi.

Interpretačně se věnujete sólovým autorským zvukovým performancím. Na co se divák těchto produkcí může těšit?

V různých spolupracích s různými partnery (básník Jaromír Typl, trio Offscreen, hráč na trubku Oskar Török nebo saxofonista Luboš Soukup) se pokouším asi nejspíš budovat zvukem obrazy

vychází z pevné harmonické struktury inspirované spektrálními kompozičními technikami na straně jedné a akusmatickou hudbou na straně druhé. Ta dost ovlivňuje zacházení s hudebními nástroji, instrumentací a taky způsob práce s rytmem. A postupně jsem zjistil, že skutečně existuje spousta přesahů do současného jazzu (o improvizaci nemluvě), a tak se nějak přirozeně před sedmi lety stalo, že jsem se mezi jazzovými hráči ocitl. S Tomášem Liškou, Lubošem Soukupem, Tomášem Hobzekem

hraje Brno Contemporary Orchestra a v listopadu nás čeká koncert v Brně. Pracuji na experimentálním filmu pro pražský CAMP o asanaci Žižkova, je to takový „totální soundtrack“ pro širokouhlé plátno sestavený z barevných diáků – skvělá práce s Janem Daňhelem a režisérem Radimem Procházkou. A čeká mě nová flétnová skladba s elektronikou, kterou bude hrát moc dobrý katalánský hráč žijící v Německu Jaume Darbra Fa. ☑

Tak pravil Sahara...

Prvně jsem na Honzu natrefil v Nerudovce v hospodě U Bonaparta někdy v roce 1976 nebo 1977, když jsme šli kolem s Bárrou Basikovou. Byl slyšet až ven, jak tam řval s kytarou nějakou pecku. Tak jsme zašli dovnitř, tam narváno (tehdy to bylo normální, že byly lokály narvané k prasknutí), nahuleno, že skoro nebylo vidět od stolu ke stolu, a Bára mi povídá: „To je Sahara.“

Od té doby to vím.

V pražských hospodách se za ty roky vytočily mraky piv, ale Sahara je na české rockové scéně už skoro padesát let jako doma, černé brejle sundává jen výjimečně a v kožené bundě nejspíš chodí i spát. Není to póza, je to styl života. Prostě to tak přišlo. Od Aše po Hrozenkov. Bud' je někde na cestě, někde hraje, nebo relaxuje a píše doma v lesích na Hradištku, kousek od slapské přehrady. V pelíšku, kde je happy, jak dává rád a často ve známost ve svých glosách na FB. Stokrát omletá otázka, proč se mu říká Sahara, by stejně zůstala bez odpovědi, tak jsem ji ani nepoložil. Bára mi to sice tehdy řekla, ale nechám si to pro sebe.

TEXT: JAN JEŇÝČEK FISCHER, FOTO: JIŘÍ TUREK

Jan Sahara Hedl, povoláním rocker.

„S Martinem Němcem, muzikantem a výtvarníkem, jsme kámoši odpradána,“ říká Sahara. „Spolužáci ze střední. S kytarou jsem hrál po hospodách, ale cejtíl jsem, že to nestačí. Martin měl tehdy nějaký bizarní klávesy a myslil si, že na to umí. Já měl kytaru a namyšlenej jsem byl taky dost. Takže když máš takhle hezky našlápnuto, ještě ti není dvacet a drzosti máš na rozdávání, jsi jen krůček od toho, založit pořádnou kapelu a udělat díru do světa. Přesně takhle

jsme dali dohromady Precedens. Všichni jsme byli strašně mladý, ale v tom byla ta síla. Nebylo sice vůbec jasné, zda to někde povede, ale tohle naše téměř dětinské prenatalní hraní bylo plný objevů. A nefalšované radosti. Hrnuli jsme tu energii do lidí a ono to fungovalo. Když pak do kapely přišla Bára, bylo mi jasné, že za hvězdu by měla být ona. A tak jsem se přirozeně stáhl a posléze jsem nějaký čas působil jako klávesák a člen autorského týmu Luboše Pospíšila. Což bylo fajn. S Martinem Němcem bych už

ani nespočítal, kolikrát jsme se my dva za ty roky rozešli a pak zase sešli. Je to už něco jako rituál. Pořád se máme s tím starým kocourem rádi.“

Sáhouš, jak mu říká okruh nejbližších kamarádů, je ale především autor mnoha desítek písní a pěkné řádky hitů neboli pecek a fláků, jak se těm hodně povedeným kouskům v muzikantské hantýrce říká. Píše texty, skládá hudbu, aranžuje

Jan Sahara Hedl

písníčky a pak s nimi vyráží s kapelou po koncertech. Rádia ho hrají, i když to není žádný popík.

Vlci, Vem mě s sebou, Tisíc jmen, Neměj strach. Písně, nebo spíš rockové balady plné obrazů, strachů, tajemna i nadějí tu budou i dávno po tom, až už tu žádný Sahara nebude.

*Vím, jak je těžký se mnou jít
Údolím vlků, kde koně ztrácej klid*

*Nebeský světla taky jdou...
(Neměj strach)*

„Mě totiž nebavilo učit se cizí texty. A pamatovat si je. Tak jsem si začal psát svoje,“ glosuje svoje textařské začátky Sahara.

„Holkám jsem básničky nepsal, to ne. Škoda času. Šel jsem rovnou do textů. Čistej bílej papír, to je výzva. Já si většinou nápad musím nechat uležet, ne

Holkám jsem básničky nepsal, to ne. Škoda času. Šel jsem rovnou do textů. Čistej bílej papír, to je výzva. Já si většinou nápad musím nechat uležet, ne hned hrr na něj.

hned hrr na něj. Často ten nápad nebo námět nosím dlouhý měsíce jako slonice slůně, než se do toho pustím. Pak to ale jede a musím to dodělat, když už si k tomu sednu. Umím psát texty na hotovou hudbu i naopak. Oba tyhle mechanismy mají svá pro a proti, jak textaři dobře vědí. Sémantika, gramatika, rytmus, fráze, všechno musí fungovat. Jsem na sebe v tomhle ohledu dost přísný. Živím se, tedy spíš přžívám, jako autor už nějaký ten pátek, a nemůžu si stěžovat. Od toho tu máme OSA. Systém, který funguje. Svářeči, řidiči autobusů a prodavačky v kantýnách taky nedělají zadarmo. Když pomínu dobu covidovou, což bylo pro nás muzikanty úplný psycho, protože se prostě nehrálo a kšefty se rušily, tak i při běžném nepandemickým rytmu života, kdy se střídá období HODNĚ práce s obdobím MÁLO práce, nebo dokonce s NENÍ ŽÁDNÁ práce, což je realita, je to někdy s prachama pěkně na hraně. Ale hlad míváme málokdy. To se pak seberu a jdu na OSA pro zálohu.“ (smích)

V roce 2003 měl v divadle Ta Fantastika premiéru muzikál Michala Pavlíčka Excalibur, ve

Jan Sahara Hedl a Blanka Šrůmová

kterém se Sahara dělil o textovou stránku díla s Vlastou Třešňákem a Karlem Steigerwaldem. Představení se s velkým úspěchem hrálo více než šest let a mělo téměř pět set repríz. Obraz Doriana Graye, další Pavlíčkův úspěšný muzikál, ke kterému psal Sahara texty, měl premiéru v roce 2006 a hrál se tři roky.

„Kdybych dělal věci na kšeft, což téměř nedělám, byl bych na tom nejspíš o dost líp s prachama. Ale svou cestou jdeme každé sám. Já se jako autor musím s tou věcí ztotožnit, neteší mě psát na objednávku pro někoho, koho moc neznám. Já k tý práci potřebuju přátelský vazby. A to s Michalem Pavlíčkem máme. U něj je mi jedno, jestli po mně chce jednu pecičku do nějaký televizní inscenace nebo kládu, jako byl Dorian. A že to tenkrát byl hukot. Už se zkoušelo, a my ještě

Já k tý práci potřebuju přátelský vazby. A to s Michalem Pavlíčkem máme. U něj je mi jedno, jestli po mně chce jednu pecičku do nějaký televizní inscenace nebo kládu, jako byl Dorian.

psali. Probdělý noci, litry kafe, cigára... no prostě horor. Ale dopadlo to dobře. Michala si hodně považuju.“

Chlapec z dobré rodiny na Královských Vinohradech, který chodil roky na klavír, aby z něj stejně nebyl klavírista, později pak na uměleckou průmyslovku, aby z něj nebyl ani malíř, ani výtvarník, se tedy protloukal životem, jak to šlo. V osmnácti si začal zadělávat na kariéru ve skupině DG 307 a poté už rozvážel minerálky, živil se jako skladník, pár let na severu Čech i podbíjel koleje. Škola života. Inspirace pro budoucí texty k písním. Svoboda rozhodování. On the road. Nebere si servítky a v lednu mu bude pětadesát. To už je dost na to, aby věděl, co chce a co ne.

„Nojo, on the road, věčný téma. Odejít z Vinohrad z bytu s okny jako vrata a čtyřmetrovými stropy do temnejch zákoutí rockerskýho života nebyl žádněj med. Těch doupat, co jsem jako mladej vystřídal, to by ani klokan nespočítal. Živím se muzikou, protože nic jinýho neumím. Nicméně mám solidní hudební základy a na práci, kterou dělám, to bohatě stačí. Na kytaru jsem samouk. Už na základce mi bylo jasný, že normální prací někde u ponku nebo v kanclu to nepůjde. Že bejt pořad na vandru a zažívat nový věci je cesta, která mi vyhovuje. I se vším tím zlým a nekomfortním, co k tomuhle způsobu života patří. Nemá cenu to nějak víc rozebírat. Howgh.“

Z éteru na Radiu Beat k nám v poslední době poměrně často promlouvá svým typickým chraplákem, aby nám vtípnou glosou připomněl, že žijeme tak, jak žijeme. A pravidelně to končí: Tak pravil Sahara.

„Jak tak koukám kolem sebe, říkám si, že jedna věc je na grotesku koukat, a jiná věc je v tý grotesce žít. Nechte si to projít hlavama, buďte happy a nazdar!“

Kdo poslouchá Radio Beat, ví, o čem je řeč.

„S věkem se člověk tak nějak zklidní. Nechci říkat zleniví, i když já k tomu mám náběh, ale zklidní. Už nevyhledávám šarvátky, mám rád věci v poklidu.

Když nehrajeme, ležím na gauči a píšu. Anebo nedělám nic. To mi taky jde. V noci, protože jsem noční pták, sjíždím starý vinyly. Tam je tolik krásnejch věcí, který už jsem skoro zapomněl. Nebo filmy. To mě teda furt baví. A čím jsem starší, tím víc u toho fňukám. Ale tak nějak radostně, je to uvolňující. V kině, kde jsou ty emoce ještě silnější, už pak bulím jako kráva.“

V kapele Něžná noc, což je Saharaova aktuální formace, se kterou jezdí po vlastech českých, se již více než sedm let dělí o mikrofon se svou momentální životní partnerkou, zpěvačkou Blankou Šrůmovou.

„S Blankou jsme se občas potkávali při hraní, když byla slavná a já ještě k jídlu,

ale nic z toho nebylo. Pak jsme se nějak náhodně potkali na fejsbuku, prochatovali jsme noci s mobilama v rukou a pak jsme najednou, ani nevím jak, skončili u Blanky na chatě, kde žijeme dodnes. Šup a bylo to. Už jsme spolu pár let a já jsem happy. Hrajeme spolu v kapele, skoro se nehádáme, ale já jsem kapel-

*Někde mám stáří
Ale zatím ještě čas
Svůj dětskej příbor
Na poslední hodokvas
Telefon bez drátů pro nekonečnej tón
a malou rakev pro štěstí nebo náhlejší
skon...
(Vem mě s sebou)*

Zleva: Jan Sahara Hedl, Blanka Šrůmová, Tomáš Valášek (kytara), Aleš Zenkl (bass), Pavel Attel (bicí)

ník, no a ten má vždycky pravdu. (zase smích) Ne, vážně. Máme systém, já píšu většinu repertoáru, Blanka má taky pár svých věcí, dělá nám to radost a kapela i společnej život klapou jako mlejn. Mám rád ten jednoduchej rytmus, basa bicí bum prásk, a takhle to máme. Všechno na rovinu. Prostě šťastný období. Tak si ho užívám. A vypadá to, že si to užívají i ti, kdo na nás a Něžnou noc chodí. Protože je tam dole pod pódiem vidím. Jsou usměvaví a happy i přesto, že moje texty zrovna radostí a optimismem nehýřej.“

„Vždycky jsem měl kolem sebe skvělý muzikanty, protože, co si budem povídat, mám svoje hráčský limity. Ale teď nám to hraje parádně. Třeba s kytaristou Tomášem Valáškem se známe už z Precedens. S tím bych to rád vydržel. A s Blankou samozřejmě taky.“

A co by muselo přijít, abys to nevydržel?
„Smrt.“

Tak pravil Sahara. ☒

Trenéři písní

Natáčet a vydávat hudbu nikdy nebylo snadnější než dnes. Přes rapidní technický vývoj, kterým za poslední desítky let prošla celá hudební branže, a téměř nekonečné možnosti se u producentů to základní nezměnilo. Stojí sice v pozadí, ale jejich rozhodnutí a dovednosti zásadním způsobem ovlivňují výsledky. Jak dnes fungují nejvyhledávanější producenti u nás?

TEXT: HONZA VEDRAL (Headliner)

Obecná definice praví, že hudební producent je člověk, který dovede provést kreativním procesem od nápadu až po finální master. Do producentské role obvykle spadá řada technických úkonů v nahrávacím studiu, stejně jako aranžování, dotáhnutí hudebních a textových nápadů i psychologická práce s umělci. Producent během vzniku i natáčení skladeb může fungovat jako poradce, kamarád, spojovatel různých světů, stejně jako trenér nebo diktátor. Cesty se různí, protože důležitý je výsledek. Pohled na současné úspěšné tuzemské nahrávky ukazuje, že kreativní zápal a schopnost adaptovat se na trendy jsou v téhle branži stejně důležité jako letité zkušenosti a hudební rozhled. A že nad tím vším ještě ční značná pracovitost.

PRÁVNÍK ZA PULTEM

Mezi nejoceňovanější současné producenty se v posledních letech paradoxně vypracoval člověk, kterého v hudební branži řada lidí jako producenta vůbec nevnímá. Letos devětačtyřicetiletý Petr Ostrouchov má za sebou bohatou hudební historii. Hrál a zpíval ve Sto zvířatech, skládá filmovou hudbu a u jeho vydavatelství Animal Music našla útočiště tuzemská jazzová elita. Krom toho zbývá

jen málo úspěšných muzikantů a vydavatelství, kterým coby expert na autor-ské právo neposkytoval právní služby.

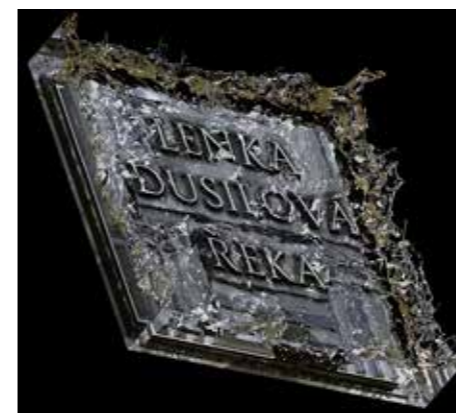
Mezi nejoceňovanější současné producenty se v posledních letech paradoxně vypracoval člověk, kterého v hudební branži řada lidí jako producenta vůbec nevnímá.

Svoje zkušenosti a kontakty nejvidelněji zúročil ve spolupráci s Vladimírem Mišíkem na albu Jednou tě potkám, které získalo šest Cen Anděl. Podepsaný je i pod loňskou Řekou Lenky Dusilové

(tři Ceny Anděl), na niž se spojil s producentkou hvězdou nezávislé elektronické hudební scény Ondřejem Mikulou, který si říká Aid Kid. A interakce

Petr Ostrouchov, foto: Zuzana Bohnisch

různých světů přinesla obdivuhodný výsledek.

„Mým hnacím motorem je v zásadě drzost, protože krom kytary na ZUŠ žádné hudební vzdělání nemám. Vždy mě ale bavilo poslouchat klasickou hudbu a číst si u toho orchestrální noty,“ shrnul Petr Ostrouchov svůj přístup a kořeny v rozhovoru pro Headliner. „Rodiče mě od dětství brali do Rudolfiny na operu, takže jsem nasákl klasickou hudbu všech žánrů.“

Jeho projekty vznikají většinou ve skvěle vybavených studiích Sono a za účasti špičkových hráčů z domova i ze

světa. Umí písničky vymyslet i dotáhnout podle toho, co a koho potřebují, a umělcům k tomu poskytnout servis včetně vydání. „Myslím, že mou devízou je, že mám přehled zleva doprava, protože se zajímám úplně o všechno. Nic pro mě není ani pól, ani tuze intelektuální,“ říká o své producentské roli. O tom, jak mu to vychází, svědčí úspěch aktuálního alba Vladimíra Mišíka Noční obraz, které na několik týdnů ovládlo hitparády IFPI, přestože záměrně nevyšlo ve streamovacích servisech. Ostrouchov přitom dodnes tvrdí, že v hudební branži se ocitl vlastně jen omylem.

JAKO HVĚZDA

To Ondřej Fiedler je ve svých devětdvaceti skoňovaný jako producentská hvězda tuzemského popu a výstižným slovem je v jeho případě cílevědomost. Odpovídá tomu i odlišný přístup k sebezprezentaci, který do značné míry vychází z prostředí hip hopu a elektronické hudby, kde producent není jen šedou eminencí v pozadí, ale často

To Ondřej Fiedler je ve svých devětdvaceti skoňovaný jako producentská hvězda tuzemského popu a výstižným slovem je v jeho případě cílevědomost.

hlavní hvězdou, která si do svých produkcí zve různé umělce, tak jako to dělal Avicii nebo Skrillex. Přesně to začal před rokem a půl praktikovat v singlech s Jamesem Harriesem, Benem Cristovaem, Annabelle, Steinem27 a řadou dalších mladých umělců pod přezdívkou fiedlerski. Snaha prosadit se sólově, kterou letos shrnulo EP ID 2.21.92, je v jeho případě jen pokračováním

Ondřej Fiedler, foto: Kubo Krizo

D. Kop, foto: Jan Líbal (Headliner)

úspěšné cesty českými hitparádami. Prvním hitem s jeho podpisem se stala před šesti lety Toulavá od jeho libereckého krajana Sebastiana. Výrazně se podílel na zvuku obou alb zpěvačky Lenny, včetně hitu Hell.o, který vznikl v domácích podmínkách během pobytu v Londýně a následně se hrál ve velkých rotacích u nás i v Itálii. Se současným soundem pomáhá také kapelám Kryštof nebo Mirai, s nimiž natočil i dnes už takřka zlidovělou Když nemůžeš, tak přidej. A mezi jeho nejúspěšnější patří hromadná charitativní píseň Cizí zeď, kterou vyprodukoval pro baviče Kazmu. Na YouTube má dnes téměř dvacet milionů zhlédnutí.

Sám hraje na kytaru, bicí i další nástroje a netají se touhou prosadit se jako producent za hranicemi. „Inspiraci hledám neustále, pořád poslouchám něco v autě, venku, na YouTube, na Spotify. Vnímám a nasávám ty nálady a někde vzadu v hlavě si to ukládám,“ zdůraznil v rozhovoru pro Forbes, jak je pro jeho práci důležité vnímat trendy i kanály, kterými se dnes šíří. Ve studiu má obvykle jasnou vizi a podle všeho nemá příliš sklony ke kompromisům. „Odlišuje

Mezi nejúspěšnější tuzemské producenty patří i teprve třidvacetiletý David Kopecký, který pod přezdívkou D. Kop šéfuje brněnské značce Mike Roft Records.

se tím, jak má nastavené myšlení. Řídí se přesvědčením, že všechno je možné. Je to člověk, který nehledá výmluvy, ale řešení. Myslím, že je to společná vlastnost lidí, kteří uspěli,“ říká o něm Lenny. „Není líný věci zařídit a dotáhnout podle svých představ.“

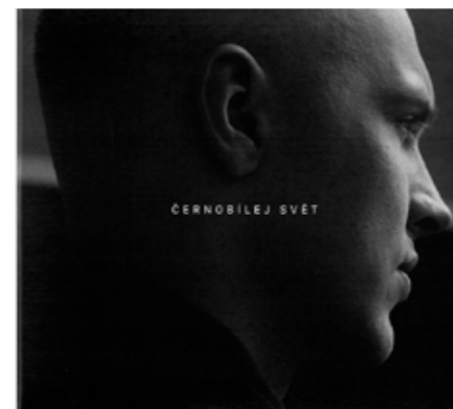

K jeho pragmatickému přístupu patří jasný byznysplán a velké ambice. „Můj sen je získat Grammy,“ opakuje Ondřej Fiedler sebevědomě ve všech rozhovorech, zatímco u jím produkováných skladeb naskakují další tisíce zhlédnutí.

SELFMADEMAN

Mezi nejúspěšnější tuzemské producenty patří i teprve třidvacetiletý David Kopecký, který pod přezdívkou D. Kop šéfuje brněnské značce Mike Roft Records. Mimo hiphopovou scénu se o něm příliš nepíše, ale v rámci ní patří jeho jméno díky jeho schopnostem produkce, mixu, masteringu a celkového zvuku mezi nejskloňovanější. Počet přehraní skladeb s jeho podpisem se jen na YouTube blíží k půl miliardě a jsou mezi nimi také alba Černobílej svět a Barvy od Viktora Sheena, která jsou i z komerčního hlediska nejúspěšnějšími tituly posledních let. Obě od svého vydání ani na týden nezmizela z vrchních pozic žebříčku IFPI.

D. Kopova tvorba je důkazem, že s talentem a porozuměním současným prostředky dá vyprodukovat hutný sound, který zaujme a obstojí v silné žánrové konkurenci. Ještě před pěti lety natáčel s rapery na USB mikrofon a muziku produkoval v domácích podmínkách. Ke skutečnému studiu se vypracoval klasickou muzikantskou cestou až s prvními úspěšnými singly, které měly vysoké streamy, a tak přinesly první větší peníze.

Viktor Sheen, obaly alb Barvy a Černobílej svět

„Všechno jsme investovali zpátky do hudby,“ popisuje začátky, které jsou spojené hlavně s produkcí brněnského rapera a zpěváka Calina. Právě společně s ním a kameramanem Radimem Zbořilem založili značku Mike Roft, která se postupem času stala jednou ze základů současného rapového dění u nás.

Kopecký patří mezi typ producentů, kteří slouží celku a netlačí za každou cenu vlastní ego. Ve chvíli, kdy neměl nápady, se věnoval několik měsíců pouze technické stránce produkce a tím sbíral zkušenosti, jak vypadá dobrý track. Třeba internetový hit Růže by bez jeho vkladu nikdy nezněl tak dobře a samozřejmě, přestože vznikl na koupený beat, který tak D. Kop měl možnost podrobně prostudovat. „Pochopil jsem, že základem je kvalitní hudba,“ zobecňuje to napřímo a zároveň vyzdvihuje zásadní roli, kterou v tuzemském úspěchu hraje používání češtiny.

Také u D. Kopa platí poznámka o zorganizovanosti a schopnosti sledovat trendy a dotáhnout věci do konce. Krom hudební práce je i faktickým šéfem a organizátorem turné a dalších věcí týkajících se značky Mike Roft. „Je důsledný a chce dělat věci tak, jak se mají,“ říká o něm jeho nejbližší spolupracovník Calin. A sám D. Kop svoji budoucnost vidí v postupných krocích v rámci možností. „Mým cílem je zlepšovat se a přinášet lidem dobrou hudbu,“ říká producent, bez kterého by současný český hip hop čistě po zvukové stránce nezněl tak dobře a možná ani neměl takový ohlas.

MNOHO STRAN SPEKTRA

I dnes se občas v různých rozhovorech objeví posměšná poznámka, že u nás žádní pořádní producenti nejsou. Pohled na žebříčky prodejnosti i úspěšnosti v digitálu a rádiích i různé ankety mezi odbornou veřejností ale potvrzují opak. Ať už jsou to producenti klasického stříhu, kteří jako Martin Ledvína se svými hvězdami běží od začátku jejich kariér často několikaletý maraton až k úspěchu, jaký teď zažívají Jelen. Nebo kluci, kteří se z YouTube a různých fór naučili ty neaktuálnější triky. Anebo strůjci alternativního zvuku

Michal „Amák“ Šťastný, foto: archiv

jako Ondřej Ježek nebo Michal „Amák“ Šťastný, ke kterým má důvěru nezávislá scéna. Ať už rozeberou každou skladbu na atomy a znovu ji poskládají, nebo se naopak snaží z muzikantů dostat výkony na jeden tejk až za hranice vlastních možností, bez schopností a vkladu desítek šikovných českých producentů bychom v mnoha případech neměli co poslouchat. Jak říká výstižně Vladimír Mišík o setkání s Petrem Ostrouchovem: „My jsme ještě s Etc... hrdopysně

I dnes se občas v různých rozhovorech objeví posměšná poznámka, že u nás žádní pořádní producenti nejsou. Pohled na žebříčky prodejnosti i úspěšnosti v digitálu a rádiích i různé ankety mezi odbornou veřejností ale potvrzují opak.

nahrávali s vědomím, že žádného producenta nepotřebujeme. Když jsme si pak ale osm let povídali o tom, že natočíme novou desku, a víceméně nikdo nic užitečného nepřinesl, jsem dnes o to radši, že jsem se potkal s Petrem. Baví mě, že když má nápad, tak ho zrealizuje.“ ☒

Foto: Tomáš Nosil

Za nový festival nejvíc vděčíme covidu

Marek Vrabec od roku 1996 pořádá hudební festival Struny podzimu, nově k němu přidal i open air akci Prague Sounds. „Opera ve Vladislavském sále nebo koncert v Jízdárně Pražského hradu, to byly zkušenosti k nezaplacení,“ vzpomíná na začátky spojené s prezidentskou érou Václava Havla.

TEXT: VÁCLAV HNÁTEK

Jaká hudební událost vás v minulosti nejvíc nadchla?

Napadá mě zážitek z raného mládí, kdy mě máma vzala do Lucerny na koncert Gilberta Bécauda. To byl v tehdejší době šedém světě úžasný zážitek. Pamatuju si, že show začínala ve tmě, jen neon obtahoval siluetu klavíru. Nastoupil Bécaud a měl takový trik, že se v zákulisí nadechl cigarety, vypustil dým a do něj vešel na scénu. To byl můj hudební prázáitek.

Ptal jsem se úmyslně, protože Struny podzimu záměrně míchají žánry a formy. Takový koncert byste si na svém festivalu dovedl představit, že?
Vlastně ano.

Původně jsem vás chtěl humorně zkoušet z toho, jestli víte, kolik programových položek letos Struny podzimu měly, když trvaly víc než měsíc. Jenže ono těch koncertů bylo jen devět! Proč je to tak „roztahané“?

Historicky to vyplynulo, původně byly Struny spíš koncertní cyklus nebo sezona. Chtěli jsme, aby posluchač mohl ten festival absolvovat celý a jednotlivé zážitky pořádně vstřebat, protože každý koncert je vlastně unikát. Ten rytmus nám proto přišel jako nejvhodnější. Má samozřejmě i své nevýhody. Při takhle nízké koncentraci je někdy těžké udržet skutečně festivalovou atmosféru, což jsem zjistil nedávno na Prague Sounds, které tím, že šly den po dni, měly zase jiné kouzlo.

Ale chápu, že třeba oproti letním rockovým festivalům, kde člověk přebíhá od pódia k pódiu, aby všechno stihl, je to velmi pohodlné...

To jste, myslím, přesně vystihl, o co nám vždycky šlo. Na tom festivalu je znát komfortnost nebo exkluzivita zážitku, které jsou dané samotným uměleckým obsahem, ale i tím, kde se koná a jak je uspořádán. Přestože děláme jazz nebo třeba i hip hop, tak je to zasazené do standardů klasického koncertního života. Držíme atmosféru noblesní akce.

Před Strunami podzimu jste letos uspořádali také open air festival Prague Sounds. Měl jste těch akcí málo?

Přispělo k tomu víc věcí a nejvíc v tomhle ohledu vděčíme covidu-19. Když se loni všechno zavřelo a nikdo nevěděl, co bude dál, tak jsem chodil, a dokonce i začal běhat kolem Vltavy a říkal jsem si, jak by pro to město bylo fajn uspořádat něco, co by pozvedlo už poněkud skleslou morálku lidí a vyslalo do světa něco naděje. Vybavily se mi filharmonické koncerty během války.

Nějaké konkrétní?

Vím, že třeba Berlínská filharmonie za války hrála. Nicméně doba loni právě nahrála možnosti udělat něco takhle odvážného. Takže jsem na řece, na plovoucí scéně poblíž Slovanského ostrova, uspořádal koncert nazvaný Hope for Prague. Napadlo mě pozvat svého přítele houslistu Daniela Hopea, pak jsme tomu dali tenhle nadějeplný název. Nad pódiem se tehdy skvěl nápis „Prague Sounds“ – Praha zní, žije hudbou, je neodolatelně krásné město. Postavit scénu na asi čtyřiceti pontonech z celého Česka, ozvučit ji, získat všechna povolení bylo náročné a riskantní, protože jsme nevěděli, kdy to zakážou. Stihli jsme to za minutu dvanáct. Koncert byl v sobotu a produkce této velikosti vládla zakázala od pondělka. A ukázalo se, že to byl nultý ročník nového festivalu Prague Sounds. Letos jsme v rámci oslav pětadvaceti let Strun podzimu pokračovali pěti koncerty pod širým nebem s gratulanty z řad umělců, kteří se v prvním čtvrtstoletí nezapomenutelně zapsali do naší historie. Yo-Yo Ma hrál dvě a půl hodiny sólového Bacha, vodní písně zazpíval Jiří Suchý, přijel Brad Mehldau s lanem Bostridgem a po hladině se nesl mocný gospelový hlas Lizz Wright. A diváci byli opět nejen na samotné plovoucí scéně, ale i na lodičkách, ostrovech, nábřežích a mostech. V tomhle přirozeném amfiteátru se součástí dění stávají i tramvaje 9

nebo 22, které jako takové létavice prolétnou kolem, zazvoní... zaburácí motor auta na nábřeží, ale i křik ptáků ve stromech Slovanského ostrova, to vše vytváří nezaměnitelný soundtrack festivalu. Prostě Prague Sounds jsou nový zvuk, který vydávají Struny podzimu.

Vy jste na konzervatoři vystudoval bicí. Kdy jste naposledy hrál?

Asi před pěti lety na svatbě kamaráda, který je z Teplic. Tudiž tam je velká popularita skupiny Kabát, takže jsem si zahrál na bicí dva songy od Kabátů. Ale to byla výjimka, jinak jsem nehrál hodně dlouho.

Prague Sounds 2020, foto: Petra Hajska

Marek Vrabec, foto: Tomáš Nosil

není velkokapacitní showbiznys, to je umění, a to vždycky někdo platil.

Struny podzimu se původně, od roku 1996, konaly na Pražském hradě pod záštitou Václava Havla. Jaké to bylo?

Mně to bez nadsázky změnilo život,

V čem jsme na tuzemské hudební scéně dobří? Co nám můžou ve světě závidět? A kde máme případně slabiny?

Jsem naprosto konkurenceschopný a myslím, že generace mladších hudebníků je skvělá. Mám teď čerstvou zkušenost, když jsme pro pražský koncert Lizz

Marek Vrabec, zakladatel festivalu Prague Sounds, foto: Petra Hajska

Potom vlastně taky mimo program Prague Sounds bude ještě silvestrovský koncert v Rudolfinu. Má to být protipól televizního „mejdanu roku z Václaváku“?

Jsem rád, že to tak vidíte. Taková zába-va, u které se nemusíte stydět, že vás na ní někdo uvidí, Praze poněkud chyběla. Kultivovaný, noblesní silvestrovský večer, letos v jihoamerickém stylu. Radek Baborák a jeho Orquestrina budou hrát mimo jiné Ástora Piazzollu, ale třeba i Gershwinovu Rapsodii v modrém. A potom jsme spoluorganizátoři tradičního Novoročního koncertu České filharmonie, který se ponese ve vídeňském duchu. Pan dirigent Manfred Honeck nastuduje s Českou filharmonií Straussovy valčíčky. A Novoroční koncert je taky společenskou událostí.

A láká vás vrátit se k tomu?

To je pro mě citlivá otázka... Mám to štěstí, že dělám práci, kterou můžu zasáhnout spoustu lidí a přinést jim výjimečné umělecké zážitky, aniž bych sám byl výkonným hudebníkem. To mě baví a uspokojuje. Ale stejně – stát na jevišti a hrát je něco jiného, to nejde ničím nahradit. Takže trošku mi to chybí. Já jsem na konzervatoři chtěl hrát jazz a fascinovali mě muzikanti jako Keith Jarrett, Miles Davis, Chick Corea nebo Herbie Hancock. Představoval jsem si, jak hraju v nějaké takové kapele, ale postupem času jsem zjišťoval, že nemám dost citlivé smysly na to, abych mohl hrát na téhle úrovni. A hrát v orchestru na tym-pány nebo triangl by mě nenaplňovalo.

Po hře na bicí jste vystudoval ještě hudební management, a to nejen

v Česku, ale také v Kennedyho centru ve Washingtonu. Co se tam učí a tady ne?

Pro mě bylo přínosné, že jsem se setkal s věcmi, o kterých jsem předtím neměl ani tušení. Už tehdy, v roce 2008, jsem byl ředitelem poměrně úspěšného festivalu, a co se týká uměleckého plánování, jsem akorát zjistil, že to ani v mezinárodním srovnání neděláme špatně. Naučil jsem se tam ale nejvíc o financování americké kultury, systému mecenášů, donátorských galakoncercích, individuální práci s největšími dárci. Amerika vyvinula unikátní systém, kde se po generace dědí pocit odpovědnosti ke své škole, kostelu nebo umělecké organizaci, kterým je potřeba vyjádřit souhlasnost finanční podporou. Systém vyhledávání donátorů a péče o ně, to je skoro až rozvředná práce, kterou

tomu věnuji. Tím jsem se snažil inspirovat i u nás.

A daří se to?

Dnes máme jako festival pěknou rodinu mecenášů, bez jejichž podpory bychom nemohli dělat tak kvalitní program. Je to nesrovnatelně menší skupina než v Kennedyho centru, ale v našem financování hraje vedle generálního partnera ČSOB, Ministerstva kultury a hlavního města Prahy zásadní roli. Bez vyváženého portfolia zdrojů se nedá dělat světový festival. Umění je drahé!

On takový Yo-Yo Ma bude finančně srovnatelný s rockovými hvězdami, že?

A přitom ho můžete udělat jen v sále pro tisíc, a ne deset tisíc lidí! Takže nemáte šanci pokrýt náklady ze vstupného. To

protože se mi v nějakých čtyřia dvaceti otevřela cesta na Hrad. Dneska si to člověk těžko představuje, ale tehdy to hodně znamenalo. Fungoval tam už čilý výstavní program a hledali někoho, kdo by dělal koncerty. S kolegou Martinem Pechancem jsme se přihlásili, a ocitli jsme se v neuvěřitelném areálu, který jsme potom poznali od střechy po sklep. Ve Vladislavském sále jsme v roce 2000 dělali operu, týden jsme tam zkoušeli, koncerty jsme měli v bazilice sv. Jiří, v románském sklepení, v jízdárně... kde se nám líbilo. Havel prostě chtěl z Hradu udělat kulturní a společenské centrum v kontextu Prahy, republiky, Evropy a světa. A my jsme se mohli přetrhout, abychom dělali světové věci, které šéfa nadchnou. Taky jsme měli úžasnou kancelář s výhledem na celou Prahu. Byly to příležitosti k nezaplacení, které se už nikdy nebudou opakovat.

Wright stavěli českou kapelu, byl v ní kytarista David Dorůžka, kontrabasista Tomáš Baroš a bubeník Dano Šoltis a ti potvrdili, že čeští jazzoví hudebníci jsou světoví. Když jsem pozval toho správného českého umělce k zahraniční světové hvězdě, vždy to zafungovalo – ať už to byl Dan Bárta s Bobbym McFerrinem nebo o pár let později Gregory Porter s Ondřejem Pivcem, kteří to pak dotáhli až ke společné Grammy a Ondřej k pevnému místu v Porterově kapele. No a co nám chybí? Sebevědomí a schopnost se prodat. Sám jsem se s tím zpočátku potýkal během svého roku v Kennedyho centru, než zasáhl samotný prezident Kennedyho centra Michael Kaiser a řekl mi, co jsem tehdy potřeboval slyšet. Jsme hrozně sebekritičtí, když Američan ví desetinu toho, co Čech, prodá to na sto procent. ☒

Marie Rottrová

„Za každou písničkou si stojím“

Stálice české populární hudby Marie Rottrová letos v listopadu oslavila 80. narozeniny, říká však, že na jubilea si nepotrpí. Své fanoušky potěšila vánoční písní, zvažované nové album ale odřekla. „Bud' ať je skvělé, nebo ať není vůbec,“ říká zásadově a dodává, že do dalších let má jediné přání – moci ještě chvíli zpívat.

TEXT: JOSEF MARTÍNEK, FOTO: MAJKA VOTAVOVÁ / SUPRAPHON

Když poprvé slyšíte píseň, kterou vám autor nabízí, dokážete odhadnout, zda bude nadčasová?

Neumím to odhadnout. Řídím se jen pocitem, jestli se mi písnička líbí, jestli se mě dotkne. Když se mi líbí, je to dobré znamení, a když se mi líbí hodně, pak už to většinou něco znamená. Ale často je třeba i zapojení médií. Pokud ji začnou masivně hrát rádia, může se stát hitem na mnoho sezon. Pokud ale projde bez jejich zájmu a zůstane jen na albu, může se mi sice zdát zdařilá, ale k většině lidí se nedostane. Nahrála jsem hodně nadčasových písní, řadu z nich v osmdesátých letech s velmi kvalitní kapelou a ve výtečném studiu, ale znají je jen nejbližší fanoušci. Myslím si, že kdybych je dnes vytáhla a prohlásila za nové, naprosto by uspěly. Mnozí by ani nepoznali, že jsou staré.

Spousta vašich písní onu nadčasovost prokázala – lidé je stále poslouchají, zpívají si je, chtějí je slyšet na koncertech. Je pro umělce něco víc než vědomí, že zanechal nesmazatelný otisk?

Pro mě není nic víc. Je krásné, že mohu ve svých letech na koncertech zažívat to, co zažívám – lidé nadšeně aplaudují, zpívají a chtějí přidávky. Někteří za mnou chodí a vykládají mi, že jsem pro ně po léta středobodem jejich hudebního světa a někdy i života. Co víc si můžu přát? Nejsem samozřejmě sama, které se něco takového děje, týká se to i mnoha zpěváků v USA nebo v Británii – muzikanti, kterým je sedmdesát i víc,

mají vyprodané sály a chodí na ně také mladé publikum. V rodinách se písničky a interpreti často dědí – vkus posluchačů nasáknou děti a někdy i vnoučata.

Řekla byste, že jsou nyní vaše koncerty ještě intenzivnější než třeba před čtyřiceti padesáti lety?

Zpívám ty písničky dnes trochu jinak. Určitě nemám lepší nebo silnější hlas, spíše je víc prožívám a zpívám je s větší lehkostí. Možná o to víc publikum zasáhne.

Říká se o vás, že jste měla štěstí na skvělé skladatele a textaře – ať už šlo o Jaroslava Wykrenta, Jiřínu Fikejzovou, Jaromíra Nohavicu, Zdeňka Borovce, Zuzanu Navarovou či další osobnosti. Bylo to opravdu štěstí, nebo spíš otázka vašich nároků?

Všechny moje písničky jsou odrazem mého hudebního vkusu a nároků na textaře, za každou z nich si stojím. Pár úletů jsem měla, ale nijak výrazných. Hodně skladeb jsem autorům vracela. A když mě samotnou něco napadlo, a nepřipadalo mi to moc dobré, většinou jsem to hned zavrhla a nikdy to nespátřilo světlo světa. Takže ano, jsem náročná a vybíravá.

Lidé vás znají hlavně jako interpretku. Když jste v šedesátých letech začínala v soulových kapelách Majestic a Flamingo, podílela jste se aktivně i na tvorbě?

Moc ne. Ve Flamingu jsem složila hudbu k songu Labutě, ale

předtím v Majesticu skládal písničky můj první manžel Vlastimil Kučaj. Šlo o soulové skladby, ty byly tenkrát velmi vzácné. Většina našich autorů buď žánr ještě vůbec neznala, nebo tvořila cíleně pro český vkus. My jsme tehdy denně americkou soulovou muziku poslouchali, žili jsme tím.

Hodně skladeb jsem autorům vracela. A když mě samotnou něco napadlo, a nepřipadalo mi to moc dobré, většinou jsem to hned zavrhla a nikdy to nespátřilo světlo světa. Takže ano, jsem náročná a vybíravá.

Bylo těžké tehdy v Ostravě najít partu lidí, která se o západní hudbu zajímala?

Nehledala jsem cíleně partu lidí, vždy jsem se nějak stala její součástí. V Majesticu to byly neopakovatelné časy, intenzivně jsme zkoušeli, každou neděli jsme hráli takzvané čaje o páté – od pěti do deseti večer. Každý týden jsme připravili minimálně dvě nové písničky. Měli jsme obrovský repertoár a na mně bylo učit se anglické texty. Z gymnázia jsem měla o angličtině trochu ponětí, ale jazyk jsem neovládala v pravém slova smyslu. Byly to pionýrské začátky, dělali jsme něco úplně nového. Těšili jsme se na každý koncert a lidé taky – později už se na nás v Ostravě stály dlouhé fronty. Konkurence tam tehdy byla velká, snad každý ostravský důl měl svůj kulturní dům a ten zase vlastní kapelu. O to víc jsme si zájmu vážili.

Zmínila jste skladbu Labutě jako svou autorskou. Složila jste si také některé písně ze svého sólového repertoáru?

Celé písně ne – vždy to byla buď hudba, nebo text. A to jen díky tomu, že mě něco inspirovalo – buď krásná hudba, ke které jsem dopsala slova, nebo naopak text, k němuž jsem hledala muziku. Vedle zmíněné skladby Labutě jsou to například písničky Měli jsme se potkat dřív nebo Víím, že tu byla, u nichž jsem autorkou hudby. Text jsem napsala k Ty jsi tam, já jsem tu, Pozemské ráj, Maškarní show, Čas pro mou lásku a dalším. Necítím se ale být skladatelkou nebo textařkou, jsem zkrátka hlavně zpěvačka.

Co říkáte na tvorbu dnešních autorů? Posloucháte současnou hudbu?

Poslouchám ji jen skrze rádio. Něco se mi líbí a něco ne. Všimám si limitů dnešní mainstreamové hudby, toho, že jde hodně lidovým směrem, v politice by se řeklo populistickým. Některé skladby mi připadají vykalkulované. Dělo se to vždycky, ale přesto bych řekla, že tvorba šedesátých až osmdesátých let byla muzikálnější a také kvalitnější. Je to vidět i na tom, jak se k ní lidé vrací a kolik coververzí písní z těchto let vzniká.

Dnes existují i různé workshopy slibující začínajícím autorům, že je naučí, co má písnička mít, aby se lidem líbila. Dá se ale skládat „pro úspěch“, nebo posluchači tento záměr poznají?

Existují různé tvůrčí přístupy. Jeden z nich je spontánní – třeba text ke skladbě Ty jsi tam, já jsem tu jsem napsala cestou autem z Prahy do Ostravy. Pořád jsem zastavovala u benzinových pump a všude, kde to šlo. Vždy jsem dopsala kousek textu a jela dál, v Ostravě jsem ho měla celý hotový. A pak se to dá samozřejmě učít – třeba na konzervatoři nebo v hudebních školách. Myslím si ale, že v každém případě musí být člověk k hudbě vnímavý. Nejdůležitější je pak vlastní nápad. Pokud ten nepřijde, můžete se učít, co chcete, ale nebude vám to nic platné.

Mnoho svých písní jste nahrála v ostravském rozhlasovém studiu. Říkáte, že pro vás má

dodnes svoje kouzlo. V čem je pro vás tak výjimečné?

Je veliké, přímo obrovské, má vysoký strop. Nahrávala jsem v něm svoje první písničky. Zažila jsem tam i svůj první „trestný poslech“, tedy moment, kdy natočíte skladbu a pak si ji jdete poslechnout. Říkala jsem si tehdy: „Takhle já zpívám? Vždyť to je hrozné!“ Začala jsem díky tomu na sobě pracovat, i na tom, aby se mně samotné můj projev líbil. Od té doby se do ostravského studia ráda vracím.

Kdy tam znovu zamíříte natočit novou píseň, popřípadě celé album?

To nedokážu říct. Před třemi lety jsem v něm nahrála píseň Ráda s kapelou Nedivoč, kterou vede výborný ostravský muzikant Jiří Krhut, jenž se mnou tři roky hrál jako bubeník ve skupině Neřež. Napsal tehdy text i hudbu a skladba vyšla kapele na desce Vale pletichám. O svém dalším albu jsem uvažovala,

sešly se mi dokonce i písničky. Nebyly ale takové, abych o ně stoprocentně stála. Nechci nahrávat novinkové album, které by nebylo podle mých představ. Buď ať je skvělé, nebo ať není vůbec. Jednu novou píseň jsem přesto natočila – vánoční skladbu Pozhasínej, kterou jsme umístili na vinylovou edici výběru Lady Soul, vydanou Supraphonem k mému letošnímu jubileu.

Oslavíte jubileum nějakým speciálním koncertem?

Plánovala jsem O2 arenu, ale nakonec jsem od toho upustila. Nechci se v této nejisté době pouštět do tak rozsáhlého projektu, když nevím, zda by lidé přišli. Místo toho jsme na listopad nachystali dva trochu svátečnější menší koncerty.

V posledních letech s vystupováním šetříte – míváte tři čtyři koncerty za měsíc. Řídíte se heslem, že dobrého pomálu?

Když mám čtyři koncerty za měsíc, baví mě to a těším se. Ale kdyby byly čtyři týdně, už bych to brala jako práci. Potřebuji se na vystoupení těšit. Vzhledem k pandemii jsem nekonzertovala tři čtvrtě roku, což byl opačný extrém. Takový nucený odpočinek mě vůbec netěšil.

Byla přemíra koncertů důvodem, proč jste před deseti lety s vystupováním na čas úplně skončila?

Ano, měla jsem toho moc. Říkala jsem si, že sedmdesátiny jsou dobrou příležitostí k tomu skončit. Jezdila jsem tehdy se třemi kapelami a neuměla říkat ne. Byla jsem si vědoma toho, že muzikanti se hraním živí, přišlo mi tedy sobecké si vybírat. Vydržela jsem to dva roky a pak mi něco začalo chybět. Na vánočním koncertu Hany Zagorové v Lucerně jsem zjistila, že je to právě zpívání. Hanka mě tehdy pozvala jako

Foto: archiv Marie Rottrové

svého hosta na dvě písničky a ohlas publika byl neuvěřitelný. Pocítila jsem, jak moc to postrádám, a tak jsem se na pódia vrátila.

K jubileím pro mnohé neodmyslitelně patří vzpomínání. Vzpomínáte ráda, nebo si na to příliš nepotrpíte?

Nepotrpím si na vzpomínání ani na jubilea. Myslím si, že stáří člověka neurčuje věk, ale to, jak se cítí, s kým se stýká, v jakém prostředí se pohybuje, o co se zajímá, co si připouští k tělu, i to, jak přemýšlí.

A když už vás ke vzpomínání přimějí ostatní, kterou etapu své kariéry si vybavíte nejradyji?

S manželem občas na některé věci z minulosti přirozeně narazíme. On je totiž můj velký fanoušek a někdy mě zpovídá. Má rád Ostravu, zajímají ho moje vzpomínky na tamní muzikantský život.

Nedávno se mnou natočila Česká televize dokument, část v Praze a část právě v Ostravě. A tam o všem, čím jsem si prošla, mluvím. Každá zkušenost mě posouvala. Začínala jsem v tatínkových kostelních sborech, vždy mě bavil vícehlasý zpěv. Když v ostravském rádiu některá sboristka onemocněla, volali mi rozhlasoví dramaturgové, zda bych přišla zazpívat. Nikdy jsem to neodmítla. Díky tomu, že mě bavilo zpívat s někým dalším, jsem také nahrála hodně duetů. To mi vydrželo dodnes – na koncerty se mnou jezdí vokalistka a Petr Němec, se kterým zpíváme dva staré soulové duety.

Co si přejete do dalších let kariéry i života?

Abych mohla ještě chvíli zpívat. Abych měla v pořádku hlas, byla tělesně i duševně zdravá a mohla svoje písničky dál předávat publiku, které o ně bude stát. ☒

Štěpán Kozub

„Vždy si říkám, hlavně neublížit té písničce“

Nejlepší písně jsou vždy pevně spojeny s realitou a odráží se v nich prožitá situace, událost i pravdivost života. Svě o tom vědí i známý ostravský herec a zpěvák Štěpán Kozub a muzikant, textař a bavič Jiří Krhut, kteří loni vydali úspěšnou debutovou desku Prásknu bičem. Na jejich koncertech se lidé smějí tak, že je z toho bolí bránice, často tečou i slzy. Přitom k patosu má tato dvojice svým syrovým humorem a upřímnými texty opravdu hodně daleko. V rozhovoru pánové nechali nahlédnout do své autorské kuchyně a rozprávěli se nejen o své tvorbě, ale i o tom, co je trápí a co je naopak naplňuje štěstím.

TEXT: MILAN BÁTOR, FOTO: PETR HRUBEŠ

Co vás, pánové, vlastně svedlo dohromady?

Jiří: První setkání bylo v klubu Heligonka, kde jsme měli a stále máme své programy, a pak hlavně na silvestra v Divadle Mír.
Štěpán: Nás vlastně trochu paradoxně spojuje humor. Díky společnému smyslu pro humor jsme se před pár lety poznali. Ale nikdy jsme spolu nemluvili o tom, že bych chtěl zpívat. Líbila se mi muzika, kterou psal Jirka s kapelou Nedivoč nebo sám. Vzniklo to původně tak, že jsem chtěl udělat klukům vizuál ke klipu. Prostě napsat klip a zrežirovat ho. Ale vůbec tam nebyla ambice zpívat a dělat autorskou hudbu.
Jiří: To bylo vtipné. Štěpán mi poslal zničehonic zprávu, jestli bych mu nenapsal nějakou písničku, že by si ji chtěl zazpívat. Píšu o tom, co je pravdivé, nerad to vymýšlím. Když se jedná o nějakou randu, tak to jo, ale ve vážnějších tématech rád jdu do pravdivých příběhů. Tak vznikla píseň *Prásknu bičem*.
Štěpán: Považoval jsem se spíš za fandu hudby, která mi v určitých životních situacích dost pomáhala. Potom se mi to rozleželo v hlavě a řekl jsem si, že bych si to možná chtěl vyzkoušet. Okrajovou zkušenost se zpěvem jsem měl z konzervatoře, v rámci studia hudebně-dramatického oboru to

bylo povinné. Tam jsem musel prokázat, že nějaký cit pro hudbu mám. Nevím, co mě to tehdy napadlo, že jsem Jirku požádal, aby mi napsal nějakou píseň, a on kupodivu souhlasil.

Jaké byly reakce na vaše první songy?

Jiří: Začali nám psát teenageři na Instagram, že vůbec neposlouchají českou hudbu, ale nás mají ve svém playlistu. To bylo fantastické a udělalo nám to obrovskou radost. Takže jsme si řekli, pojďme udělat normálně desku! Náš původní plán bavit lidi ale taky nevyrazil.
Štěpán: To je pravda. Původní záměr dělat komedii se vlastně děje na koncertech. Mezi písničkami si s Jirkou a publikem povídáme. Vyprávíme příběhy a bavíme sebe i je. Na koncertech po celé republice jsme zjistili, že lidé přišli na dvojnásobnou věc. Na dvojí zábavu. Že přišli na písničky a plakali, ale zároveň se smáli. To jsme asi tak trochu podvědomě chtěli.

Poslouchat melancholické písně a o pauzách se smát drsným vtipům. Zajímalo by mě, co se lidem na vašich koncertech honí hlavou...

Štěpán: Zřejmě to, co naše texty vzbuzovaly ve mně, v mé mamince i babičce. Je tam nějaký univerzální klíč, který se dotýká lidí napříč generacemi. Je jedno, jestli je vám patnáct nebo sedmdesát. Myslím, že to je proto, že uchopují téma lásky, která nemá meze. Já jsem o generaci mladší než Jirka. Tím, že jako mladý kluk interpretuju jeho texty, je posouvám blíž mladým lidem. Vlastně jim říkám, že i my můžeme cítit tyhle věci a nemusíme se za ně stydět.

Jiří: Štěpán má hlas, který přenáší text a jeho význam směrem k posluchači. Podobně jako Nohavica, Hapka... Kdyby zazpíval jiný zpěvák „láska je věčná“, může to znít jako klišé. Když to vysloví člověk s takovým hlasem, je to pravdivé. Tak se to propojilo.

Jaká jsou témata vašich písní?

Jiří: Píšu o lásce, o vztazích i o bolesti, ale nekoukám na tato témata se stížností. Hodně lidí píše o lásce tak, že si vlastně stěžují. Já se na to dívám

s nostalgií, protože nostalgie v sobě obsahuje pozitivní náladu. Vzpomínám na všechny svoje lásky dobře, se všemi mám dobrý vztah. Necítím žádnou zlost a dokážu o nich psát hezky.

Štěpán: Myslím, že se tady v zásadě spojila jedna věc. Někdo umí napsat krásný příběh a někdo ho umí interpretovat tak, aby se to lidí dotklo. Sešla se tady dvojice vypravěče s autorem, který příběh napsal. Ale to, že se doplňujeme, jsme samozřejmě zjistili až v procesu té práce.

Jak vznikalo vaše debutové album?

Jiří: Štěpán začal nosit texty, nad kterými jsme seděli. Nechal si poradit, znáte to, když si dva lidé rozumí lidsky, odráží se to i v tvorbě. Některé básničky však na zhudebnění ještě čekají.

Jiří radil Štěpánovi s texty, mluvil Štěpán naopak do hudby?

Štěpán: Nenene. Já mám obrovskou pokoru vůči tomu, co Jirka umí. Mám

to nastaveno jednoduše. Když něčemu nerozumím, tak bych si netroufl říkat, že to je špatně. Spíš vyjadřuju nějaký pocit. Například v písni *Práce pro šaška*, která se neobjevila na albu, ale jako sólová píseň. Když mi Jirka potom pouští melodickou linku, napadlo mě, že by tam krásně zněl saxofon. Chytám to pocitově.

Jiří: Máme vytvořenou nepsanou dohodu. Štěpán udělal dva klipy a já mu důvěřuju. Můžu třeba v něčem nesouhlasit, můžu si myslet cokoli, cítit cokoli, ale mám vůči němu naprostý respekt. On mi taky neřekne, tady máš G dur, a má tam být D dur, a já mu neřeknu, že ten obraz má mít tak a tak.

U Štěpánova zpěvu mám pocit, že nikdy nepřekročí nějakou mez... Je v tom záměr, nebo intuice?

Štěpán: Ono to možná působí, že nad tím nepřemýšlím, a já nad tím moc nepřemýšlím. Vždy si říkám, hlavně to nepokazit, neublížit té písničce. Ale ono to

vychází z obrovského respektu vůči těm věcem. S každým zpíváním ve mně stoupne obrovská nervozita. Mám to i v herectví. Jsem velký trémista, ale tam už trochu vím, co funguje a co si můžu dovolit. Tady jdu vždy na plac s čistým štítem. Snažím se uchovat si v sobě prvotní pocit a nekalkuluju. Víím, že nejsem zpěvák, který by vyzpíval bůhvíco. Jsem si vědom svých limitů. Pokora je jediná věc, která tomu nemůže uškodit. Někdy mám sám ze sebe stres, že to nedokážu předat. Vnímám písně i jako herecký úkol, jakou emoci a jakou barvu výrazu dát. Mám to tak, že když se mi to líbí a dotkne se mě to, jde to plus minus samo. Zatím na našem albu snad nebyla skladba, která by mě nezasáhla.

Jiří: Líbí se mi, že to Štěpán pěvecky nikdy nepustí do úplného patosu a klišé, že má na to cit. Vzpomněl jsem si na jednu zajímavou reakci napříč generacemi. Kromě toho, že nám píšou třináctileté holky, se ozval i pán, který má pětasedmdesát let. A psal, že se díky nám vrátil ke kytarě. Pokud obecně děláš věci pro ně samotné a nepřemýšlíš, jestli to bude mít vliv, je to cesta. Spousta lidí dělá věci proto, aby byli slavní, aby se ukázali. To nikdo z nás nemá zapotřebí. My děláme věci, protože nás to strašně baví.

Co písně, které jste napsali spolu? Jaká je jejich geneze?

Jiří: To je například příběh písně *Někdy se bojím*. Desku jsme začali psát minulý léto. Jeli jsme na dovolenou, sami dva chlapi na Korfu. Náš denní řád se nějak zvrtil, pořád jsme něco popíjeli a moc se nám nedařilo vymyslet něco kloudného. Poslední den jsme seděli u bazény a dumali, o čem budeme psát. Chodil jsem kolem bazény už trochu nervózní a napadla mě ta věta „někdy se bojím, že nebudu bulet, až, Bože, zjistím, že svět

ztratil kule“. Tak jsme sedli a čtyři hodiny jsme lovili ze všech možných koutů našich duší a psali si ty věty na papír. Ta píseň je textově společná věc. Vybírali a škrtili jsme věty a strašně jsme se u toho bavili. Štěpán tu písničku, kterou považuju za jednu z našich nejsilnějších, věnoval svému tatínkovi, který zesnul pár let zpět.

Je to docela metaforická píseň, nemyslíte?

Jiří: Na tu písničku se dá nahlížet z několika úhlů. Já mám svůj, Štěpán jiný, lidé nám píšou další. Protože tam je taková víceznačná věta „neber mi sebe“. Pošleš to dál, ať si to lidé proberou, jak potřebují. A nějak jsme trefili tím textem věci tak, že se s tím lidé ztotožňují. Pro některé je to dokonce něco jako novodobá modlitba, což jsme ani nechtěli. Ale je to výpověď o tom, že lidé mají strachy, ať už materiální, psychické, duchovní, že nějaká opora tam je. A vlastně jsme chtěli taky říct, že život jde žít i za jednoduchých podmínek s jednoduchými věcmi. „Nech mi jen vodu, slova a písně...“

To je krásná a silná pravda. Když se podíváte na dnešní dobu, máte nějaké obavy?

Štěpán: Já mám. Nechci si stěžovat, ale jsou věci, které mi fakt vadí. Narodil jsem se do nějaké generace, která mi přijde už dost pokřivená. Na základě toho vznikla i píseň *Doba vykloubená*, kde to je slyšet. Už jsem byl v takovém stavu, kdy jsem nevládal některé věci, které se děly v mém generačním prostředí. Priority a hudební vkus, nahlížení na vztahy mých vrstevníků. Moje generace je plytká, ale nechci to generalizovat. Samozřejmě jsou výjimky, ale to je moje bublina, která mě utvrzuje v tom, že ještě není tak zle. Že je normální se rozplakat, je správné si pomáhat, že je přirozené někoho zklamat. Moje generace žije za rouškou nějaké pózy. Narodil jsem se do doby, která už může všechno. To je téma, které v sobě řeším už strašně dlouho. Je pravda, že si víc rozumím s lidmi, kteří mají o dvacet i třicet let víc než já.

Teď se nacházíte v situaci, kdy máte na kontě úspěšnou desku s krásnými ohlasy. Co bude dál? Chystáte už materiál na nové album?

Jiří: Tím, že to pro nás není prioritou, na to nijak netlačíme. Štěpán je hlavně herec, má své filmy, své hry, já jsem bavič, skladatel a píšu i pro jiné. Sem tam mě napadne písnička, kde si řeknu, že by to bylo dobré pro Štěpána. Nejsme tady jen proto, abychom skládali desky. Kromě toho se scházíme, bavíme se. Když se to náhodou někde sejde, pustíme to, až se to nahromadí. Nemáme pod labelem podepsaný nějaký kontrakt. Já od kamarádů moc dobře vím, jak to dopadá, když se deska dělá pod tlakem jen proto, že musí být podle smlouvy hotová. Jsem tak šťastný, že nejsem na nikom a žádné instituci závislý. Jsem tak šťastný, že se nám podařilo prodat přes čtyři tisíce cédéček v době, kdy je téměř nikdo nekupuje. Začali jsme dokonce prodávat vinyly a merch. Jsem šťastný, že boříme ten mýtus, že bez labelu neuděláš nic, ani do rádia se nedostaneš. Jak to že ne? Hrají nás, ne samozřejmě velké stanice, ale dostali jsme se do rádia. Vizitkou úspěchu je, kdo na tebe přijde a s jakou

náladou ti lidé odcházejí z koncertu. Po koncertě na festivalu Štěrkovna Open Music jsem si sám v sobě zbořil druhý mýtus. Celou dobu, co jsem hrál v kapelách, jsem vždy trpěl tím, že jdeme hrát koncert na festival a tam nepatří pomalé věci. Lidé se přece chtějí bavit. Přijeli jsme na Štěrkovna Open Music, najednou tam stálo několik tisíc lidí. Stálo, ne sedělo. A zpívali s námi refrény a ještě nás vytleskali. To jsem se úplně dojal a rozplakal, že se nám to podařilo. Je to tak, jak jsem si to přál.

Navíc už v tom nejste úplně sami, že? Vaši sestavu doplnila skvělá vokalistka Barbora Kanyzová...

Jiří: Hudba je jedna věc, text další, třetí, která tomu dá lehký vánek, je Barunka.

Má nezaměnitelný hlas a píše své vlastní písně. Je výborná autorka a připravuje vlastní desku. Ale nechtěl bych, aby to vypadalo, že jedeme na nějaké vlně euforie. Jsou i vlny, že si v něčem neporozumíme. To zase prospívá emocím, které jednou vykvetou třeba v nějakou písničku.

Štěpán: Máme nějaké společné věci, ale jak říkal Jirka, nejsme ničím tlačeni. Nikdo nás nemůže ovlivnit zvenku a to mě na tom baví. Jsme svobodní. Mně se to potvrdilo i v herectví. Už od školy mi bylo neustále předhazováno, že jsem si zabouchl dveře, jenom proto, že jsem zůstal v Ostravě, že mám ostravskou Janáčkovu konzervatoř a že jsem regionální herec. Tohle mě vždy motivovalo k tomu, sám sobě dokázat, že se ti lidé

mýlí. Že to není o tom, odkud člověk je, ale o tom, co umí. Je to o té práci. Vytvořit kruh lidí, kteří to cítí podobně. Potvrdilo se mi to i v Divadle Mír.

Takže jste si také zbořil jeden mýtus. Jako ostravský herec můžete jezdit hrát do Prahy a funguje to.

Štěpán: Vždy mi to bylo předhazováno jako vyloučené. Já jsem věřil, že to jde jinými cestami. Za poslední dva roky, paradoxně v době pandemie, se mi potvrdilo, že můžu být svobodomyšlný umělec, který může posílat svoji práci i za ten region. Na mém přístupu k práci se nezměnilo nic od doby, kdy jsem vystudoval konzervatoř. Věřím, že pokud je to dobré, tak se to k lidem dostane, přijde to k nim odkudkoli. ☒

Kaczi

„Baví mě spojovat tradici s popem“

Písničkářka Kateřina Kouláková, kterou posluchači znají jako Kaczi, pochází z Frýdku-Místku. Fanoušky si získala svým živelným projevem a také nástrojovou všestranností. Koncertovala v mnoha koutech světa, říká však, že největší úspěch měla její hudba „doma“ v Beskydech, na vrcholu Lysé hory. Po letech vystupování nyní vydala své první autorské album Nahá – stalo se tak symbolicky krátce po jejích třicátých narozeninách.

TEXT: JOSEF MARTÍNEK

Z vašich písní jako Planeta Země nebo Lysá hora se zdá být patrné, že jste silně spjata s přírodou. Nacházíte inspiraci v Beskydech, které vás od malička obklopují?

To máte pravdu. Beskydy jsou pro mě domovem, kde si můžu dovolit vypnout, načerpat novou energii a s ní pak přichází i inspirace.

Přímo na Lysé hoře jste dokonce koncertovala. Jaký to je zážitek, hrát a zpívat ve výšce 1324 metrů nad mořem?

Největší zážitek byl vynést tam akordeon! Koncert už je potom za odměnu. Zkušenost je to pro mě obohacující, protože hudbu na vrcholu nikdo nečeká. Mám pocit, že v posledních letech se zpívání v přírodě, jak se dělo dříve, úplně vytratilo. To jsem si uvědomila v době, kdy nám zakázali hrát „dole“. A tak jsem koncerty přesunula přímo na vrchol Lysé hory. Když jsem tam vystoupila poprvé, připomnělo mi to busking, tedy hraní na ulici, které jsem

Mám pocit, že v posledních letech se zpívání v přírodě, jak se dělo dříve, úplně vytratilo. To jsem si uvědomila v době, kdy nám zakázali hrát „dole“. A tak jsem koncerty přesunula přímo na vrchol Lysé hory.

dříve často absolvovala. Vidím v tom ale jeden zásadní rozdíl – na horách je mi publikum mnohem blíže. S lidmi,

kteří přijdou, nás totiž spojuje láska k přírodě, což se odráží na vzájemných sympatiích, napomáhá to příjemné atmosféře.

Také svoje první album jste nazvala naturálně – Nahá. Je pro vás při tvorbě důležité, aby písně zachycovaly realitu a vaši osobnost tak, jak jsou, bez umělého přikrášlování?

Do této fáze jsem se dostávala přes deset let. Tak dlouho mi trvalo, než jsem pochopila, že autentičnost, respektive nahota je pro mě v hudbě to nejdůležitější. Dlouho jsem si nevěřila a možná se i snažila být někým jiným. Až postupem času jsem pochopila, že být sama sebou je neskutečně osvobozující. Měla jsem zároveň obrovské štěstí na producenta, kamaráda Lukáše Hradila, který mi dodal sebejistotu. Teď, když zpětně hodnotím vývoj naší půlroční práce, vidím, že mi dal velký nadhled k hudbě. Díky němu jsem dokázala přijmout sebe samotnou.

Foto: Radim Kolibík

Dalo by se říci, že jste si svoje první autorské album tak trochu nadělila ke svým letošním 30. narozeninám. Byla to náhoda, nebo plán?

Ze začátku jsem nad tím vlastně vůbec neuvažovala. Původně mělo album vyjít už na jaře, což nám covidová situace a úmrtí našeho zvukaře v průběhu nahrávání neumožnily. Byla to pro nás nečekaná rána. Vůbec jsme tehdy nevěděli, kdy se k natočenému materiálu dostaneme. Celé to nabralo velký skluz a sešlo se to nakonec takto. Díky vstřícnosti Českého rozhlasu Ostrava jsme mohli křest uskutečnit v místním studiu S1 13. října – přesně měsíc po mých narozeninách. Album je pro mě tedy skutečně dárečkem od všech, kteří se na něm podíleli, protože mám z celého kreativního tvoření i výsledku velikou radost. Jsem za to velice vděčná.

Proč jste vlastně s nahráním desky tak dlouho otálela? Už v roce 2012 jste zvítězila v soutěži Czechtalent Zlín, představení formou alba se tedy přímo nabízelo.

Neměla jsem vůbec žádné zkušenosti s nahráváním ani tým lidí, který by mi s tím pomohl. Právě na lidech kolem vás velmi záleží. Moje naivní představa tehdy byla taková, že mě osloví producent, který se mnou desku natočí, a já se nebudu muset o nic starat. To se však nestalo. Vzniklo v podstatě jen podomácku vytvořené demo CD. Svým písničkářkám jsem tehdy navíc ani moc nevěřila. Časem jsem postupně začala nahrávat a vydávat singly. K vydání alba jsem zkrátka musela dozrát.

Nahrávání jste částečně financovala z prostředků vybraných od fanoušků prostřednictvím kampaně na Hithitu. Nabídla jste

Moje naivní představa tehdy byla taková, že mě osloví producent, který se mnou desku natočí, a já se nebudu muset o nic starat. To se však nestalo. Vzniklo v podstatě jen podomácku vytvořené demo CD.

Kaczi a Juraj Hnilica při natáčení videoklipu Dobrá noc z hór, foto: Tomáš Bartaloš

Foto: Radim Kolibík

Foto: Valdemar Bednarz

dárcům vedle obvyklých odměn v podobě CD či merchandisu i některé netradiční?

Všem podporovatelům nejen na Hithitu bych v první řadě ráda poděkovala, protože nám vybraná částka moc pomohla. V odměnách mohl fanoušky překvapit třeba merch v podobě balíčku kondomů Milenka, což je symbolicky i název písničky, kterou jsem natočila se skupinou Circus Brothers. Mě osobně mile překvapil zájem o lekce zpěvu nebo hry na hudební nástroj.

Na album jste zařadila podle svých slov třináct srdcovek z celé dosavadní kariéry. Podle jakého klíče jste je vybírala? Naslouchala jste také přáním svých posluchačů? Posluchači jsou pro mě důležitou zpětnou vazbou, která mi dává signál, zda mám písničku v repertoáru ponechat, nebo ne. Původně mělo být na albu

Nahá opravdu třináct písní bez posledních vydaných singlů, jimiž jsou Lysá hora a Planeta Země. Protože se ale fanouškům tyto skladby líbí a ptali se mě, zda se v tracklistu objeví, rozhodli jsme se je tam nakonec přidat. Nakonec je z toho tedy třináct písní a dva bonusy k tomu.

Vedle zpěvu střídáte několik nástrojů, od klavíru a kytary přes ukulele až k akordeonu. Jak jste se k takovému širokému záběru dostala?

Určitě za to může rodinné zázemí. Pocházím z hudební rodiny a vždycky se u nás zpívalo a hrálo. Rodiče mě dali v první třídě do ZUŠ ve Frýdku-Místku, hrála jsem tam na klavír. Táta mě k tomu naučil na kytaru a na střední škole jsem se rozhodla pro akordeon. Ukulele jsem si pořídila kvůli cestování. Vlastně jsem se na něj naučila aspoň trochu hrát až

během svých putování za dobrodružstvími.

Dokázala byste říci, ke kterému nástroji máte nejbližší a proč?

Srdcovkou se pro mě stal určitě akordeon. Líbí se mi jeho lidovost, zvuková barevnost a v neposlední řadě i široká možnost využití. Můžu ho vzít téměř kamkoli, udělá radost všem generacím. A hlavně mě baví spojovat tradici s popem. Tento nástroj mi opravdu přirostl k srdci.

Občas býváte připodobňována k písničkářce Radúze, snad proto, že ona také hraje na akordeon a má blízko k přírodě. Setkala jste se s ní někdy? A našla byste mezi českými zpěvačkami svůj vzor?

Je pravda, že Radúza mě hudebně ovlivnila. Líbí se mi její syrovost a opravdovost. V minulosti jsem jí dokonce

napsala, jestli bych jí mohla předskakovat na turné. Bohužel to tehdy zůstalo bez odezvy, možná bych to teď ale mohla zkusit znovu. Moc ráda se s Radúzou osobně seznámím, až na to přijde čas. Hlasově mi byly a stále jsou velmi blízké Lenka Dusilová a Aneta Langerová. Jejich projev na mě působí jako balzám na duši. Co se lehkosti zpěvu týče, inspirují mě Hana Hegerová a Zuzana Navarová.

Dřív jste si vydělávala na živobytí buskingem – cestovala jste po světě a hrála například ve Vídni, v Barceloně, Paříži, a dokonce i v Japonsku. Kde lidé na vaše písně reagovali nejvřeleji?

V Beskydech na Lysé hoře! Když vzpomínám na zahraničí, nejlépe se mi hrálo v Grazu, kde se na celý koncert zastavil rakouský pár, který následně dokonce podpořil nahrávání alba Nahá na Hithitu. A to už od tohoto setkání

uplynuly čtyři roky. Takového gesta si opravdu vážím. Dobře se mi hrálo i v Polsku, v Zakopaném, možná díky horskému klimatu a příjemnému publiku. Zato v Japonsku je život hodně rychlý, místní lidé mají naprosto odlišný způsob bytí a málokdo se tam v tom spěchu zastavil. Připadala jsem si tehdy jako exot.

Chystáte se nyní vyrazit do ciziny za posluchači také se svým albem Nahá?

V plánu to nemám, ale třeba se naskytne nějaká příležitost. Se slovenským písničkářem a kamarádem Jurajem Hnilicou možná zrealizujeme v příštím roce společně česko-slovenské turné. Fanouškům ale nejdříve představíme videoklip k našemu duetu Dobrá noc z hor, který bychom na společných koncertech rádi hráli. Snad nám vše vyjde podle představ. ☑

Srdcovkou se pro mě stal určitě akordeon. Líbí se mi jeho lidovost, zvuková barevnost a v neposlední řadě i široká možnost využití. Můžu ho vzít téměř kamkoli, udělá radost všem generacím.

ZASTUPOVÁN OSA
OD 2005, V DATABÁZI
MÁ REGISTROVÁNO
296 HUDEBNÍCH DĚL

ZASTUPOVÁN OSA
OD 1979, V DATABÁZI
MÁ REGISTROVÁNO
382 HUDEBNÍCH DĚL

Jan Burian & Jiří Burian

„Jen tak si hrajeme a máme štěstí, že to navíc někoho baví“

TEXT: VOJTĚCH TKÁČ, FOTO: ROMAN ČERNÝ

Jméno Burian je s českým uměním spojeno už několik generací. Od operních pěvců, literátů a režisérů až po hudebníky, kteří se i v chaotickém 21. století stíhají soustředit na několik tvůrčích disciplín zároveň. Písníkář a publicista Jan Burian momentálně připravuje album Kosmické písně a na jaře by měla u příležitosti oslavy jeho sedmdesátin vyjít i nahrávka jeho skladeb napříč kariérou. Jeden z jeho synů, Jiří, v roce 2021 po dlouhé době resuscitoval indierockovou kapelu Southpaw a v převleku Kapitána Dema ztělesňuje jednu z výrazných osobností tuzemské popové scény. Jak ale pohlíží na rozmanité hudební projekty toho druhého a v čem jsou si v rámci tvůrčího procesu a osobnosti coby otec a syn nejpodobnější?

Jan Burian, foto: archiv Jana Buriana

Vlastně ani nevím, co přesně kreativita znamená. Beru to tak, že žiju, dýchám, vytvářím hudbu a dělám, co mě dlouhodobě baví.

Jan Burian byl už začátkem 90. let na stránkách hudebních časopisů titulován jako hudebník, skladatel, básník, zpěvák, spisovatel, cestovatel, novinář a publicista. Čím z toho se v tuto chvíli cítíte být nejvíc?

Jan Burian: Zní to trochu přehnaně, jako by člověk dělal hromadu věcí, ale žádnou z nich pořádně. Jsem především písníkář a píšu knihy. Ostatní aktivity to spíše jen doplňují, abych svou hlavní práci mohl dělat co nejlépe.

Ovlivňuje vaši kreativitu určitý tvůrčí přetlak nebo rovnou

ADHD, o kterém koneckonců zpívá Kapitán Demo?

Jiří Burian: Myslím, že ne. Osobně všechno беру jako jeden plynulý proud a z tvoření se stala činnost, kterou provozuju každý den. Ať už dělám cokoli, přemýšlím nad tím a snažím se z toho nezbláznit. Vlastně ani nevím, co přesně kreativita znamená. Beru to tak, že žiju, dýchám, vytvářím hudbu a dělám, co mě dlouhodobě baví.

V kolika letech jste napsali svou úplně první písničku?

Jan Burian: Asi v osmi. Nešlo ovšem o můj vlastní text, využil jsem jednu báseň ze sbírky poezie pro děti od Majakovského. Už si ani nepamatuju, o čem vlastně byla. Potom jsem začal psát písničky asi v šesté třídě kvůli holkám, ale ani s nimi jsem úplně neuspěl. Má první opravdová skladba, kterou mimochodem dodneška hraju, vznikla, když mi bylo asi sedmnáct. Psal se rok 1969 a píseň reflektovala, co se tenkrát stalo.

Je paradoxní, že skladba, která se původně věnovala událostem pražského jara, dostává v roce 2021 úplně nové konotace.

Jan Burian: Význam se u takových věcí posouvá velice pomalu. Lidstvo se už několik milionů let zásadně nevyvíjí. Když čtu třeba středověkou islandskou literaturu, tak narážím na skoro stejné problémy lidských vztahů jako v literatuře populárních spisovatelů 20. století,

jakým byl například Alberto Moravia. Ty hodnoty a témata, o kterých jsem psal v šestnácti letech, se jen malinko posouvají. Musím říct, že člověk moc nemoudří. V jedné písničce ostatně zpívám, že staří vchází, ale moudrost ne.

Jiří Burian: I já jsem od dětství dělal spoustu věcí kvůli holkám jako táta, včetně chození do tanečních. Ale hudbě jsem se vždy věnoval primárně kvůli sobě, protože mě strašně bavila. Nic

jiného mě takhle nenaplnovalo. Pozornost fanynek jsem v éře Southpaw vnímal spíš jako handicap, protože mi přišlo, že s tím spojený sexuální aspekt trochu degraduje to, o co opravdu jde, a sice samotnou tvorbu. Zdálo se mi, že za námi chodí, protože se jim líbíme my, a ne naše muzika. Když dnes napíšu nějakou skladbu, tak ji jako první slyší moje žena. V tomhle případě mám vždycky radost, když ji má hudba potěší. Ale

nikdy to nepředstavovalo hlavní důvod, proč jsem s tím vším začal.

Věřím, že umělecká rodina je skvělou výchozí pozicí k tomu, najít v sobě lásku k hudbě. Napadají vás ale v této souvislosti i nějaké limity toho, když má začínající muzikant za rodiče známé autory?

Jan Burian: Jsme rodina jako každá jiná, zatímco ale v jiných rodinách figurují

lékaři, právníci nebo instalatěři, u nás jsou to umělci. Řemeslo se tak nějak dědí, aniž bychom si to přáli. Já jsem se třeba cítil jako umělec, aniž bych napsal jedinou báseň. Když člověk vyrůstá v uměleckém prostředí, přirozeně to na něj přijde. Velké nebezpečí spočívá v tom, že může snadno zblbnout. Myslí si, že něco udělal, a přitom ještě nic neudělal. Umění má dvě stránky – talent a píli. Když někdo nemá to druhé, tak může pocházet z jakékoliv rodiny, a není mu to nic platné. Vychováváme se sami sebou tím, že si říkáme věci na rovinu. Člověk může a nemusí mít talent, ale v první řadě nesmí podvádět a musí být poctivý v tom, co dělá. Myslím, že se to s námi táhne už od mého dědečka, operního zpěváka v Národním divadle Emila Buriana, nebo jeho bratra Karla. Samozřejmě to souvisí s mým otcem E. F. Burianem a našťáště i s mými potomky, z nichž Jiřík je momentálně nejznámější, nicméně všechny mé čtyři děti se kolem umění pohybuji.

V jaké vlastnosti, ať už v rámci tvůrčího procesu nebo osobního života, jste si nejpodobnější?

Jiří Burian: Řekl bych, že v určité vášni pro hudbu a umění. Když děláme na albech, tak se do nich tenhle zápal promítá. Tou nepozitivní vlastností může být určitý workoholismus, který je někdy náročný, protože se pak práce staví na první místo před rodinu. Občas tuhle tendenci cítím, a mým celoživotním úkolem je mezi obojím najít balanc. Myslím, že kromě toho máme oba nadhled a pokoru, která je pro naši profesi klíčová. Jak tak pozoruju kolegy z branže, tak potkávám typ lidí, kteří hrozně dřou. Nikdy jsem to vlastně jako práci nebral, protože mě hudba tolik bavila. Jen tak si hraju a mám štěstí, že to navíc někoho baví a zajímá. Díky tomu se hudbou můžu žít.

Jan Burian: Je obrovské štěstí, když člověk může v životě dělat něco, co ho zajímá, baví a zároveň užívá. Stojí velké úsilí, než se do takové fáze dostane, ale když se to pak udrží, má díky hudbě naplněný život. Naplňujeme si ho sami každým dnem.

Tipuji, že mimo rodinný vztah představuje právě tato vašeť jeden z důvodů, proč jste společně dělali na tolika písničkách a deskách.

Jan Burian: Spíš proto, že jsem některé věci neuměl, a Jiří ano. S novým tisíciletím přišel nový pohled na aranžování písniček, a ačkoliv jsem v té době už nabyl nějaké zkušenosti, neměl jsem spolupracovníky, kteří by se mnou tuto práci v takové míře dělali. Jiřího a ještě před ním Jana to bavilo. Myslím, že to nedělali jen ze synovské povinnosti, ale protože tam našli i něco pro sebe. Mně osobně se ta spolupráce vždycky líbila. Někdo něco umí a někdo se zas někdy něco potřebuje naučit. V tu chvíli jsem se učil já od nich.

Kdy a na čem jste takto poprvé spolupracovali?

Jiří Burian: Záleží na úhlu pohledu, poprvé jsme spolupracovali už snad v mých osmi letech. Tátu jsem doprovázel na bicí, naše hudební spolupráce tak vznikla brzo a velmi přirozeně. Byl prvním člověkem, který mě kdy dostal na stage. Konkrétně šlo o pódium v Kulturním domě Prosek.

Jan Burian: Zahráli jsme jako předkapela Nahoru po schodišti dolů bandu, šlo o zásadní vystoupení. Jmenovali jsme se BuBuBu, což znamenalo Burian–Burian–Burian. Koncert se uskutečnil začátkem roku 1988 a v publiku ještě byla i moje máma.

Jirko, máš podobnou tendenci vést k hudbě i své syny?

Jiří Burian: Snažím se, ale zjišťuju, že nemá smysl kluky někam vést. Vedou se sami a já jim můžu maximálně jen nahrávat. Na různé nástroje jsme si spolu hráli prakticky od jejich narození. Adama jsem měl na klíně s paličkami a bubnovali jsme, když měl jen osmnáct měsíců. Zatím ale nevidím, že by chtěl primárně dělat muziku, ačkoliv už jsme spolu pár tracků nahráli. Čekám, že se chytanou a přijdou k tomu tak jako já, protože k něčemu takovému nejde donutit. Zatím chce být jeden hasič a druhý fotbalista, ale ještě mám třetího syna, tak třeba to u něj dopadne. Je to jejich volba, ale už z nich cítím, že mají talent i podobný humor jako my.

Vy dva spolu jako otec a syn sdílíte smysl pro humor? Jinými slovy, rozumíte si v tomto ohledu?

Jiří Burian: Já bych řekl, že jo. Můj humor je asi trochu lidovější a ne tak sofistikovaný jako tátův. Máme ale rádi podobné komiky nebo režiséry, namátkou třeba Woodyho Allena nebo různé francouzské komedie.

Jan Burian: Souvisí to s určitou chutí do života. Když se člověk umí smát, tak se spousta věcí vyvíjí jinak než u někoho, kdo se smát nechce a neustále si uvědomuje tragiku toho, v čem se nachází. Tu si částečně slušně uvědomuju i já sám, ale používám humor jako takové koření. Ne že by se jedlo samo o sobě, protože když se nacute kořením, tak vám bude blbě. Ale když si jím okořeníte pohled na život tím, že se na vše podíváte seshora, tak se vám bude nejen příjemně vyjadřovat, ale lidi to budou lépe trávit. Mám písničku, kterou lidi považují za optimistickou, ale obsahuje jednu svazující poznámku, kterou už najde jenom někdo. A to mi úplně stačí, protože se nechci brát moc vážně, i když život, upřímně řečeno, vážný je. Této myšlenky ale nechci propadnout, poněvadž co vlastně víme? Můžeme mít radost, že si tady spolu povídáme a že venku svítí slunce, to je tak všechno, co v tuto chvíli o světě pořádně víme. Lidi, kteří jsou za každou cenu vážní, mi přijdou trochu směšní a vlastně tím často vytvářejí základ pro naši srandu.

Co si vlastně osobně myslíte o projevu Kapitána Dema?

Jan Burian: Velmi jsem ocenil, když Jiří začal psát české texty pro Kapitána Demu. Protože se u nich prostě bavím a směju. Věděl jsem, že to není nic jiného než potřeba vyjádřit se ke světu osobitým, novým způsobem. Někdy natvrdo nebo vulgárně, ale vždycky přirozeně, aniž by si přitom hrál na vysoké umění.

Řeší jste někdy komerční aspekt konkrétního díla, nebo vám vždy šlo jen o uměleckou hodnotu?

Jan Burian: Finanční hodnotu samozřejmě musím řešit, protože se žívím tím, že hraju koncerty pro lidi. Vždycky jsem ale říkal, že člověk nemůže dělat umění pro peníze, ale má štěstí, když ho dělá za peníze. Umírat hladu není smyslem života.

Můžeme mít radost, že si tady spolu povídáme a že venku svítí slunce, to je tak všechno, co v tuto chvíli o světě pořádně víme. Lidi, kteří jsou za každou cenu vážní, mi přijdou trochu směšní a vlastně tím často vytvářejí základ pro naši srandu.

Suchý se Šlitem v 60. letech dokázali absolutně sladit něco chytrého, co posunuje písničkářství někam dál, s tím, že je miloval celý národ. Pak teprve přišly ty příšernosti od všech Gottů či Davidů, populární hudba zastarala a stala se z ní podivná odnož reklamy. I dnes se občas objeví něco, co má hodnotu a zároveň má možnost dostat se navzdory všem překážkám k lidem. Kapitán Demo má výhodu, protože je srozumitelný i pilný, a třebaže to není lehké, daří se mu. My máme už skoro dvacet let volné sdružení Osamělí písničkáři s třiceti lidmi, kteří tvoří osobité věci a mají co říct. Kdyby dramaturgie fungovaly tak, jak by měly, jejich písně by lidi znali možná stejně jako zmíněný Semafor. Nikam se ale necpou. A realita „trhu“ je jiná. Mezi Osamělými bych se nestyděl pozvat ani Kapitána, protože je osobitý a vtipný, a je jen dobře, že baví tolik lidí.

V rámci normalizačních zpěváků nelze nejmenovat Dalibora Jandu. Na nové Demově desce se nečekaně objevuje v úplně jiném kontextu. Proč právě on?

Koncert Kapitána Dema, foto: Lucas Kozel

Jiří Burian: Od dětství jsem poslouchal populární muziku, ale vedle ní i temnou alternativu. Vlastně hudbu poslouchám v celé její šíři podle toho, jak mě osloví, nejen z ideologického, ale i z harmonického muzikantského hlediska. O písničkách nerad spekuluju, spíš je cítím a vnímám. Jedna z prvních desek, které jsem v dětství našel pod stromečkem, byl vedle The Beatles třeba Peter Nagy. Když jsem si ji po letech poslechl znovu, tak jsem se musel smát, ale zároveň mě bavilo hledat, co mě na tom kdysi bavilo. Občas jsem v rádiu zaslechl i songy Dalibora Jandy, které mě fascinovaly tím, jak mají vystavěné refrény. Asi šlo vždy o mou guilty pleasure. Nejdřív jsme si z toho dělali srandu, ale postupně to nějakým způsobem dozrálo. Celý projekt Kapitána Dema jsme od rapu, který jsme přitom pořádně nikdy neměli v plánu dělat, posunuli k popu. Snažíme se na popové scéně vyvolat nějakou akci a změnit některé zajeťé věci. Proto mně přišlo skvělé vzít popovou hvězdu minulého éru, přičemž Janda mi z nich všech byl nejbližší. Překvapilo mě, když mi pak sám řekl, že je náš velký fanoušek.

Rozhodli jsme se tuhle spolupráci pojmout tak, jak by to většina lidí nečekala. Vznikla tak skladba, která balancuje na hranici humoru a romantického epického songu. Bavi mě hrát si s různými prvky a zasazovat je do jiného kontextu. To samé jsme udělali se Zdeňkem Godlou nebo Janem Bendigem, jako Kapitán Demo nemám problém spolupracovat skoro s kýmkoliv, když uděláme kvalitní věc. Sympatická mi nejsou jen určitá jména, která se silně spojují s prázdným kýčem a minulým režimem.

Když už se bavíme o vašich nových albech, Jan Burian Band loni vydal nahrávku První láska, kde se objevila i písnička Meditace. Zpíváte v ní mimochodem o tom, jak se budete válet do dvou odpoledne.

Jan Burian: Ano, to je taková sranda z některých lidí, kteří raději „meditují“, aby si nemuseli všimnout světa kolem sebe.

Jirko, ty meditací trávíš poměrně dost času. Reprezentuje zároveň něco, co je vždy na začátku tvůrčího

procesu a pomáhá s koncentrací?

Jiří Burian: Nejen na začátku, ale i během něj. Samotný proces je formou meditace, jde o moment, kdy se zastaví Chronos, tedy čas, který jsme si tady vytvořili. Zároveň jen vnímáš a dostaneš se do vakua, ve kterém tvoříš a písničky se píšou skrz tebe. Připodobnil bych to k milování, kdy nic okolo neexistuje. Prý to takhle prožívají hlavně chlapi. Psaní a skládání hudby je pro mě nejkrásnější meditací. Trochu závidím spisovatelům, co píšou, a navíc vytváří příběh, který intenzivně prožívají. Ačkoliv sedí v pokoji za počítačem, pohybují se napříč svým příběhem a o to je jejich práce pestřejší.

Jane, máte svou vlastní verzi meditace, kterou si čistíte hlavu? Slyšel jsem, že jste mimo jiné vegetarián a nepijete alkohol.

Jan Burian: Moc nad tím nepřemýšlím. Když se daří tvorba textů nebo poezie, tak zažívám nedefinovatelný zvláštní stav, kdy jen tak píšete a nevíte, co přesně se děje. Někdy se to stane i víckrát za den, což je

neuvěřitelné. První fáze psaní básní je spontánní, a když pak někde v šuplíku najdete, co jste tenkrát zase vymyslel, tak na této ideji začnete pracovat systematictější a podle řemesla. Tento zajímavý proces asi nikdy nepochopím. To samé se mi děje, když každý týden píšu fejetony – už jsem jich napsal 556. Představte si tolik týdnů, kdy nevím, co vlastně budu psát. Když pak člověka konečně koncept nebo rámec napadne, tak se jen diví, že se to zničehonic píše samo. Zároveň jde o boj s alzheimerem. Až nedokážu psát, budu vědět, že už je tady. Příliš nevěřím na filozofické myšlenky okolo lidské tvorby, protože málokdy platí. Jde o něco tak mnohotvárného, že je ve výsledku lepší věci jen tak dělat a nechat se překvapovat, co vám život přinese, než do všeho filozoficky zasahovat.

Jiří Burian: Každý to pojmenováváme jinak, ale vlastně jde o úplně stejnou věc. Nakonec se všechno děje samo od sebe.

Poslechl jsem si za sebou píseň Rychlík přítomnost, o tom, jak je důležité si v sobě uklidit, a letošní singl Head In The Clouds od Southpaw. Jakými aktivitami své nitro uklidíte vy osobně?

Jan Burian: Nedávno jsem se přestěhoval a poměrně si zjednodušil život. Všechny předměty, které mám v bytě, jsem vzal do ruky. Hodně jsem jich nechal ležet nebo vyhodil. Pravý úklid ale asi nastává v momentě, kdy se člověk zastaví a přemýšlí. Ve studiu jsem teď natočil svých 240 písní, čímž se připravil určitý úklid. Život není věčný, je asi dobré snažit se mu porozumět, i když to není možné. Člověk na svět přijde blbý a odchází z něj stejně blbý. To ale nevádí, protože to mezi tím může být krásné, a myslím, že i smysluplné. Můžeme být rádi, že jsme se tady nějakou podivnou náhodou ocitli.

Jiří Burian: Já to vidím podobně, ale přitom úplně jinak. Myslím si, že na svět přicházíme dokonalí a postupně se odnaučujeme všechno, co v sobě máme. Soustředím se především na přítomnost, což může být to nejtěžší. Vyplatí se vypnout hlavu, která je občas tím hlavním nepřítelem. Myšlenky se někdy staví do cesty, proto

je důležité vnímat jen to, co se děje v daný okamžik. K vyčištění hlavy stačí jen zpomalit a pozorovat své okolí. Člověk si navíc může jít zaběhat, zaplavat, zavřít oči nebo sebou jen tak fláknout do trávy.

Existuje vlastně nějaký recept, jak přistupujete k tvorbě?

Jan Burian: Tvůrčí proces je alchymie, která někdy trvá příliš dlouho a jindy zase nepředstavitelně krátkou chvílí. Ať už člověk tvoří cokoli, přimlouvám se za určitou poctivost a potřebu nehledat vždycky jednoduchá řešení. Jediným receptem asi je nepodvádět a nekalku-

Myšlenky se někdy staví do cesty, proto je důležité vnímat jen to, co se děje v daný okamžik. K vyčištění hlavy stačí jen zpomalit a pozorovat své okolí.

lovat. Napsal jsem několik tlustých knih, jejichž tvorba zabrala i několik let. U takových činnostech nejde pracovat v úplném vytržení mimo sebe, to už bych byl dávno mrtvý. Máte určitý plán, podle kterého postupujete, a pak přijdou chvíle, kdy je důležitá inspirace. Když pracujete na cestopisu a víte, o čem budete psát, tak se stejně můžete dostat do momentů, kdy chcete popsat nějakou konkrétní situaci, ale vyjde z vás něco nečekaného a překvapivého. Nejhezčí na psaní je totální svoboda. Máte bílý list, na který můžete napsat, cokoli se vám zamane.

Jednu knihu jste napsal mimochodem i o svém otci. Skládá někdo z rodiny dodnes

písni u klavíru po E. F. Burianovi ve studiu Alpha?

Jiří Burian: Stojí v mém studiu, takže táta moc nemůže, ale já ho používám pořád. Když vznikl Demův song Kouzlo, tak jsem si vyloženě pustil sample Jolandy, sedl si ke klavíru a měl hned jasno. Když tady mám lidi a řešíme třeba back vocals, tak se klavír velmi hodí. Když jsem se vrátil z nemocnice po neuroborelióze a nemohl jsem používat některé přístroje, tak jsem na klavír hrál denně. Představuje takovou vstupní bránu, která mě provází už od dětství. Miluju ho, ale teď ho musím nechat trochu opravit.

Ačkoliv jde o dvě zcela odlišné entity, dokážete zvolit, jestli vám víc nabíjí energie před publikem naživo, nebo spíš ta při tvoření hitu o samotě ve studiu?

Jiří Burian: Přirovnal bych to k tomu, když je člověk bodybuilder. Trénuje si tělo a pak ho jde někomu předvést. Obojí je pro mě krásný zážitek, ale lehce vyniká moment, kdy dílo vzniká. Když si pak výslednou skladbu pustíš jako vůbec první posluchač a prožiješ ji celým tělem, tak se cítím úžasně. Interakce a výměna energií s lidmi jsou skvělé, ale subjektivní pocity na pódiu, které je provází, se občas trochu staví do cesty. Na festivalu ti svítí sluníčko do očí, v klubu máš špatný zvuk nebo narazíš na další vjemy, které celý požitek narušují. Ve studiu takové situace nenastávají, naopak je to sprcha energie, u které nic jiného neexistuje.

Jan Burian: Já to mám samozřejmě úplně jinak. Občas dělám bytové koncerty pro pár lidí na objednávku. Letos v dubnu jsem takhle zahrál pro jeden pár, který si chtěl doma naživo poslechnout mé písničky. U toho je hodně důležitý vztah s lidmi, kteří vás právě poslouchají. Snažím se písničky hrát pokaždé trochu jinak, vychází to z určité nálady z pocitu, jaký má člověk z diváků. Ti jsou mým partnerem na jevišti. Ale teď jsem si velice užil i nahrávání mých písniček ve studiu, pohromadě vyjdou na jaře u příležitosti mých sedmdesátin. Hlavní vtíp je asi v tom, že člověk nikdy neví, do jaké situace se může v životě i na jevišti dostat a kdy co funguje. Důležité je, že to zatím funguje. ☒

Michal Skořepa

„Rozhodně nejsem filmař, spíš hudebník, který natáčí videoklipy“

Natáčení videoklipů si mě našlo samo. Jako všechno, co se týká tvorby. Ať už dělám muziku, kreslím nebo píšu texty. Všechno je o spolupráci intuice a rukou, které ji přenesou do hmoty. Velká výhoda je, když si prostě nemůžete pomoci.

TEXT: MICHAL SKOŘEPA, FOTO: JAN NOŽIČKA

Bylo mi 16 a studoval jsem klavír na konzervatoři. Tehdy se ve mně hodně tlouklo, jestli hrát grunge na kytaru a zpívat, nebo cvičit Debussyho. V jednom ze svých grungeových momentů jsem na školní chodbě popadl kytaru a složil pecku, kterou jsem nazval Kadeřník. „Cuchá kadeře krásným dívčinám, ony ho zbožňují a on sebe sám... Jó, je to kadeřník.“ Znělo to jako kombinace Alice In Chains a Pražského výběru. Napadlo mě, že bych si na ni z fóru mohl natočit videoklip. Psal se rok 2003. Měl jsem od tašky malý kompak od Canonu. Foťáček, se kterým se dala jakž takž vyfotit dovolená a nejspíš omylem do něj byla implementována i možnost točit „video“. V pidi rozlišení to vydalo na záběry o délce cca 15 vteřin. Natočil jsem ponuré černobílé video v duchu NIN. Zlanařil jsem dvě holky z intru jako herečky, různě je rozcuchal, obložil potrhanými plyšáky, do koutků rtů jim pověsil šňůrku se štítkem od čaje Milford a celé to svítil stolními lampičkami. Jednoho dne to spatřil světlo světa (až natočím něco lepšího). Když jsem to dílo stříhl (ten program už si ani nepamatuji, ale byl na stříh zhruba jako můj foťáček na točení videa), pustil jsem to pár spolužákům. Kupodivu se asi druhý den od jedné chomutovské kapely jménem 5th April naskytla nabídka natočit videoklip. Půjčili mi na to roztomilou JVC kameru s výklopným displejem vhodným na podložení stolu. Nicméně klip dopadl, a začaly se nabalovat

další nabídky. Začátky byly krušné. Dostal jsem od našich kamerku na mini DV kazety, obstaral jsem si pár zahradních světel z OBI a učil se za pochodu. Od scénáře po režii, kameru, stříh, postprodukcí, vše jsem se učil, jak to přicházelo. Riskoval jsem, bral výzvy, což mi nečinilo potíže, protože jsem se nebral jako filmař (dodnes se tak neberu). Časem jsem využil příležitostně pár kameramanů, a koukáním přes jejich rameno jsem postupně začal nabalovat další (možná i první) technické znalosti. Začal jsem si půjčovat sám věci z rentalu. Většinou jsem si vzal foťák večer před natáčením, abych si ho osahal, a druhý den jsem rovnou točil. Od prvopočátků jsem vnímal, že 90 % všeho je stejně o světle, a tvrdá škola halogenů z OBI bez stmívačů mě naučila, jak si poradit a co funguje. Vznikl určitý můj rukopis. Průlom nastal, když jsem se svojí kapelou Stroy v roce 2014 natočil svůj do té doby největší videoklip na pecku Adam Reborn. Zlanařil jsem 3D animátory, pronajal si studio Pokrok u Petra Vachlera, herce, prvotřídní maskérku atd. S nabytými zkušenostmi jsem chtěl skočit o schod výš. Na základě výsledku mě začali oslovovat zajímavější interpreti. Mezi nimi třeba Ewa Farna, jejíž management se zhrzil, že chce klip zrovna ode mě, protože střední proud nebyl nikdy mojí doménou, a když jsem navrhl, aby klip začal Ewou, která má natržený krvavý ret, modřiny a rozcuchané vlasy, jediný,

kdo se tetelil, byla Ewa. Postupem času, když jsem v počtu videoklipů minul zhruba číslo 50, mi do cesty začaly chodit už výhradně videoklipy kapel a interpretů stejné krve. Neměl jsem nikdy žádný promo, žádný showreel. Samo se to přitahovalo. Takhle vznikla spolupráce třeba s Wohnout, kterým jsem natočil první dva videoklipy ještě v tendru s ostatními režiséry a v dalších šesti už mi dali důvěru, protože věděli, že se na ně naladím. Tím se dostávám asi k tomu hlavnímu. V podstatě bych nebyl filmař, kameraman, režisér ani stříhač, kdybych nebyl sám muzikant a kdybych neměl nutkání navštěvovat umělecké světy druhých spojením hudby a obrazu. Právě empatie a naciťování, prolínání se s DNA jednotlivých hudebníků, to je to, co mě na klipech bere nejvíc. Proto (musím zaklepat) nemívám reklamace. Dávám totiž vždy největší důraz na to, abych zhmotnil vizi umělce tak, aby se

v ní cítil jako doma. Teprve pak přichází to ostatní. Jakožto výtvarník jsem začal i animovat, abych tyto své světy ještě více propojil, a začaly z toho vznikat i další práce jako tvorba coverů na desky (Wohnout, Imodium...), merche nebo i hudební produkce, třeba poslední deska Wohnout. Kluci mě dokonce vzali i na zázskok na měsíc na kytaru místo Honzy, který si zranil ruce, když blbl na kole. Velká čest pro mě byla natočit letos videoklip pro Michala Prokopa s Vilnou Cibulkovou. Tam je člověku honorářem každá vteřina v blízkosti toho, koho točí. Nedávno mě zase oslovil na dva klipy Xindl X a pak chtěl rovnou nafotit profotky. Zřejmě se rozhodl, že umím fotit. Musel jsem si poradit. Díky za to. Za každou výzvu. Umění vnímám jako celistvou propojenou nádobu vyjádření napříč všemi druhy tvorby, do které je nejlepší se hodit a naučit se plavat. Je to o vnímání a vnášení vize do hmoty.

Někdy taky o následování reality, která se sama nabízí, protože nic není náhoda. Rozhodně nejsem filmař, spíš hudebník, který natáčí videoklipy, protože ho baví se obrazem vciťovat do druhých. A prochází mu to. ☒

Alexandr Janovský

Jak jsem viděl hudbu

Šedesátá až osmdesátá léta 20. století v oblasti jazzové a rockové hudby jako zjevení. Hlavně zásluhou dr. Dorůžky mohla pražská Lucerna přivítat opravdu světové hvězdy.

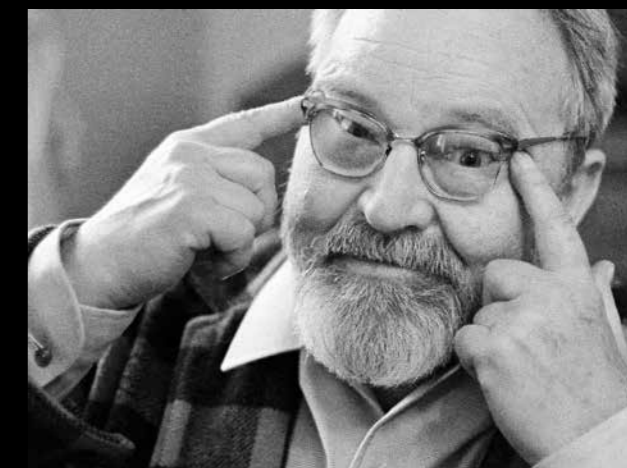
Bigbít to měl mnohem těžší než jazz. „Máničky“ si v televizi musely sponkovat vlasy, byly neustálé výhrady k oblečení atd.

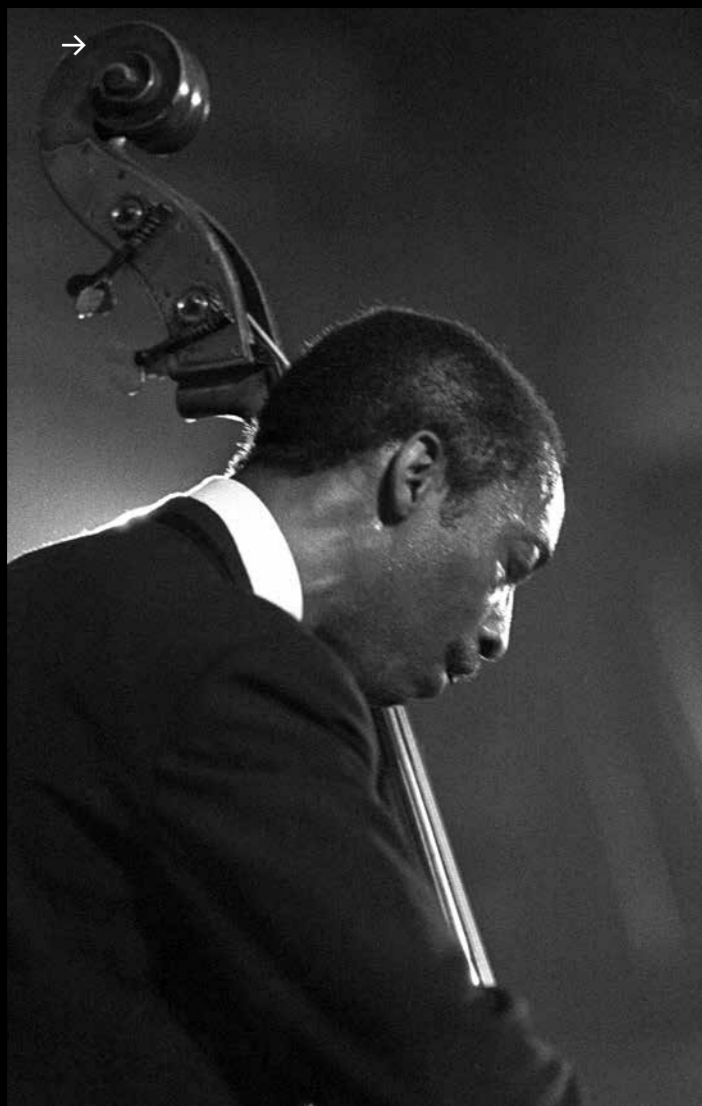
Koncem 70. let jsem měl možnost strávit několik krátkých chvil s Janem Werichem. Zajímal jsem se o hudbu Jaroslava Ježka. Pan Werich zavzpomínal a se svým obvyklým sarkasmem řekl: „Mladý muži, Ježek byl báječněj muzikant, ale do hospody se s ním jít nedalo. Von měl místo těch brejlí čočky vod baterky, a jak zblízka čuměl do jídelního lístku, tak si vrchní myslel, že už je namazanej, a nechtěl nám nalejt.“

Skoro slepý Ježek si dokonce pořídil fotoaparát a snažil se dokumentovat, co a jak kolem sebe pozoroval. Pokusil jsem se vidět svět jeho očima. Postavil jsem si úmyslně nedokonalý objektiv a pořídil fotografie, jaké by možná pořizoval i on.

Velkou zásluhu na kulturním poli měl dirigent Jazzového orchestru Československého rozhlasu Kamil Hála, který přivedl do studia v 70. letech Blue Effect. Spolu s Radimem Hladíkem natočil výjimečné album Modrá syntéza. Ale stále přituhovalo i v oblasti vizuální. Proto jsem přešel k užité fotografii, především k oblasti architektury a průmyslu.

Po revoluci jsem se sice vrátil k fotografování kultury – zno-
vuotevření Divadla Na Fidlovačce –, trvale jsem spolupracoval s nadací Symposion – výstavy Barok a dnešek – a fotil další témata, ale to je již jiná kapitola.

Sam Jones (1924–1981) – Oscar Peterson trio,
Mezinárodní jazzový festival Praha 1969

Laco Déczi (* 1938) – Jazz Celula,
Mezinárodní jazzový festival Praha 1971

Duke Ellington (1899–1974) – Mezinárodní jazzový festival Praha 1968

Al McKibbin (1919–2005) – The Giants of Jazz,
Mezinárodní jazzový festival Praha 1971

Dizzy Gillespie (1917–1993) – The Giants of Jazz,
Mezinárodní jazzový festival Praha 1971

Jiří Stivín (* 1942) – Jazzový orchestr Národního divadla,
dirigent Ladislav Simon, Mezinárodní jazzový festival Praha 1971

Marián Varga (1947–2017) – Collegium Musicum,
3. Beat Festival Praha 1971

Radim Hladík (1946–2016) – Blue effect,
3. Beat Festival Praha 1971

Thomas Lichtag

„Jsem rocková hvězda s letenkou do ekonomické třídy“

Začínal jako zpěvák indierockového fenoménu Airfare. Až s novou kapelou Deaf Heart se ale Thomas Lichtag poprvé cítí jako frontman, který na pódiu ví, co dělá. Během našeho rozhovoru sedí v žižkovském bytě před bílou stěnou celou počmáranou obrázky a rock'n'rollovými hesly, která ožívají v písních jeho aktuální skupiny. Na začátku příštího roku chtějí Deaf Heart vydat druhou řadovou nahrávku s názvem Curse of the Sophomore Album.

TEXT: VOJTĚCH TKÁČ

Foto: Kamil Klekar

Velká část vaší debutové desky Soft Heart Attack vznikala právě v žižkovském bytě, kde jste bydleli společně s Michaelem Váchou. Jak vypadaly vaše tvůrčí dýchánky?

Docela zajímavě. Hodně jsme tvořili během lockdownů, jinak bychom se asi zbláznili, když člověk nemohl skoro nikam chodit. Byli jsme pořád zavření v bytě, proto jsme tenhle čas využili k tvůrčí činnosti. Zřídili jsme si studio přímo v obýváku, nápady se tak chrlily relativně rychle. Vždycky někdo z nás něco naťukl, a během pár hodin vznikla nová dema. S prvním albem se všechno dělo rychle. Celý rok jsme psali písničky, a pak jsme se já i Michael rozešli s holkami. Vypořádávání se s touhle situací nakonec vyústilo v něco produktivního. Zažili jsme ale i chvíle absolutního šílenství, občas jsme se chtěli pozabíjet, ale organicky vznikly i nápady rovnou pro další připravované album. Spolubydlení je pro spoluhráče z kapely velkou

výhodou, nemusí totiž ztrácet čas domluvami, kde se sejdou a kdy budou psát.

Jde některé myšlenkové pochody a ideje, které se promítly do vašich skladeb, najít i na pomalované stěně za tebou?

Vidím tady odkazy na songy, které ještě nejsou venku. Začali jsme na stěnu kreslit až na konci tvorby první desky. Během lockdownu jsme se nudili, a tak jsme si čmárali po zdech. Teď to bohužel budeme muset všechno zamalovat, aby nás majitel bytu nepřizabil a vrátil nám kauci.

Charakterizoval bys sám sebe jako chaotického člověka?

Někdy se to tak může zdát, ale myslím, že jsem v tom chaosu docela organizovaný. Občas to vypadá, že je všechno různě splácané dohromady, ale máme svůj systém, jak k psaní přistupujeme.

Kapela Deaf Heart, foto: Čestmír Jíra

Než bychom si sedli a řešili, jak přesně bude skladba vypadat, radši se nejdřív snažíme přijít na nějaký koncept. V hlavě konstantně nosíme aspoň desítku různých motivů, akorát vždycky víc přemýšlíme nad tím, jaký jim dodat ksicht. Riffy může člověk nahrávat donekonečna, ale důležitější je přijít s nápadem na skladbu, která má nosnou myšlenku. Vždy jde o atmosféru, aby songy nepřipomínaly jen zbytečné plácání do větru. Pak už jde všechno samo.

Takže je na začátku vždy spíš více konkrétního konceptu a učesávání chaosu?

Většinou k věcem přistupujeme najisto aspoň s blueprintem toho, co chceme dělat. Součástí tvorby je ale vždycky element, který neznáš, dokud se to nezačne dít samo. Nemůžeš mít v hlavě všechno srovnané přesně tak, jak chceš. Skladba se vyvíjí a občas dá vzniknout

věcem, o kterých si člověk ani nemyslel, že by je mohl vymyslet. V tom vnímám krásu tvůrčího procesu.

Vzpomněl jsem si na omiláný příběh o tom, jak Keith Richards nahrál riff rockové hymny Satisfaction skoro náhodou pár minut předtím, než usnul. Zažil jsi někdy podobnou situaci, kdy za tebou nápad na hit přišel zničehonic?

Upřímně, zas tolik hitů zatím nemám. Ale určitě se nám s Michaelem občas oběma stává, že něco přijde zčistajasna. Pořád u sebe nosíme telefon, a když nás něco zajímavého napadne, rovnou to nahrajeme. Může jít o riff, popěvek nebo jen text. Takových útržků máme uloženou spoustu, a když někdy nevíme co a jak, vrátíme se k nim pro inspiraci. Poslední dobou máme ale spíš přebytek materiálu. Nástřel naší druhé desky o více než 16 písních jsme dokončili ještě v létě. Půlku jsme tak museli odložit a nechat si jen

to úplně nejlepší. Jsme velmi spontánní, a místo vykopávání starých nápadů většinou radši napíšeme něco nového. Takže to jde jako po másle.

Než se dostaneme k novému albu, tak by mě zajímalo, jaké emoce se ti zpětně jako první vybaví v souvislosti s vaší studiovou prvotinou. Zmínil jsi rozchody a izolace, ale tipuju, že tě s touto životní kapitolou pojí víc klíčových momentů.

Těch emocí je nepřeberné množství. Vznik debutu a dopisování všech tracků trvaly víc než rok, takže pokryly docela dlouhé období. S některými nápady jsme přišli ještě o několik let dřív, a to ještě před mým návratem do Prahy z Moravy, kde jsem si taky prožil šílenosti. Soft Heart Attack občas vyvolává temnější myšlenky, protože jsme se během práce na něm mnohokrát dostali do fáze, kdy věci v našich životech nebyly úplně ideální. Na druhou stranu jsme měli obrovskou radost, když se vše dodělalo a konečně vydalo. I přes pochmurné chvíle jsme se snažili udržet nadhled. Nejsme emaři, kteří brečí, jak je všechno na prd. Spíš si z toho uděláme srandu a vykecáme se skrz černý humor.

To částečně vystihuje i song E.C.R. Jak bys definoval tuhle „economy class rockstar“?

Název vlastně mluví sám za sebe. V rozhovorech často vtipkujeme, že jsme rockové hvězdy a podobně. Většinou se tím snažíme vyvolat nějakou kontroverzi, protože nás ze všeho nejvíc baví, když lidi prskají a nadávají. Tenhle termín sám o sobě vznikl, když Michael letěl někam na dovolenou a psal mi, že sedí v ekonomické třídě. Označil se za economy class rockstar, tedy tak velkou hvězdou, že se musí uskromnit na nejlevnější letenku v letadle. Pár hudebníků, kteří si kupují první třídu, u nás asi najdeme, ale my jsme ta rocková špína. Jinak to neumíme.

Když se řekne rock'n'roll, napadne tě jako první právě tahle špína, nebo úplně jiný postoj?

Je to ohromně široký pojem. Existují honosní rockoví hudebníci, kteří mají

Kapela Deaf Heart při koncertě, foto: Kamil Klekar

jistou eleganci, a pak jsme tady my se silně punkovým názorem a žížkovským bytem s počmáranou zdí. Myslím, že je to hlavně o tom, aby muzikant působil

sebejistě a nebyl přízemní. Musí věci podávat suverénně a moc se nezabývat tím, co si o něm lidi myslí. Takový názor v Česku asi není moc populární.

Daří se ti tenhle přístup lépe aplikovat s Deaf Heart než s předešlou kapelou Airfare?

Určitě. S novou kapelou mám pocit, že už aspoň trošku vím, co dělám. Už jsem snad konečně dospěl do role frontmana. V Airfare jsem byl ze začátku dost zmatený, zorientoval jsem se až úplně ke konci. Většinu let, co jsme koncertovali po celé republice, jsem se jenom učil. Plynule jsem přeskočil z bodu, kdy jsem nikdy nestál na pódiu, na letní festivaly o několikatisícovém publiku. Byla to pro mě těžká škola, ale pomohla, abych se dostal

do tohoto projektu a konečně mohl působit jako profík.

Co považuješ za největší svobodu, kterou jsi v rámci hudby a životního stylu okolo zažil poprvé až díky Deaf Heart?

Všechno korigujeme sami a nestojí za námi žádné velké vydavatelství, které by nám nařizovalo, jak máme věci dělat. Jsme součástí Wise Music, labelu našeho basáka Tomáše Laciny. Ačkoliv všechno konzultujeme, není to tak, že bychom docházeli do kanclu za papíry, kteří by diktovali podmínky. V tom

máme momentálně velkou svobodu a postupujeme podle vlastního přesvědčení. S Airfare nám bohužel dlouhou dobu někdo říkal co, jak, kde, kdy a s kým.

Za známku úspěchu lze považovat i letošní nominaci na Cenu Anděl v kategorii Objev. Jde o určitý pocit zadostiučinění?

Myslím, že jde o hudební ocenění, které má relevanci. Anděl pro nás reprezentuje tu „velkou“ cenu. Už to, že jsme získali nominaci, nás lehce zaskočilo a nepočítali jsme s tím. Ukázalo nám to, že nejspíš věci děláme svým způsobem správně. Samozřejmě se setkáváme s lidmi, kteří mají negativní komentáře vůči našemu chování, hudbě a všemu ostatnímu, co děláme. Zdá se mi, že v Česku nikdo nikomu nic nepřeje. Vždycky budou lidi, kterým vadíme. Ale ve výsledku se mi líp spí, když někomu něco vadí.

Nikdy jsme se spolu ne bavili o tvém tátovi, kterým je filmař Steve Lichtag. Vedl tě od mala ke kreativě a umění?

Celkově pro mě vždy byl velkou inspirací do života. Jako režisér taky vytváří formu umění, třebaže v úplně jiné branži než já. Asi mě neovlivnil přímo v tom, abych se stal hudebníkem, ale rozhodně mě podporoval. Bez něj bych se k tomu asi jen tak nedostal. Moje máma byla muzikantka a vždycky mě tlačila do toho, abych se věnoval hudbě, už jako dítě v USA. Na hudební nástroje jsem se tak učil hrát asi od sedmi let.

Abychom rozhovor nekončili na úplném začátku tvé hudební cesty, tak prozrad' něco o chystané druhé desce Deaf Heart. Už víte, kdy vyjde a jaký název ponese?

Album už je docela dlouho napsané a částečně vznikalo během lockdownů, jak už jsem zmiňoval. Až na podzim jsme ale získali víc času na nahrávání a práci ve studiu. Chceme, aby výsledek vyšel na začátku roku 2022. Bude se jmenovat Curse of the Sophomore Album. Prokletí druhé desky zažilo mnoho kapel, a doufám, že nepotká i nás. ☒

Thomas Lichtag a Michael Vácha při natáčení alba Soft Heart Attack ve studiu Svárov, foto: Kamil Klekar

Roman Holý

„Vždycky jsem měl neuvěřitelně nenasytné hudební chutě“

Když má hudebník, skladatel, zpěvák a producent Roman Holý chuť zkusit si hudební styl, který ho čímsi oslovil, udělá to. Ve svém hudebním životě tak učinil několikrát, a většinou z toho byly výborné projekty. Dnes stojí v čele kapel J.A.R. a Monkey Business, skládá filmovou hudbu a také sbírá hudební nástroje. A v době lockdownu nahrál své první sólové album.

TEXT: JAROSLAV ŠPULÁK (Právo), FOTO: ROMAN ČERNÝ

Kdy ti začalo docházet, že tě hudba bude provázet životem?

Uvědomil jsem si to někdy v roce 1974, to mi bylo osm let. Od staršího kamaráda jsem dostal nahrávku In Rock od skupiny Deep Purple. Když jsem slyšel písničku Speed King, což je otvůrka alba, prodělal jsem tak neuvěřitelnou iniciační bouři, že jsem od té doby tloukl úplně do všeho, co jsem kolem sebe měl.

Vyrval jsem z ohradníku na krávy takové umělohmotné tyčky a zničil jimi doma veškerý nábytek včetně kožených křesel a skříní. Věděl jsem, že bez hudby už nebudu schopen existovat.

Chtěl jsi být bubeník?

Ano, to mě tenkrát bavilo nejvíc. Měl jsem u nás ve městě starší kamarády, kteří měli kapelu a byli tak hodní, že mi jednou za měsíc půjčili bicí, já na ně hrál a prožíval naprosté nadšení.

V jakém městě se to odehrálo?

Řekl jsem schválně ve městě, ale není to ve skutečnosti město, spíš taková díra,

polovesnice. Jmenuje se Sušice. Od čtrnácti let jsem začal žít i v Praze, ale už mě značně vyčerpala, a jsem zase hlavně v Sušici. Do Prahy musím jezdit kvůli práci, kvůli koncertování, ale žít se tam moc nedá.

Proč?

Aby člověk mohl žít kvalitní život, potřebuje k tomu několik faktorů. Jedním z nich je společenské a kulturní vyžití. To Praha dává. Když ale založíš rodinu a chceš mít děti, je zcela nevhodná kvůli každodennímu popojíždění po městě, zácpám, vodění dětí do školky nebo školy. A příroda je také důležitá, takže ideální je kombinace malého města a Prahy. Dělam to tedy obvykle tak, že jsem přes zimu v Praze a přes léto v Sušici.

Kdy ses dostal ke hře na klávesové nástroje?

Z alba In Rock jsem se jako malý kluk naučil do noty písničku Child In Time. S kamarády to byla naše hymna. Když jsme si ji pustili, stáli jsme v pozoru

a brečeli, jakkoli je to dnes nepochopitelné. Vedle tlučení do bubnů jsem pak začal chodit na lekce hry na piano. Donutila mě k tomu moje maminka a zpočátku mě to vůbec nebavilo.

Jednoho dne se ale v sušickém kulturním domě konal pořad pro školy, který vedla skupina Mustangové. Málokdo si ji dnes pamatuje, ale svého času byla známá. Na pódiu měla varhany a během pořadu do plného sálu zahlásila: Není tu náhodou někdo, kdo umí hrát třeba na piano?

Moji spolužáci popadli mou chabou pravou rukou, vztyčili ji nahoru, a já byl kapelou vyzván, abych přišel na pódium. K naprostému úžasu Mustangů a celého sálu jsem pak zahrál perfektně a bez chyby úvodní hammondový part písničky Child In Time. Reakce byla totálně pozitivní a já se rozhodl věnovat hře na hudební nástroje hlouběji. Hrál jsem na piano, kytaru, baskytaru i bicí a úplně mě to pohltilo.

Je pravda, že hudební nástroje sbíráš?

Ano, hlavně klávesové, protože na nich obvykle hudbu vytvářím. Podle mě jsou seriózní vstupenkou do nových, neprobádaných vod. S kytarou a baskytarou je to už obtížné, ale klávesové nástroje mají široký rejstřík zvukových možností. Díky tomu je možné najít si nějaký specifický zvuk, se kterým mohu pracovat.

Mám doma pět šest kousků, které jsou zcela raritní a dnes se jejich cena dostala do tak vysokých hodnot, že ani nemůžu říct jakých. Sbíráám i kytary značky Jolana, mám pár pěkných exemplářů. Sbíráám rovněž baskytary a mám i pěkné bicí. Mezi nimi je mimo jiné oranžová souprava, na kterou hrál John Bonham z Led Zeppelin.

Pamatuješ si, kdy jsi složil první písničku?

Byla to píseň mé první kapely Sencroovna Band. Jmenovala se Postřelená prasata a zpívalo se v ní: Postřelená prasata, od krve mám kařata, postřelená prasata, drsní muži z jatek. A představ si, že kazetu, na kterou jsme ji tehdy nahráli, dodnes mám.

Roman Holý s Matějem Ruppertem

Jak ti přicházejí nápady na hudbu?

Mám období, kdy každý den něco slo- žím. Jsem na sebe i na ostatní poměrně dost přísný, což je taková otravná vlast- nost, které se ale nemůžu zbavit. A tak dotahuju všechny nápady do konce. Ně- kdy mám ale období, kdy celé měsíce nic nesložím.

Hodně to souvisí s mou stabilitou. Myslím si, že jsem celý život velmi ve- selý, bezstarostný, pozitivní týpek. Ale život není jednotvárný, a když je člověk

starší, zažívá i jiné nálady a odstíny osu- du.

Prošel jsem nedávno takovým blbým obdobím, možná nejhorším ve svém životě. Bylo to v časech pandemie, ale neblahou roli v tom hrály i jiné emoční věci. Skládal jsem každý den, protože mi to extrémně pomáhalo tu dobu překo- nat a srovnat se. A z tohoto psychicko- -frustračního přetlaku vzniklo mé sólo- vé album, na kterém i zpívám. Vyšlo na konci listopadu.

Překonal jsi už to těžké období?

Dá se to tak říct. Určitě jsem z nejhor- šího venku.

Je sólové album výrazně jiné než to, co děláš kupříkladu s Monkey Business?

Kdyby to tak nebylo, asi by to nemělo smysl. V mém hudebním genomu je tolik přísad, že vznikla deska, která je úplně jiná než to, co jsem dosud dělal. S nadsázkou říkám, že to je takový tep- lý, unavený, bolestínský folk. Je na hony vzdálený hudbě, kterou dělám s Mon- key Business nebo J.A.R.

Je to deska velmi osobní, ve většinou vlastních textech se ironicky a po svém vyzpívávám z určitých témat. Také jsem při skládání nemusel myslet na kape- lu, byl jsem nejsvobodnější v celé své

hudební historii. Extrémně se mi to za- líbilo, až mě napadlo, že by mě bavilo dělat jenom sólové desky. To už jsem ale zavrhl.

Skládáš především pro J.A.R. a Monkey Business. Je snadné tvorbu pro ty dvě kapely oddělit?

Mám to striktně rozdělené. Myslím, že se stalo jen jedinkrát, že písnička původně určená kapele J.A.R. nakonec připadla Monkey Business. Možná to ale bylo naopak.

Když skládám, myslím na lidi, kteří to budou hrát. Pro člověka neznalého hud- by můžou obě kapely působit jako stej- ná parta lidí. Ti, kteří se trochu orientují a dokážou se v hudbě dostat hlouběji, ale vědí, že jsou to rozdílné party. Když tedy skládám, vím pro kterou.

Snažím se přitom zalíbit svým spo- luhráčům, protože je všechny obdivu- ju a mám rád. Těším se na to, až jim písničku pustím, samozřejmě pořádně nahlas, protože tím pádem jí snadněji podlehnou. Mučím je strašným kravá- lem a těším se na to, až mi řeknou: To je super, pojďme to okamžitě natočit. Ten- hle egoistický motor mě strašně žene.

Zažil jsi od svých muzikantů i výprask?

Celou řadu, ale traumatické to bylo jen jednou. Měli jsme takové dost divoké období s J.A.R. a nahrávali jsme album Nervák, na jehož přípravě jsem doslova vypotil krev. Když jsme ho ve studiu po dvou letech nahrávacího martyria mí- chali, sjela se celá kapela. Při poslechu byli všichni spokojeni, ale dvorní textař Ota Klempíř si mě vzal stranou a řekl mi: Hele, tohle je nejteplejší kravina, co jsem kdy slyšel.

Asi dvě hodiny jsem nemluvil, byl jsem v šoku, pochyboval jsem o sobě. Dnes se tomu ale už všichni směje- me a tu desku máme rádi. Stalo se to v roce 2002.

J.A.R. vznikli v roce 1989, v 90. letech přišli Sexy Dancers a v roce 2000 Monkey Business. Proč jsi inicioval vznik dalších kapel, když jsi měl úspěšnou tu první?

Vždycky jsem měl neuvěřitelně ne- nasytné hudební chutě. Dokáže mě uhranout třeba nějaký minimalistický soundtrack, a já se chci okamžitě ně- kam zavřít se dvěma lidmi a udělat něco podobného. Anebo mě začne bavit nějaké punkové trio, já zešílím a chtěl bych dělat bigbít, který mě zásadně provází životem a miluju ho. Zároveň ale miluju všechno, co je dobré.

Dokáže mě uhranout třeba nějaký minimalistický soundtrack, a já se chci okamžitě někam zavřít se dvěma lidmi a udělat něco podobného. Anebo mě začne bavit nějaké punkové trio, já zešílím a chtěl bych dělat bigbít, který mě zásadně provází životem a miluju ho.

V J.A.R. byli a jsou především rape- ři. Já ale vždycky miloval kapely, které uměly pracovat s vokály a měly dobré zpěváky. Měl jsem tedy potřebu udělat nějaké těleso, v němž se bude zpívat. Druhá věc byla, že jsem se Sexy Dan- cers se zpěvákem Danem Bártou roz- hodl založit v době, kdy J.A.R. procháze- li dost tvrdým drogovým obdobím a já se potřeboval separovat.

V Sexy Dancers se ale řízením osudu stalo, že půlku tvořili lidi z J.A.R. Nako- nec jsme se brzy rozpadli. Měli jsme tak obrovský úspěch, že ho ta parta zfe- tovaných muzikantů prostě neunesla a lekla se. Když už jsme stáli před tím,

že začneme koncertovat v halách, dali jsme Sexy Dancers k ledu.

Sexy Dancers tedy nebyli, ale má touha po kapele, ve které se bude zpí- vat, trvala. A tak jsem založil Monkey Business.

A když ti chyběl bigbít, přišel projekt Neruda?

Ano, ale udělal jsem jednu zásadní chy- bu, kterou už, doufám, nikdy neudělám. Má sobecká touha udělat si nějaký kra- vál byla silnější než soudné rozhodo- vání, a tak jsem v podstatě vsugeroval Matěji Ruppertovi z Monkey Business, že může být skvělý hardrockový zpě- vák. A to byla chyba.

S Matějem se máme moc rádi a on tu myšlenku přijal. Byť nahraná deska není špatná, na pódiu se trápil. Byla to z mé strany mimořádná hloupost, takže další album kapely Neruda nebude. Ale může být nějaký jiný kravál.

Jakou máš autorskou ukázněnost, když skládáš filmovou hudbu?

Záleží na tom, s jakým režisérem se po- tkám. Když s takovým, jenž má o hudbě jasnou představu, kterou mám jenom napodobit, je to těžké. Když si mě ale vybere režisér, který si myslí, že jsem dobrý, a nechá mi volnou ruku, je to rozkoš. Hraju si s obrázky, nabízím mu varianty a mám svobodu.

Nejvíce jsem to zažil při psaní hudby k filmům Vladimíra Michálka. Nejlepší zkušenost mám ale se stylem, o němž jsem si myslel, že ho nemám v lásce, a to je rokenrol. Dělal jsem na posled- ním filmu Ondřeje Trojana Bourák, pro který jsem skládal asi šestnáct vylo- ženě rockabillyových písniček. Strávil jsem půl roku s kytarou, totálně mě to pohltilo a měl jsem absolutně volnou ruku. Navíc byl Ondra ze všeho, co jsem poslal, nadšený. Ani jednou jsme se ne- minuli. Byla to nádherná práce a já si rockabilly oblíbil.

Jsi tedy šťastný muzikant, který se věnuje takové hudbě, jaké zrovna chce.

Je to tak. Považuju to za jedno z nej- větších štěstí svého života a každému bych to přál. ☑

Kde selhávají slova, mluví hudba

(Hans Christian Andersen)

Když jsem byl požádán, abych napsal pokračování svého zamyšlení, které bylo uvedeno v Autor in, řekl jsem si, že bych rád vzdal hold hudebním vztahům, které jsem poznal u svých učitelů, mentorů a vzorů. Někteří z nich dnes už nežijí, a přesto zde zůstaly jejich myšlenky, praktika, zvyklosti a metody, které přivedly je či jejich žáky na vrchol hudební činnosti, pedagogiky a umělecké výkonnosti. A také k rozpoložení, v němž hudbu milovali, ctíli, bránili před malostí a sloužili jí.

TEXT: JIŘÍ HLAVÁČ

Karel Krautgartner, Woody Herman a Jan Konopásek v družné muzikantské debatě, foto: archiv Jana Konopáska

HUDBA, PUSTÍTE-LI SI JI DO DUŠE, VE VÁS SVÝM ZPŮSOBEM OŽIVNE A UŽ NEZMIZÍ

V době, kdy jsem navštěvoval devítiletou školu, byly zavedeny povinné „výchovné koncerty“ a žáci při nich, ve tmě sálu, ukazovali často svoji nevychovanost a lhostejnost ke všemu, co se před nimi na pódiu dělo. Ve zlínském Velkém kině byl ovšem zázračný učitel František Bláha, který koncerty slovně provázel.

Tehdy jsme ještě nepoužívali termín moderátor, on jím taky nebyl, protože dokonale znal většinu skladeb, které hrála místní filharmonie, a myslím, že je znal dokonce zpaměti. Byl tím, kdo uměl skladby přiblížit, procítit a vyložit. Poznal jsem jej později jako svého učitele hudební výchovy a mohu říci, že jsem mu věřil každé slovo, jež vyslovil. Sám chodil zpívat do sboru Dvořák, poznal formy, harmonie, polyfonii, melodiku, rytmiku i tektoniku skladeb a věděl, jak hudba

dokáže podpořit a zvýraznit třeba i obsah textu. Koncerty jím uváděné byly velkou pobídkou, inspirací a povzbuzením pro každého, kdo k hudbě jen nějak tíhl, hledal k ní cestu, oblíbil si ji, a sám ještě nevěděl proč. Dodávám, že František Bláha přišel se svým zlínským výkladem hudby podstatně dříve než šéf Newyorské filharmonie Leonard Bernstein. A to je co říci, ač se to odehrálo bez záznamu pro vydavatelství Columbia.

MŮŽETE BÝT ZKLAMÁNÍ, KDYŽ NEUSPĚJETE, ALE KONEC S VÁMI BUDE, POKUD SE PŘESTANETE SNAŽIT

Ve třinácti letech jsem sám zažil velký hudební přerod. Miloval jsem sport a bylo jasné, čemu se chci v budoucnu věnovat. Jenže na koncertě zmíněného orchestru jsem vyslechl také Rapsodii pro saxofon a orchestr Clauda Debussyho se sólistou Karlem Krautgartnerem a bylo to jako zásah blesku. Najednou jsem nechtěl být vytrvalcem a maratonským běžcem, ale saxofonistou a jít studovat hudbu na konzervatoř. Na místní lidové škole umění vyučoval hře na dechové nástroje Bohumil Dovrtěl. Pedagogický génius, jehož třídou prošli také Felix Slováček, Stanislav Wabi Daněk či Pavel Zedníček. Jeho metoda byla prostá – „hrej všechno, co tě zajímá

Bohumil Dovrtěl (sbormistr Podhoranu), foto: archiv Bohumila Dovrtěla mladšího

a baví, a hrej to nejlépe, jak dovedeš“. Přitom, ač jsme o tom ani nevěděli, naši hru vylepšoval a zpřesňoval v nástrojové technice, tónové kvalitě, intonační flexibilitě a v repertoárové náročnosti. Naučil nás hudbu ctít a milovat a nést za ni odpovědnost. Dnes, po desetiletích praxe, už vím, že nám dal to podstatné, díky čemuž jsme hudbu už nikdy nepustili, neztratili a nechovali se k ní povýšeně macešsky. Všichni, které jsem tady zmínil, šli v jeho stopách a po naznačené cestě. A jistě i za ně a stovky dalších vrstevníků mohu říci, že lidé jako František Bláha a Bohumil Dovrtěl udělali pro rozvoj hudebnosti u nás, a díky našim pozdějším teritoriálním přesahům i v zahraničí, neuvěřitelně mnoho, bez nároku na obecnou známost, ocenění, respekt a osobní uznání. Sami žili a dožili ve skryté anonymitě.

VĚŘÍTE-LI SI BĚHEM VYSTOUPENÍ, PROJDE VÁM NA PÓDIU SKORO VŠECHNO

Po tomto zamyšlení, které jsem věnoval elementárnímu stupni našich devítiletých a základních uměleckých škol, s dodatkem, že hudební výchova je na základních školách mnohdy chápána jen jako alternativní průprava do světa umění, chci vaši pozornost převést na konzervatoře a vysoké umělecké školy. I zde jsem poznal pedagogy, kteří dokázali po dlouhá desetiletí vychovávat generace špičkových instrumentalistů. Profesori Josef Chuchro, Ivan Štraus,

František Thuri, Jaroslav Foltýn, Václav Junek, Ivan Klánský, František Herman, Jiří Mihule, Ivan Moravec a přidám Jiřího Chválu a Jiřího Bělohávků za sbormistry a dirigenty a Karly Velebného a Růžičku či Petra Kořínka za jazzovou oblast. Všichni byli schopni motivovat své žáky k profesionalitě a špičkové výkonnosti, ale hlavně k vášnivě oddanosti hudbě jako takové. Díky ní dokázali řešit složitě umělecké, životní, ekonomické či zdravotní situace a obtíže. Řekněme, že ukazovali svým žákům onen pověstný „vyšší princip mravní“. A díky němu i neutuchající víru ve smysluplnost hudební oběti v cestě za dokonalostí. Hudba vám dříve než kritici řekne, kdy jste ji našli. A stejně tak, když jen obcházíte kolem.

NEJDE O TO, ODKUD PŘÍCHÁZÍTE, ALE KAM JDETE

Důležitým hodnotícím kritériem kvality práce hudebníka není jen úspěch, ale i délka jeho umělecké činnosti a ochota na sobě neustále pracovat. Houslista Josef Suk mně opakovaně říkal větu: „Večer triumf a bouřlivý potlesk a ráno při cvičení nové skladby opět práce Sisyfy. Prstoklady, smyky, artikulace, a to všechno donekonečna.“ V obdobném duchu se mnou hovořili i Karel Krautgartner v exilu v Kolíně nad Rýnem či Jan Konopásek po svém návratu z emigrace domů. Poznali hudební svět tuzemsko i zahraničí a věděli, že všude rozhoduje nápaditost, vzdělanost, znalost praxe, morálka a stabilita vysoké výkonnosti. A také to, jak jsme se naučili hudbu milovat, uznávat a ctít. To všechno se v našem projevu totiž hned nebo později odrazí.

Hudba je hlasem, který nám říká, že lidstvo je něčím víc, než si uvědomuje

CODA GUSTAVA BROMA

Gustava jsem měl moc rád a vážil si jeho vztahu k tomu, co dělal a jak dělal. Sám to vyjádřil slovy: „Sebetalentovější dobrák a měkkota nemůže v řídicí funkci uspět nikde, natož v kapele. Tady

Vladimír Suchánek a Ivan Medek v rozhovoru o hudebních láskách, foto: Zdeněk Chrapek

platí víc než kde jinde – za dobrotu na žebrotu. A je na to recept v podstatě velmi jednoduchý, jenomže jej lze nordinovat pouze tomu, kdo na něj má. Kolik je těch, kdo v domnění, že na něco mají v muzice a v umění vůbec, se pouští do činností, na které nestačí, ať je to v muzice, umění, podnikání či politice. Bohužel jsou obory, kde se to dlouho nepozná a často ani poznat nechce – a to pak dochází ke katastrofám, k mrhání energií, časem, penězi, k morálním ztrátám i lidským tragédiím.“ A já dodávám – i k degradaci něčeho, co bylo budováno po staletí. Tedy ke ztrátě důvěry v hodnotu UMĚNÍ.

A jsem v závěru svých dnešních úvah. Hudba nám neustále nastavuje zrcadlo a je jen na nás, zda a jak se do něj chceme podívat a poznat svoji reálnou podobu. ☒

Gustav Brom, foto: archiv Gustava Broma

Matěj Homola z kapely Wohnout

„Písničky o lásce nepíšeme, nejsme extra romantické duše“

Kapela Wohnout oslavila na podzim pětadvacet let na scéně v prakticky neměnné sestavě. K tomuto výročí si kytaristi a frontmani Matěj a Honza Homolovi, basák Zemánek a bubeník Fenek nadělili již desátou desku, kterou připravovali virtuálně během pandemie. Mimo album se v tomto období jednotliví členové věnovali všemu možnému od carvingu dřeva přes malování obrazů a rozvážení jídla až po distanční výuku. I když sám Matěj Homola našel v lockdownu jisté výhody, doufá, že život už se jednou provždy vrátí zpět do vyjetých kolejí. Co dalšího prozradil o nové desce, čtvrtstoletí v hudebním byznysu i vyřezávání soch ze dřeva?

TEXT: MARTA PUŠOVÁ, FOTO: MICHAL SKOŘEPA

V srpnu jste s Wohnouty vydali nové album s názvem Huh!. Co si pod tím mají posluchači představit?

Vlastně vůbec nic. Pro nás to byl krásný jednoslovný název, který z nás vypadl v průběhu natáčení jedné písničky ve studiu. My totiž trpíme na dlouhé názvy, všechny názvy našich předchozích desek jsou víceslovné, takže jsme si říkali, že bychom to rádi změnili, a stalo se. To slovo padlo v jeden okamžik, v ten okamžik se nám zalíbilo, a pak už ho žádné nepřebilo. Navíc se s ním dá dobře pracovat, hlavně graficky.

Desku jste točili v karanténě, jak moc se to lišilo od běžného natáčení?

Daleko míň jsme zkoušeli. Běžně rok předtím, než začínáme točit album, začneme oťukávat nápady a ten poslední půlrok před nahráváním je dost intenzivní. Teď jsme se trefili přesně

do lockdownu od podzimu do jara, takže jsme nezkoušeli. Tahle deska fakt vznikla doma, po internetu.

Časem jsme do procesu zapojili producenta Michala Skořepu, čímž se kapela roztáhla na pět členů. Měli jsme společný chat a zkušebna byla virtuální. Dali jsme dohromady všeho všudy třeba pět zkoušek, což je strašně málo.

Ve zkušebně jste ale přece jen nějaký čas trávili a na začátku pandemie jste dělali i on-line koncerty...

Ano, na začátku, ale to bylo v první vlně, když nám padla jarní šňůra. Udělali jsme asi tři streamy, to tehdy dělala skoro každá kapela. Tenkrát nikdo nevěděl, jak dlouho to bude trvat. V té době jsme ještě album netočili, i když to bylo období, kdy jsme začínali zpracovávat nové nápady a téma desky bylo na stole.

Foto: Martin Šoltys

Jak tedy probíhala virtuální tvorba?

Každý z nás pěti, když započítám i Michala Skořepu, je schopný si nahrávat demáče v celkem dobré kvalitě, všichni máme doma ministudio. Já s bráchou (Honza Homola, pozn. red.) jsme autoři, to znamená, že složím nějaké nápady, které nahraju na kytaru, dám k tomu zpěv, často si to nahrávám jen na video. Výsledek pošlu do toho společného chatu, kde se k tomu vyjádří i zbytek kapely. Tak dostanu první reakci a poznám, jestli má cenu se nápadem dál zabírat, nebo to nechat být. Když se řekne, že jo, začneme skladbu dál rozvádět. Já pak doma nahraju linku se svým zpěvem, pošlu to Fenkovi, ten pod to nahraje bicí, Zemánek baskytaru a takhle si pinkáme nápady. Jde to vlastně velmi rychle, na rozdíl od normální zkušebny je výhoda, že tahle „on-line zkušebna“ funguje čtyřicet hodin denně. Kolikrát jsme něco řešili i ve čtyři ráno, protože jsme

To slovo padlo v jeden okamžik, v ten okamžik se nám zalíbilo, a pak už ho žádné nepřebilo. Navíc se s ním dá dobře pracovat, hlavně graficky.

nemuseli brzo vstávat ani chodit brzo spát, naše děti neměly školu, celé to bylo free.

Takže by se dalo říct, že takové natáčení pro vás bylo lepší?

Nedá se říct, jestli bylo produktivnější nebo lepší, ale každopádně se to takhle dá dělat úplně v pohodě a výsledek je podobný jako ze zkušebny. Hodně lidí sice říká, že ve zkušebně funguje nějaká chemie, což je tedy pravda, ale ne vždycky. Občas je to i trápení, pokud nápady nepřicházejí.

Když se vám tento styl nahrávání osvědčil, myslíš, že tak budete točit i další album?

Těžko říct. Jestli se svět vrátí do normálu, budeme určitě víc zkoušet, ale myslím si, že způsob tvorby se dost změnil, takže částečně to tak dělat budeme.

Jak vlastně karanténa obsah vaší tvorby ovlivnila?

Tohle téma jsme nijak nezpracovávali, natočili jsme jen na začátku pandemie

Neřešíme lásku a politiku, tyhle dvě věci jsou strašně těžko zpracovatelné. Já moc dobrých textů o lásce neznám, 99 % toho, co znám, jsou klišé a blbosti a ...

singl Jsme na zkoušce v roušce a ten ani není na albu, pouze na vinylu jako bonus. Zkusili jsme vyzvat spoustu kamarádů a v relativně rychlém čase jsme přes internet natočili písničku i s klipem. Tenkrát jsme se vážně neviděli s nikým, protože ty první týdny opravdu všichni seděli doma a nikdo nikam nechodil, zastavil se svět. V písničce je třeba patnáct lidí a bylo nereálné je v té době někam všechny tahat.

Jak už jsi zmínil, začali jste víc spolupracovat s producentem Michalem Skořepou. Za čím vším stojí?

On nám původně dělal několik klipů, ale to pro něj byla bokovka, on je především muzikant, navíc je napojený na stejnou vlnu jako my. U písničky Jsme na zkoušce v roušce jsme ho zkusili jako producenta, spolupráce se osvědčila, a my jsme se rozhodli, že s ním zkusíme celou desku. Stal se z něj velice zásadní člověk na albu. Dřív jsme si víceméně všechny desky produkovali sami, teď jsme poprvé v životě pocítili, co znamená mít producenta.

V čem je to pro vás lepší?

Se spoustou nápadů se trápíš a nevíš, jestli jsou dobré, protože kapela už je tak zaběhlá, že si není jistá, jestli není

v nějaké smyčce, ze které je třeba vystoupit. Takže Michalova zpětná vazba byla super. K tomu nám udělal i další klipy, a navíc také obal desky. Udělal toho opravdu dost. Dokonce když brácha o prázdninách spadl na kole, měl šrouby v obou rukou a nemohl hrát na kytaru, Michal za něj na několika koncertech zaskočil. Klobouk dolů, protože se musel za krátký čas naučit třeba dvacet písniček a brácha jenom zpíval. Vlastně jsme ho brali jako člena kapely se stejnými právy a povinnostmi. A rád bych ho měl i na příští desce.

Když se zaměřím na texty, za celé ty roky jste nikdy nepsali o lásce. Čím to je?

Neřešíme lásku a politiku, tyhle dvě věci jsou strašně těžko zpracovatelné. Já moc dobrých textů o lásce neznám, 99 % toho, co znám, jsou klišé a blbosti a pořád dokola. Z těchto důvodů se těm tématům vyhýbáme a píšeme o jiných věcech. Myslím, že já ani brácha to nějak nemáme v sobě, nejsme extra romantické duše. Já bych asi svojí přítelkyni báseň složit nedokázal.

Takže žádná velká změna oproti minulým albům se nekoná?

Každá kapela si najde svůj žánr, ve kterém se snaží fungovat. Řekl bych,

že my jsme si za ty roky vyzkoušeli, že takhle nám to funguje nejlíp. V recenzích je nám často vyčítáno, že se točíme ve stejném rybníku, ale pro nás už je vlastně dost široký. Najdeš u nás písničky od totálního diska po věci, které jsou metalové, takže si vlastně můžeme dovolit skoro všechno, co chceme. Ale dělat třeba úplně popovou desku, to ne. To by ani naši fanoušci neskousli.

Točili jste opět ve studiu Sono, co vás táhne zpátky?

Tam se pravidelně vracíme, protože mají krásné okolí. Studio je samozřejmě špičkově vybavené, ale to jsou i jiná studia. Pro mě je ale důležité také to, jestli je někde blízko dobrá hospoda, hezké koupání nebo kam se jít projít. Navíc neradi točíme ve městě, vždycky jsme radši někde za Prahou, protože jsou to pro nás takové prázdniny. A Sono nám to všechno splňuje.

Na podzim jste oslavili 25 let na scéně. Vrátil bys něco z vašich začátků zpátky?

Bylo by hezké, kdyby mi bylo zase pětadvacet, ale to bychom se vrátili do doby, kdy jsme s kapelou hráli pro prázdné sály, finance moc nebyly, scéna byla taková hluchá, kluby moc

nefungovaly, stejně jako festáky. Takže moc nevím, na co mám vzpomínat, nic nostalgického necítím. Spíš mám pocit, že se všechno v branži čím dál víc zlepšuje, asi bych neměnil.

Co za to čtvrtstoletí bylo nejtěžší?

Zřejmě překonat ty chvíle, kdy na nás moc nechodili lidé, protože jsme nevěděli, jestli se to ještě někdylepší. Nemluví jen o začátcích, stalo se nám to pak i v průběhu, někdy po páté nebo šesté desce, která se nepovedla, a lidi nechodili. To pak přišla deziluze. Nakonec nás zachránila další deska.

Měli jste někdy moment, kdy vám hrozil rozpad?

Já a brácha jsme měli chvíle, kdy jsme z toho chtěli odejít, ale šlo spíš o osobní vyhoření, než že bychom se pohádali se zbytkem kapely a už se nikdy nechtěli vidět.

Co vás tedy drží pohromadě?

Kromě bubeníka Fenka jsme se znali od dětství, brácha je brácha, basák Zemánek je bráchův nejlepší kámoš ze základky, takže byl pořád u nás doma. Možná proto, že jsme spolu tímto způsobem vyrostli, tak si to sedlo, máme podobný humor i názory a nikdy jsme nemuseli nějak řešit mezilidské vztahy.

Takže vyřezávání dřevěných soch, do kterého ses pustil během pandemie koronaviru, není tvůj záložní plán?

Ani ne. Po dobu pandemie jsem se odstěhoval z Prahy na Vyžlovku, kde jsem potřeboval něco opravit, a během toho jsem zjistil, že jde pilou ze dřeva vyřezávat. Začal jsem bádát a vyřezávat malé hlavy, strašně mě to bavilo, tak jsem si nakoupil nástroje a motorové pily a pustil jsem se do toho. Abych to upřesnil, dělám carving, což je vyřezávání dřevěných soch motorovými pilami. Za ten rok jsem se tomu věnoval každý den, protože nebylo co jiného dělat, a přináší to svoje ovoce. Ale ještě stále jsem na začátku. Vyřezávám od zvířat přes obličeje po celé postavy nebo abstrakce.

Jsou tvoje díla ke koupi?

Neprodávám nic, všechno syslím, mám asi 300 soch a zatím to skladuju doma s tím, že bych časem chtěl udělat výstavu.

Nemáš ambice, že by ses tím do budoucna živil?

Naštěstí to nepotřebuju, takže si můžu dovolit komfort si věci nechávat, i když bych se tím asi živit mohl. Lidí mě o sochy žádají pořád, většinou ale odmítám. Občas udělám výjimku pro někoho, koho mám rád, nebo pro dobrou věc.

Čemu se během pandemie věnoval zbytek kapely?

Brácha maloval obrazy, ale tomu se věnuje už dávno, basák Zemánek rozvážel na kole jídlo po Praze, ale hlavně proto, aby měl režim, a bubeník Fenek byl doma a jako učitel měl distanční výuku.

Mělo covidové období podle tebe i nějaký přínos pro hudbu?

Těžko říct, jestli bychom udělali lepší desku, kdyby covid nebyl, ale asi se to moc měřit nedá. Myslím, že nepřineslo nic dobrého. Potopilo finančně spoustu kámošů i produkcí nebo podpůrného byznysu... Na druhou stranu, je asi blbý to říct, ale mně osobně to nevadilo. Byl jsem na vesnici, nemusel jsem na koncerty, nemusel jsem vstávat s dcerou do školy, řezal jsem si a měl jsem pohodu. Ale jiní lidi to tak neměli. Takže já jsem si to užil, ale už bych to nechtěl.

Jak se vám vlastně v takové době plánuje do budoucna?

Není to lehké, nikdo zatím neví, co bude. Nám kvůli covidu odpadla akustická šňůra po divadlech, takže až odjedeme dvě turné – podzimní a jarní – k nové desce, měli bychom jet akustickou tour. Ale teď opravdu těžko říct. ☑

Platforma českých nezávislých výrobců zvukových záznamů

Na české nezávislé hudební scéně se poslední dobou začala výrazněji profilovat Platforma českých nezávislých výrobců zvukových záznamů, z. s., jejímž cílem je hájení zájmů českých vydavatelů.

TEXT: KRISTINA KRATOCHVILOVÁ, MATĚJ BURDA, FOTO: PETR KULLAK

Platforma vznikla v roce 2014 jako reakce nezávislých vydavatelů na dění na poli kolektivní správy práv. Od svého vzniku Platforma úspěšně posiluje pozice nezávislých hudebních labelů, a to zejména v oblasti kolektivních práv výrobců zvukových záznamů. Současně také získala hlas ve výkonné radě kolektivního správce Intergram, kde je zastoupena Ivou Milerovou, Martinem Nedvědem, Alanem Piskačem a Radkem Adamcem. Poslední tři jmenovaní jsou zároveň členy výboru Platformy. Od roku 2017 je Platforma členem mezinárodních asociací WIN a IMPALA, které sdružují národní asociace nezávislých vydavatelů, díky nimž získává cenné know-how a přístup k řadě materiálů, workshopů a projektů, které sdílí se svými členy. Těmi jsou nyní více než tři desítky menších a středních nezávislých hudebních vydavatelů z ČR.

Kromě působení v rámci kolektivního správce Intergram dále Platforma poskytuje svým členům pravidelný informační servis na témata důležitá pro hudební vydavatele, od monitoringu národní i evropské legislativy přes novinky a trendy v digitální distribuci až po

Matěj Burda, manažer Platformy, prezentuje aktuální činnosti a výhody členství v Platformě

grantové příležitosti, na které upozorňuje v úzké spolupráci s českou kanceláří programu Kreativní Evropa Kultura.

Díky členství v IMPALA získala Platforma právo nominovat každý rok do hudební ankety Evropské nezávislé

Martin Nedvěd, předseda výboru, představil důvody vzniku a historické úspěchy Platformy

album roku album tuzemského interpreta vydané v uplynulém roce českým nezávislým labelem. V uplynulých dvou letech Platforma nominovala album Vladimíra Mišíka Jednou tě potkám a album Anety Langerové Dvě slunce, které se objevily mezi evropskou pětadvacítkou a byly důstojnými českými reprezentanty na evropské scéně. Nominaci Anety Langerové na evropskou cenu se navíc dostalo poměrně značné publicity v českých médiích. Koncem letošního roku tak čeká Platformu nominace dalšího alba, které bude v této anketě reprezentovat českou nezávislou scénu. Oproti loňským ročníkům plánuje spolek pro výběr nominanta spojení s nezávislou odbornou porotou hudebních akademiků z již etablovaných hudebních cen.

Nejvýrazněji na sebe Platforma upozornila mezi hudební veřejností a českými hudebními společnostmi v letošním roce, kdy uspořádala první ročník hudební konference pro nezávislé hudební vydavatele s názvem Platforma Music Day 2021. Ten se uskutečnil 23. 9. 2021

v galerijních prostorách SmetanaQ v Praze. Program připravil a konferenci moderoval manažer Platformy Matěj Burda spolu s předsedou výboru Martinem Nedvědem.

Platforma připravila pro více než 80 návštěvníků konference, zejména z řad hudebních vydavatelů, tři bloky prezentací zaměřených na autorská práva, digitální distribuci skladeb či grantové a mezinárodní příležitosti. Po úvodním představení činnosti Platformy pokračovala konference příspěvkem advokáta Rudolfa Lešky na téma autorská práva a práva výrobců zvukových záznamů. Prostřední blok prezentací obstarali zahraniční hosté. Jennifer Masset, globální ředitelka vztahů s nezávislými labely Spotify, vystoupila s prezentací Spotify Masterclass, Chris Cooke, přední hudební novinář a zakladatel CMU (Complete Music Update), shrnul současný stav na poli digitální distribuce a Joe Danher představil společnost Merlin, která nezávislé vydavatele zastupuje při licencování skladeb na digitálních

platformách a která současně byla hlavním sponzorem konference. V závěrečném bloku přednášek představila Pavla Grigarová z české pobočky Google nové trendy platformy YouTube, předseda České obce hudební Jakub Nový informoval o aktivitách tohoto spolku a Magdalena Müllerová z české kanceláře programu Kreativní Evropa Kultura uzavřela konferenci prezentací o grantových příležitostech (nejen) pro hudebníky.

Úvodem příštího roku chystá Platforma vydání pětidílné série edukativních videopodcastů zaměřených na témata důležitá pro hudební vydavatele s názvem Platforma Academy. Hudební vydavatelé by tak neměli opomenout webový portál www.nezavisli-vydavatele.cz, kde se mohou dozvědět více o činnosti Platformy a také jak se stát členem spolku.

Více informací o Platformě najdete na webu www.nezavisli-vydavatele.cz ☒

šuplíky textařů

Nikdy nic nebylo

text:
Tomáš Belko

hudba:
Petr Ostrouchov

nikdy jsi nebyla
a naše seznámení
proběhlo, má milá
před kinem, který není
nepil jsem tequila
a ne že bych se šklebil
netlačil na pilu
v tom baru, kterež nebyl

nikdy jsem neřikal
kolik mě čeká slávy
nehrála muzika
ze který jsem se dávil
nechtěl jsem na závěr
ti vyblejt celý život
a ztratit charakter
a všechno oběživo

Tenhle text jsem psal před sto padesáti lety v noci o prázdninách v Břevnově v minikuchyňce svého 1+1, když jsem se užíral nešťastnou láskou a pil příšerné červené víno. Zrovna jsem se vrátil z koncertu se Sto zvířaty a nechtělo se mi spát. Myslel jsem totiž na jednu ženu, kterou jsem moc chtěl, nemohl jsem si pomoct, ale věděl jsem, že to nejde. Nějak jsem se roztesknil a psal něco, co bylo určeno jen jí. Nejdřív to byl dopis, ale pak jsem si řekl, že nemá smysl tuhle bolest jít, a tak vznikl text, respektive jeho první polovina. Druhou mě přiměl dopsat Petr Ostrouchov, když to zhudebnil a zjistil, že je to moc krátký.

Tomáš Belko

nebylo nic
já jen kdybys měla chvíli
můžem si někam sednout
nebylo nic
pár let jsme spolu nemluvili
a předtím taky ani jednou

nebylo nic
já jen kdybys měla chvíli
můžem si někam sednout
nebylo nic
pár let jsme spolu nemluvili
a předtím taky ani jednou

nikdy nic nebylo
noc jako horská dráha
vsadím se o kilo
že prostě nejsi, drahá
je to jen chiméra
a žádný, že jsem brečel
a měl jsem hysterák
už mi neutečeš

scénář se nekoná
my dva ho nenapsali
a někdo místo nás
prázdněj papír spálil
nic není, ani já
ani tvý zlatý oči
jen jsme šli na biják
co nikdo nenatočil

nebylo nic
já jen kdybys měla chvíli
můžem si někam sednout
nebylo nic

pár let jsme spolu nemluvili
a předtím taky ani jednou

nebylo nic
já jen kdybys měla chvíli
můžem si někam sednout
nebylo nic
pár let jsme spolu nemluvili
a předtím taky ani jednou

nikdy jsi nebyla
a naše seznámení
proběhlo, má milá
před kinem, který není
nic není, ani já
ani tvý zlatý oči
jen jsme šli na biják
co nikdo nenatočil

nebylo nic
já jen kdybys měla chvíli
můžem si někam sednout
nebylo nic
pár let jsme spolu nemluvili
a předtím taky ani jednou

nebylo nic
já jen kdybys měla chvíli
můžem si někam sednout
nebylo nic
pár let jsme spolu nemluvili
a předtím taky ani jednou

Na e-mail nastenka@osa.cz nám můžete zasílat své postřehy, novinky, úspěchy atd. Info pište stručné a jasné, popřípadě doplněné odkazem na web. Uvádějte prosím svůj podpis. Těšíme se na vaše příspěvky!

nástěnka

Akademie uměleckého vzdělávání MenART spustila svůj nový projekt – výukové webináře.

Webináře jsou zpoplatněné a Akademie MenART nabízí předplatné pro jednotlivce i pro základní umělecké školy. Cílem Akademie MenART je předávat informace a zkušenosti od nejlepších profesionálů, kteří ve svých oborech uspěli, a hledat odpovědi na průřezová témata. Webináře MenART, které si kládou za cíl lépe sdílet know-how, jsou on-line vzdělávacím doplňkem Akademie, která se zaměřuje na podporu talentů, inspiraci pedagogů a propagaci uměleckého vzdělávání. Umělecký výkon je velmi komplexní, odráží osobnost interpreta a zárokuje jeho přípravu, ale má na něj vliv i mnoho dalších faktorů. Mnohé z nich lze správným přístupem pozitivně ovlivnit. Aktuální informace jsou k dispozici na www.menart.cz.

Respektovaný český zpěvák, písničkář a skladatel Thom Artway uvedl svou první píseň, jejíž text je v češtině.

Zároveň tak avizuje, že chystané nové album bude v rodném jazyce. „Píseň Nezapomenout je o vzpomínce na osobu, se kterou jsme prožili kus života. S osobou,

se kterou sice již dávno nejsme v kontaktu, už ji vlastně neznáme, ale občas si letmo vzpomeneme na hezké chvíle, které jsme spolu zažili,“ přibližuje smysl písně Thom. Text k této energické baladě protkané smyčcovými party napsal Ondřej Jurásek, o produkci se postaral úspěšný producent Johnny Rainbow (Mirai, Jelen, Kryštof, Pokáč). Videoklip vznikl v dílně Davida Vana.

V říjnu se v Kaiserštejnském paláci uskutečnil slavnostní koncert k nedožitému 100. výročí narození Karla Husy.

Světznámý hudební skladatel Karel Husa, nositel Pulitzerovy ceny, byl za celoživotní propagaci české hudby v zahraničí jmenován čestným členem SČS in memoriam. V rámci koncertu zazněly skladby Karla Husy, které nejsou v obecném povědomí, některé dokonce v ČR do té doby nezazněly. Interpretace skladeb se ujali studenti a doktorandi věhlasných pražských a olomouckých hudebních institucí.

DJ Flux vydal nový singl Happiness.

Několikanásobný šampion v domácím technickém DJingu DJ Flux vydal nový singl Happiness, na kterém spolupracoval s producentem Dafonic a pianistou Petrem Svobodou. Track obsahuje

kromě originální verze ještě tři remixy, jejichž autory jsou Chris Kaufman, Soaki Delayer a Oereo Music. Bonus Bohemian Bullet vznikl ve spolupráci s legendárním Jindřichem Parmou. Společně pak ještě zahráli Patrik Bartko na kytaru a opět Petr Svoboda na klávesy. Singl je k poslechu na všech hudebních platformách i přímo na webu labelu Buggy Records.

Písničkářka a klavíristka Venika Hartlyn natočila EP Devotedly.

Výraz a klavírní linky společně s melodiemi místy evokují Tori Amos. Lidský spěch a chaos v pražské podzemní dopravě má ztvárnit hudební „vsuvka“ s bi-

cími v latinském stylu rumbly. EP obsahuje tři studiové písně a tři živé nahrávky z live session z klubu Kaštan v Praze. Živé nahrávky poukazují mimo jiné na velmi dobrou souhru piana a baskytary, na kterou hraje Ondřej Kunst.

Patrik Beránek aka Patt Berry se díky pandemii pustil do svého doposud největšího díla.

Skladba Timelapse trvající devět minut vznikala více než tisíc hodin a více než sedm měsíců. Autor využil léčivou frekvenci 432 Hz, která by měla rezonovat s lidským tělem. Skladba byla kompilována postupně dle jednotlivých nástrojů. Po původní akustické lince na kytaru, která se v pozadí skladby nese nahraná na one take, následovaly elektrické kytary. Všechny části byly přenahrány na různý typ snímačů a také každou polohu snímáče na elektrické kytáře. Autor ke spolupráci přizval Vilmu Bartošovou na violoncello, Filipa Kamase na housle, Dušana Bruse na klavír a Petru Skácelíkovou, která nazpívala vokály.

Bára Basiková vydala před 30 lety přelomové album nazvané jednoduše Bára Basiková.

V říjnu 2021 vyšla jeho reedice v remasterované podobě. Každou píseň pro Báru Basikovou napsal jiný skladatel, všechny písně kromě zpěvačky spojují texty Jana Sahary Hedla. Na desce se setkala tehdejší hudební elita, a to nejen díky autorům, ale i hudebníkům,

kteří album nahrávali. Mimo jiných to byli David Koller (píseň Troja nahrála skupina Lucie), Ota Baláž (Souměrná), Michal Pavlíček (Říjen spí), Roman Dragoun (Víkend Ivích vášní), Karel Šůcha

(Ty uvadlé) a Martin Němec (Pouštní anděl). Album produkoval Martin Němec, se kterým Bára Basiková spojila velkou část svého uměleckého života.

Zuzana Mikulcová – Fúzie

Mezinárodní projekt Fúzie zpěvačky a skladatelky Zuzany Mikulcové dostal finální podobu alba. Představuje výjimečné hudební spojení s Danem Bárto, Barborou Mochowou, Larou Abou Hamdan, Peterem Lipou a Jakubem Königem. Zvuková a obrazová podoba všech skladeb vznikala vždy dohromady a naživo. Projekt Fúzie je audiovizuální umělecká reflexe současné společenské situace v oblasti národnostních menšin a narůstajícího extremismu a rasismu. Hudební jako nejuniverzálnější dorozumivacím jazykem chce bourat pomyslné hranice a spojováním a spoluprací umělců vytvořit nejen hudební, ale i lidskou a společenskou fúzi různých kultur a jazyků.

Legendární album Petra Muka Jizvy lásky vyšlo nově s mnoha bonusy a poprvé i na vinylu.

Nezapomenutelný zpěvák Petr Muk vydal v roce 2000 druhé sólové album Jizvy lásky, prodejně nejméně úspěšný titul v jeho sólové diskografii. Nyní vyšla jeho reedice na CD a vůbec poprvé také na LP, a to v remasterované podobě rozšířená o několik bonusových nahrávek.

Zpěvačka, skladatelka a letošní držitelka Ceny Anděl pro objev roku Kateřina Marie Tichá připravila společnou píseň s hudebníky ze skupiny Bandjeez.

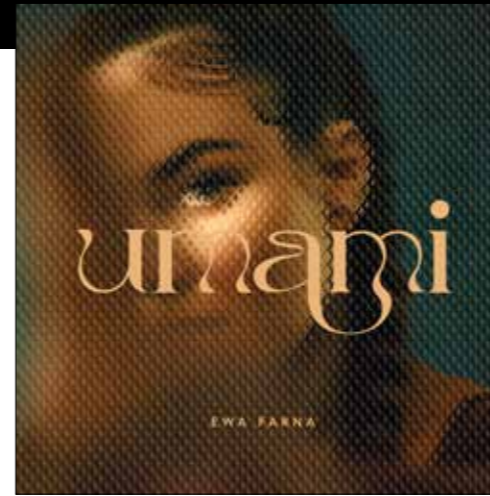
V jejich podání nyní vyšla coververze a videoklip ikonického songu Boba Dylana Časy se mění (The Times They Are A-Changin'). Samozřejmě v české verzi, kterou koncem šedesátých let nazpívalo dnes už legendární trio Golden Kids. Text Zdeňka Rytíře výborně parafrázuje slavnou píseň. Jeho obsah je platný už půl století a vypadá to, že hned tak nezestárne.

Čechomor rozšířil svoje poslední studiové album Radosti života o bonusový disk Ještě několik radostí života.

Vydal také nový klip k písni Trakač. „Některé z bonusových písní vznikly letos přímo k letošnímu turné Kooperativa Tour 33 radostí života. Bylo nám líto, že na desce nejsou, a tak jsme se rozhodli nadělit si k Vánocům rozšířenou edici. Doplnili jsme ji samozřejmě ještě o další nové písničky. Já z nich mám radost dvojitou, protože deska vyšla v den mých narozenin, a to se pak hned líp slaví,“ říká zpěvák a kytarista František Černý. A houslista Karel Holas dodává: „Píseň Johančiny slzy jsme na album přidali jako poctu našemu kamarádovi a dlouholetému spoluhráči Radku Pobořilovi, který nás v létě opustil. Je to totiž poslední píseň, kterou jsme společně nahráli už v roce 2012 a ještě jsme ji nezveřejnili. Snad jsme mu tím udělali radost.“

Nová alba

Ewa Farna

Umami

Album Umami úřadující zlaté slavice Ewy Farné je po sedmi letech od poslední řadové desky na světě! Umami znamená pátou chuť, která zvýrazňuje všechny ostatní chutě a díky které jídlo chutná kompletně. Pro česko-polskou zpěvačku je umami jejího života právě mateřství, které formuje i to, co a jak chce posluchačům skrze hudbu předávat. Ewa Farna spolupracovala na albu s producenty a muzikanty z celé Evropy, např. Janem Steinsdörferem, Lukášem Chromkem, Tomášem Belkem, Annabelle, Marcellem, Mikolajem Trybulecem (PL), Esbenem Svanem (DK), Tomem Oehlerem (CH) a dalšími. V celkem 12 autorských písních prezentuje nejen svůj hudební posun, ale také své aktuální vnímání světa jako dospělé ženy a matky.

Lara Morr

Múza

Osobitá zpěvačka se sametovým hlasem Lara Morr vydala své debutové album Múza. Obsahuje celkem 10 skladeb, které na sebe plynule navazují jako jeden příběh. Přináší nový alternativní proud hudby v rytmech R'n'B, soulu, jazzu, popu, ale i hip hopu, jež se zpěvačkou rezonují. K písním Dotyk a V rytme hudby si hudbu složila sama zpěvačka. O zbytek hudební složky se postaral baskytarista Marek Leždík z kapely Support Lesbiens. V textech zpěvačka čerpá především z vlastních prožitků, jsou v nich ukryté příběhy, zkušenosti a její momentální pohled na svět. Hudební produkce se ujal David Vostrý.

Kaczi

Nahá

Živelná písničkářka a multiinstrumentalistka Kaczi navazuje na své debutové EP Polonahá plnohodnotnou deskou Nahá, která nabízí 13 srdečních písní a dva bonusy. Zpěvačka ve své tvorbě balancuje mezi folkem, popem a šansonem. Album Nahá je syrové, autentické a svěbytné. Kaczi čerpá ze sebe samé, snaží se přinášet opravdovost, upřímnost a bezprostřednost. Nahá vyjadřuje především odhalení duše a niterných pocitů, nikoliv fyzickou nahotu. O hudební produkci se postaral Lukáš Hradil.

Vladimír Mišík

Noční obraz

Stejně jako na předchozím oceňovaném albu Jednou tě potkám, za které získal šest andělských cen, spolupracoval Mišík s producentem Petrem Ostrouchovem, který ho spolu se svou kapelou Blue Shadows na albu doprovází. Na albu se podíleli i další skvělí čeští i zahraniční hudebníci: Blind Boys of Alabama, Jerry Douglas, irské hvězdy Davy Spillane a Dónal Lunny, perkusista z kapely Paula Simona Jamey Haddad nebo mandolinista Mike Marshall, varhaník Ondřej Pivec, klavírista Jan Steinsdorf, saxofonista František Kop nebo světoznámý hornista Radek Baborák se svým souborem. Repertoár alba Noční obraz tvoří Mišíkovy vlastní texty a zhudebněné básně Jana Skácela, Václava Hraběte, Jiřího Orteny a Františka Hrubína. Závěrečná píseň Děkuji byla složena na text básně nedávno zesnulého Davida Stypky. Autory hudby jsou Petr Ostrouchov a Vladimír Mišík. V roli hostujících vokalistů s Mišíkem nahrávali Lenka Dusilová, Robert Křesťan a Lenka Nová.

Milan Matyáš Deutsch

Silencio

Zpěvák, herec a skladatel Milan M. Deutsch vydal své čtvrté řadové album Silencio. Nabízí 13 písní od různých skladatelů ve čtyřech jazycích (česky, anglicky, francouzsky a španělsky). Některé skladby jsou součástí připravovaného divadelního představení Bar Silencio, které bude mít premiéru v únoru 2022 v divadle Reduta. Mezi hosty, se kterými Milan Matyáš Deutsch nazpíval duety, jsou např. finalistka SuperStar Martina Balogová nebo herečka a zpěvačka Veronika Bellová. Několik písní vzniklo ve spolupráci s hudebním producentem a skladatelem Davidem Vostrým. Pro milovníky českých hitů je připravena nová verze písně Ondřeje Soukupa Ještě tě mám plnou náruč, kterou proslavil Jiří Korn, a píseň Michala Pavlíčka Vidím anděly z muzikálu Excalibur.

Václav Maňas ml.

Vínko červené

CD Václava Maňase nabízí písně lidové a dechové hudby. Je výsledkem moravsko-české spolupráce, kdy skladby Václava Maňase ml. hraje ve špičkovém provedení studiový orchestr Dalibora Kaprase a kdy moravské písně zpívají Jožka Šmukař a Karla Grufíková a české Svatava Černá, Barbora Čížková a Jan Šimůnek. Kromě polek a valčíků se na albu objevují i písně v ne-tradičním swingovém provedení. Deska je doplněna i o směs nejúspěšnějších skladeb – Cestička od Dubí, Děvčice z Moravy, Červené vínečko jak višňa atd.

Filmové premiéry

Jednotka intenzivního života

Režie: Adéla Komrží
Hudba: Marek Mrkvička

Lékaři Ondřej a Kateřina se při své práci často dotýkají nedotknutelného. Průkopníci české nemocniční paliativní péče otevírají v celovečerním dokumentu témata, která z našich životů v podstatě zmizela. V prostředí robotické medicíny a zbožštělých bílých plášťů, orientujících se na nemoc jako takovou, se do středu jejich pozornosti vrací člověk. V intimních rozhovorech lékaři se svými pacienty hledají odpovědi na otázku, na niž se v nemocnicích, kde končí život pro 60–70 % české společnosti, bohužel zapomíná: „Jak žít dobrý život s nemocí?“ Režisérka Adéla Komrží v průběhu tří let dokumentovala oddělení paliativní péče ve VFN na Karlově náměstí v Praze. To vzniklo jako pilotní projekt, jenž má sloužit jako modelový příklad ostatním nemocnicím. Tým odborníků pomáhá pacientům nalézt řešení a učinit rozhodnutí, které pro ně v době nekonečných možností umělého prodlužování života může být dobré. Protože život neznamena jen to, že srdce bije a plíce dýchají.

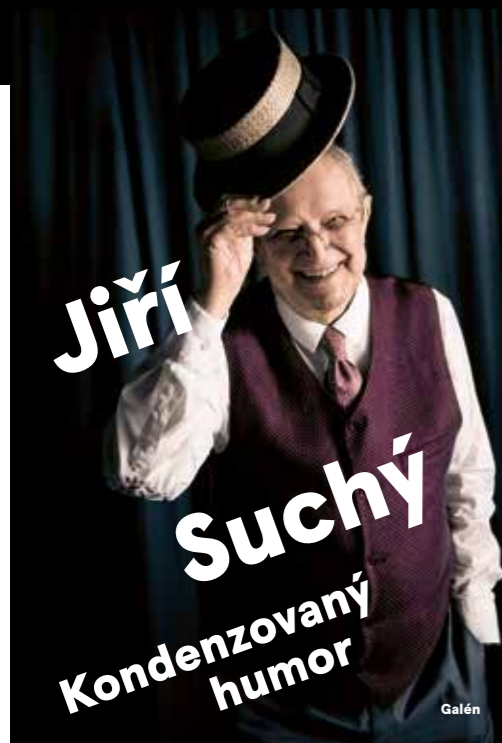
Milan Kundera: Od Žertu k Bezvýznamnosti

Režie: Miloslav Šmídmajer
Hudba: Petr Malásek

Proč dílo Milana Kundery tak zaujalo po celém světě? Proč odešel do Francie a začal psát ve francouzštině? Co je za tím, že bránil překladům svých posledních románů do češtiny? Nebo že se vyhýbá kamerám a publicitě? Dokument o Kunderově díle nás zavede do jeho rodného Brna, do dob, kdy studoval a učil na FAMU, nebo do normalizace, kdy mu bylo bráněno v tvorbě a nebyl vydáván, přestože už získával úspěchy v zahraničí. Přesto uvedl Jakuba a jeho pána s Jiřím Bartoškou, ovšem pod jiným jménem. V polovině 70. let využil pozvání univerzity v Rennes a začal tam přednášet. V r. 1979 ho české úřady zbavily občanství. Kundera to komentoval slovy: „Tehdy vše ovládali Rusové, a právě Rusové rozhodli, že už nejsem Čech.“ Přezident Mitterrand mu udělil francouzské občanství. Svůj nejslavnější román Nesnesitelná lehkost bytí vydal už jako Francouz. Později však už souhlas ke zfilmování svých děl nedával.

Nové knihy

Jiří Suchý

Kondenzovaný humor

Jiří Suchý má být jako správný čítankový klasik a národní poklad řádně zmapovaný. Jeho všestranná tvorba je k dispozici na nepřeberném množství audiovizuálních nosičů, které průběžně doplňuje divadlo Semafor a především z archivních podkladů Lukáš Berný. Divadelní, básnická, povídková, filmová a rozhlasová tvorba vyšla v Encyklopedii Jiřího Suchého a dalších publikacích, stejně tak vycházejí literárněvědné analýzy jeho písňových textů. Dvě knihy úvah o povídání klauna s Bohem zaujaly čtenáře věřící i bezvěrce. Historie i současnost divadla Semafor jsou zachyceny ve vzpomínkách Jiřího Suchého a v knižním vydání rozhovorů s Karlem Hviždálou.

Co ale na mapě Jiřího Suchého chybí? Kondenzovaný humor – tedy ucelený soubor slovních hříček, epigramů, komických scén z her divadla Semafor, povídek a skečů doplněný o dvě analýzy humoru od samotného autora a závěrečnou, ryze vědeckou kapitolu pořadatele Tomáše Edelsbergera o podstatě a formách humoru z pohledu filozofického, psychologického, literárního i medicínského.

Miroslav Vitouš

Klíč k životu

Knihy Klíč k životu přináší vzpomínky Miroslava Vitouše (* 1947), českého jazzového kontrabasisty a baskytaristy. S bratrem Alanem a klávesistou Janem Hammerem ml. založil v roce 1961 Junior trio, nejslibnější českou jazzovou kapelu všech dob. Po vítězství v mezinárodní hudební soutěži ve Vídni v roce 1966 si zajistil stipendium na prestižní Berklee College of Music v americkém Bostonu a odešel do USA. Díky své precizní, leč odvážné technice i bezchybnému rytmu spolu s úchvatnými melodickými obraty a nenasytnou chutí improvizovat patří mezi nejlepší kontrabasisty světa. Hrál a nahrával alba se světovou jazzovou elitou (Chick Corea, Herbie Mann, Miles Davis, Jack DeJohnette, John McLaughlin, Terje Rypdal, Herbie Hancock, Jan Garbarek, Stan Getz, Michel Petrucciani a další). Je zakládajícím členem skupiny Weather Report, s níž natočil její první, nejlepší alba, a lídrem vlastní Miroslav Vitous Group. Natočil též několik desítek vlastních alb a na mnohých jiných hostoval jako vyhledávaný hudebník.

Jeho vzpomínky opisují široký oblouk od začátků hry na housle, sportovní plavecké kariéry, studií na Pražské konzervatoři u Františka Pošty přes odchod do USA, kde se brzy ocitl v samém středu hned několika velmi významných hudebních uskupení a směrů, až po postupný návrat do Evropy a domů. Svoji hudební kariéru popisuje Miroslav Vitouš obdivuhodně stručně, neztrácí čas předstíráním, že je něco jinak.

OPUSTILI NÁS

Zbyněk Horák (57) – skladatel, textař

Zastupován od 2003

V databázi má registrováno 70 hudebních děl

František Nedvěd (73) – skladatel, textař

Zastupován od 2003

V databázi má registrováno 33 hudebních děl

Josef Spitzer (84) – skladatel

Zastupován od 1968

V databázi má registrováno 1 140 hudebních děl

Věra Urbánková (94) – textařka

Zastupována od 1995

V databázi má registrováno 75 hudebních děl

Petr Spanilý (80) – skladatel

Zastupován od 1979

V databázi má registrováno 25 hudebních děl

Miroslav Žbirka (69) – skladatel, textař

Zastupován od 2006 (pouze pro ČR)

V databázi má registrováno 383 hudebních děl

Jiří Cerha (78) – skladatel

Zastupován od 1979

V databázi má registrováno 282 hudebních děl

ZEMŘEL SLOVENSKÝ HUDEBNÍK MIRO ŽBIRKA

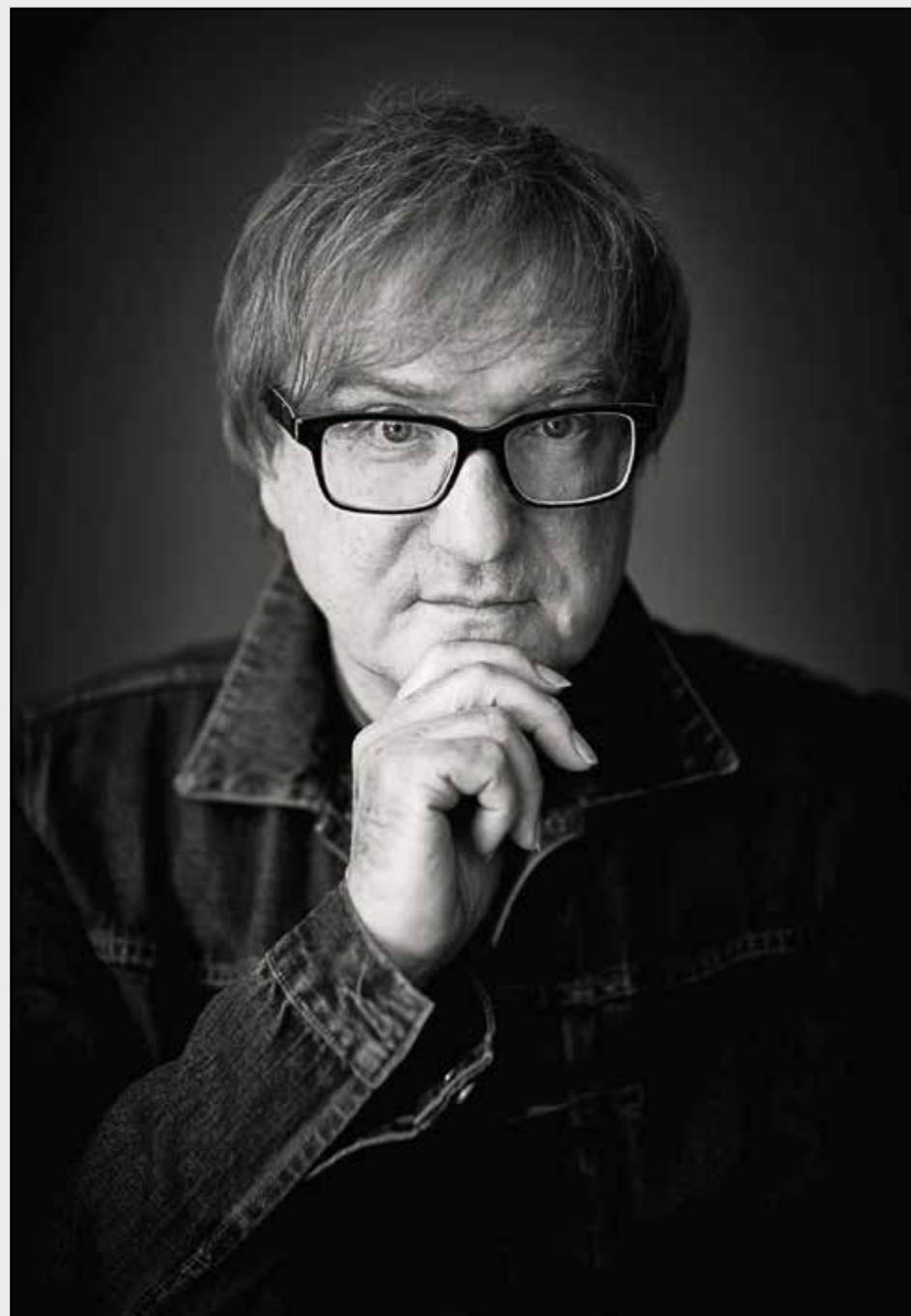

Foto: Tomáš Třeštík

Skladatel, zpěvák a kytarista, dlouhovlasý rocker i britský elegán zemřel ve věku 69 let. Byl známý svou láskou ke kapele Beatles, jejíž hudba se otiskla v jeho vlastních skladbách. Miro Žbirka začínal v pop-music jako člen skupiny Modus, vystupoval s kapelou Limit i po boku Braňa Hronce, Comba Gustáva Offermanna, Mariky Gombitové. Následně se dal na sólovou dráhu. Svěho času byl také moderátorem v rádiích a působil v TV.

Svou slávu získal kromě Slovenska také v zahraničí. Byl oceňován v hudebních cenách, jako je slovenská Lyra, Zlatý slávik, Aurel. Jako první slovenský interpret získal československého Zlatého slavíka. Na svém kontě má celou řadu vydaných alb, např. Modrý album, Empatia nebo Miro, kdy si splnil svůj sen a toto album natočil v londýnském studiu Abbey Road. K jeho nejslavnějším hitům patří Biely kvet, Čo bolí, to prebolí, Bezchybná, Mám rád. Nazpíval také píseň Můj svět je tvůj pro seriál Ordinace v růžové zahradě.

Mekyho životní příběh zaznamenal v knize Zblízka publicista Honza Vedral. Vyšla v roce 2016 a představuje jeden z nejúžasnějších příběhů československé populární hudby. Co všechno potkalo Mekyho Žbirku od chvíle, kdy poprvé vzal do ruky kytaru, až do momentu, kdy svůj život odhalil filmařům, prozrazuje rovněž film Meky z roku 2020, který je otevřenou zpovědí tohoto legendárního umělce.

Děkujeme za Vaše písně!

„Meky pro mě od dětství byl naprosto výjimečná osobnost československé pop music.

Když jsem jako dítě, hltající Beatles a Stones, slyšel Biely kvet, byl jsem naprosto fascinován jeho zpěvem, který měl přesně ten britský feeling, ale zpívaný slovensky. Ptal jsem se rodičů, jak je to možné a kdo to vlastně je, a máma mi řekla, že je to proto, že je to poloviční Angličan. Když jsme spolu v roce 2001 začali spolupracovat, obdivoval jsem jeho profesionalitu a totální zápal pro hudbu. Na pódiu to vždycky udělal tak, aby publikum „urval“ na naši stranu, a vždycky se mu to podařilo. Byl to pro mě vlastně jediný člověk z branže, ke kterému jsem cítil totální respekt, a zároveň jediný z jeho generace, s kterým jsem toužil hrát. Jsem rád, že se mi to splnilo, a vím, že z té školy, kterou mi dal, budu čerpat už navždycky,“ vzpomíná Honza Horáček, jeden z členů Mekyho kapely.

Láska k umění

Protiepidemická opatření posledních týdnů se opět nelítostně zakousla do již tak rozpolceného společenského a kulturního života. Lidé si kvůli bojkotu hygienických opatření nebo v obavách z možné nákazy většinu volnočasových aktivit odříkají. Když zavítáte na koncert nebo jinou společenskou událost, až na výjimky se vám naskytne žalostný pohled na poloprázdné sály, které před covidem praskaly ve švech a v nichž tepala pozitivní energie natěšeného publika.

„Lidé přestali chodit“ či „předprodeje vstupenek se úplně zastavily“, slychám při rozpravách s pořadateli koncertů, ale i tematických festivalů. Nedávno jsem byl na cestovatelském festivalu, kam před covidem proudily davy ať již pro vlastní inspiraci, nebo dychtící po dobrodružstvích svých cestovatelských idolů. Tentokrát si do sálu našla cestu sotva třetina diváků, a některé přednášky zhlédlo pouze pár věrných jedinců.

Obchodní model se dynamicky proměňuje pod rukama. Plánování a organizování akcí jsou jako stavění stanu na strmém srázu nebo tekutém písku. Pokud si lidé vůbec kupují vstupenky, kupují je až na poslední chvíli. Pro mizivý zájem publika pořadatelé řadu koncertů zrušili nebo je překládají na příští rok. Podle některých statistik až 20 % diváků, kteří si zakoupili vstupenky, nakonec na akci nedorazí. To zásadním způsobem promlouvá do rozpočtu pořádaných akcí, které jsou zčásti postaveny i na konzumaci návštěvníky na místě.

Covid se vrací s pravidelností přílivu a odlivu. Populace je rozdělena, někteří se obávají možné nákazy, zatímco druhá část kveruluje proti hygienickým opatřením, jež byla v zemích na západ od našich hranic už v letních měsících zcela běžnou praxí. Někteří se zacyklili v bludných teoriích publikovaných na sociálních sítích. Jiní by tvrdě postupovali proti neočkovaným. Chtělo by se mi zvolat, že neříkám tak ani tak, ale na moje slova dojde.

Vypadá to, jako by společnost onemocněla ve své mysli. Ve zdravém těle zdravý duch, říká se. Dokud neuzdravíme ducha, zůstane společnost nemocná ve svých základech. Ať jsme příznivci toho či onoho tábora, zdravou společnost nelze stavět na násilném protlačování své pravdy jako jediného řešení. Hackerské útoky na hygienické stanice jsou takovým hloupým přehmatem ze zoufalství, ne nepodobné názorům, že něčí svoboda je nadřazena sousedovu zdraví.

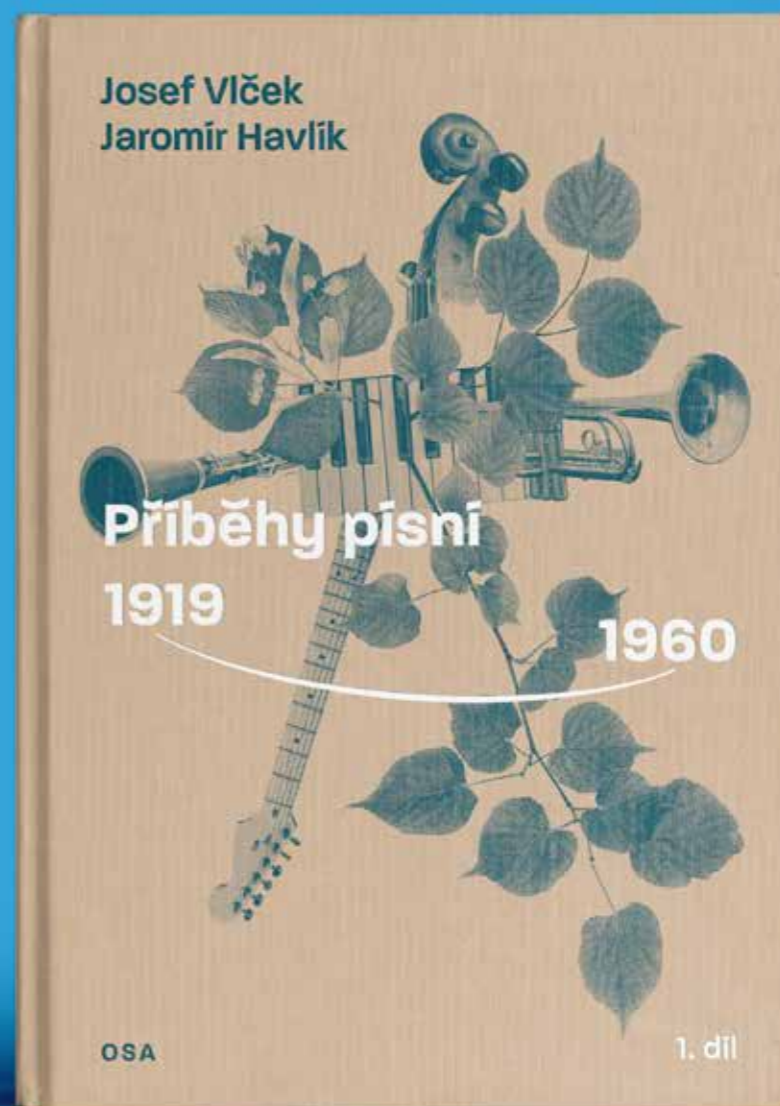
Když na besedách s cestovateli posloucháte o bezpečnostní situaci ve světě, naskakuje vám husí kůže. Na každém kontinentě, Evropu nevyjímaje, najdete země, kde je situace vypjatá, společnost nebo národnostní etnika jsou utlačovány, ani genocida v dnešní době není výjimkou. Radujme se z faktu, že žijeme v jedné z nejsvobodnějších zemí na této planetě, s kvalitním sociálním a zdravotním systémem, kde můžeme opravdu svobodně volit.

Letopočet 2022 dává numerologicky číslo 6. Šestka symbolizuje lásku k umění a estetice. Snad nebudu příliš naivní se svým přáním, aby se s novým rokem do společnosti navrátila nejen láska k umění, ale abychom naakumulovanou energii znásobenou třemi dvojkami v letopočtu využili pro pozitivní schopnost intuice. Pouze tak nepodlehne optickému klamu informací na sociálních sítích. Pouze tak můžeme nalézt cestu, jak si z přijímaných informací vybrat ty opravdu podstatné.

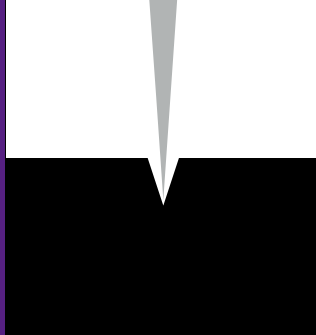
Krásný advent
a harmonický rok 2022
vám přeje

Roman Strejček
předseda představenstva OSA

Příběhy písní 1919—1960

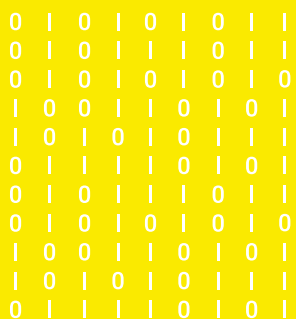
Kniha **Příběhy písní 1919—1960**
je dostupná od 18. 1. 2021
v e-shopu www.albatrosmedia.cz
nebo u knihkupců.

MYSLÍME
NA
HUDBU

OD
1919

WWW.OSA.CZ